

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

STANOVISKO

k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2009

Bratislava
november 2008

OBSAH

Úvod	
1. Stanovisko k návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2009	1
2. Stanovisko k makroekonomickému rámcu zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2009 až 2011	1
2.1. Ekonomický rast	2
2.2. Menové ukazovatele	3
2.3. Trh práce	5
3. Stanovisko k východiskovému rámcu zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2009 až 2011	7
3.1. Fiškálny rámec na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2009 až 2011	8
3.2. Hrubý dlh verejnej správy	12
3.3. Rámec na zostavenie štátneho rozpočtu na rok 2009	18
4. Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov štátneho rozpočtu na rok 2009	22
4.1. Stanovisko k rozpočtovaniu daňových príjmov na rok 2009	22
4.2. Stanovisko k rozpočtovaniu nedaňových príjmov na rok 2009	26
4.3. Stanovisko k rozpočtovaniu transferov na rok 2009	27
5. Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov štátneho rozpočtu na rok 2009	29
5.1. Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov podľa ekonomickej klasifikácie na rok 2009	30
5.2. Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov podľa vybraných oblastí na rok 2009	32
5.2.1. Zdravotníctvo	33
5.2.2. Zamestnanosť a sociálne veci	34
5.2.3. Školstvo, veda a technika, šport, kultúra	38
5.2.4. Bývanie a regionálny rozvoj	42
5.2.5. Doprava	43
5.2.6. Hospodárstvo	45
5.2.7. Poľnohospodárstvo a životné prostredie	47
5.2.8. Financie a štátny dlh	49
5.2.9. Obrana	50
5.2.10. Bezpečnosť a verejná správa	51
5.2.11. Štátna správa a diplomacia	53
6. Stanovisko k návrhom rozpočtov kapítol štátneho rozpočtu na rok 2009	54
7. Stanovisko k návrhom rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy na rok 2009	57

ZOZNAM SKRATIEK

- a. s** – akciová spoločnosť;
- b. c.** - bežné ceny;
- č.** – číslo;
- ERM II** – mechanizmus výmenných kurzov;
- ESA 95** – metodológia národných účtov Štatistického úradu Európskeho spoločenstva;
- EÚ** – Európska únia;
- Eurostat** – Štatistický úrad Európskeho spoločenstva;
- EÚ-27** – 27 krajín Európskej únie;
- HDP** - hrubý domáci produkt;
- INTERREG IVC** – program medziregionálnej spolupráce;
- INTERACT II** – program technickej pomoci pre jednotlivé zamerania cieľa Európska teritoriálna spolupráca;
- ISDA** – Medzinárodná asociácia pre swapy a deriváty;
- ISPA** – predvstupový fond pre dopravu a životné prostredie;
- JPD NUTS II BA** – Jednotný programový dokument Bratislava cieľ 2 spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja;
- mil.** – milión;
- mld.** – miliarda;
- MF SR** – Ministerstvo financií Slovenskej republiky;
- NATO** – Organizácia Severoatlantickej zmluvy;
- NBS** – Národná banka Slovenska;
- NKÚ SR** – Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky;
- NR SR** – Národná rada Slovenskej republiky;
- OECD** – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj;
- OSN** – Organizácia spojených národov;
- p. b.** – percentuálny bod;
- RVS** – rozpočet verejnej správy;
- s. c.** – stále ceny;
- spol. s r. o.** – spoločnosť s ručením obmedzeným;
- SR** – Slovenská republika;
- š. p. ú.** – štátny peňažný ústav;
- ŠR** - štátny rozpočet;
- ŠÚ SR** – Štatistický úrad Slovenskej republiky;
- VÚC** – vyšší územný celok;
- VZPS** – výberové zisťovanie pracovných síl;
- V-4** – Vyšehradská skupina krajín Česka, Maďarska, Poľska a Slovenska;
- Z. z.** – Zbierka zákonov.

1 Stanovisko k návrhu zákona o ŠR na rok 2009

Návrh zákona o ŠR na rok 2009, ktorým sa schvaľuje ŠR na rok 2009, je ako základná súčasť návrhu RVS na roky 2009 až 2011 vypracovaný v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov.

Na rokovanie vlády SR bol predložený dňa 15. októbra 2008 a následne schválený uznesením č. 717 k návrhu RVS na roky 2009 až 2011. Pri jeho prerokúvaní neboli vládou SR schválené žiadne návrhy, ktorých dôsledkom by bolo zvýšenie podielu salda RVS na HDP v roku 2009 stanoveného v rámci Východísk RVS na roky 2009 až 2011, ktoré boli schválené vládou SR uznesením č. 218 z 9. apríla 2008.

Vláda SR návrh zákona o ŠR na rok 2009 spolu s návrhom RVS na roky 2009 až 2011 predložila na rokovanie zasadnutia NR SR dňa 15. októbra 2008 v súlade s § 14 odsek 5 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov.

Dňa 6. novembra 2008 vláda SR v rámci uznesenia č. 808 k opatreniam na prekonanie dopadov globálnej finančnej krízy okrem iného prijala v oblasti rozpočtovej politiky opatrenie č. 3, podľa ktorého MF SR k 1. decembru 2008 má informovať vládu SR o navrhnutí úspor na strane výdavkov verejnej správy tak, aby zostal rozpočtový cieľ deficitu verejnej správy na úrovni 1,7 % z HDP zachovaný.

NKÚ SR v tejto súvislosti v čase spracovania tohto stanoviska očakáva, že vláda SR predloží na rokovanie zasadnutia NR SR pozmeňujúce návrhy na zníženie rozpočtových príjmov a výdavkov, v ktorých sa premietne zníženie očakávaného ekonomického rastu oproti predpokladu, na ktorom bol založený návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2009, schválený vládou SR dňa 15. októbra 2008.

2 Stanovisko k makroekonomickému rámcu zostavenia návrhu RVS na roky 2009 až 2011

Východiskom pre makroekonomický rámec zostavenia návrhu RVS na roky 2009 až 2011 je vývoj slovenskej ekonomiky v roku 2008, v ktorom doznievajú predovšetkým efekty zo zahraničných investícií a rozširovania výroby z minulých rokov a začína sa prejavovať globálna finančná a ekonomická kríza.

Celkovo možno vývoj slovenskej ekonomiky od začiatku roka 2008 hodnotiť pozitívne. Bol založený na raste potenciálneho produktu, produktivity práce a konkurencieschopnosti, čím zodpovedal udržateľnej úrovni celkovej konvergenencie a vytváral predpoklady pokračujúceho priaznivého hospodárskeho vývoja aj v roku 2009.

V tomto vývoji sa pozitívne prejavila aj 2. revalvácia centrálnej parity výmenného kurzu slovenskej koruny voči euru na úroveň 30,126 SKK/EUR s účinnosťou od 29. mája 2008 a stanovenie konverzného kurzu dňa 8. júla 2008 na úrovni centrálnej parity v súvislosti so vstupom SR do eurozóny od 1. januára 2009 tak, aby neohrozil stabilitu makroekonomického vývoja slovenskej ekonomiky.

Koncom roka 2008 sa však v tomto priaznivom vývoji hlavných makroekonomických ukazovateľov začína negatívne prejavovať globálna finančná a ekonomická kríza, ktorej vplyv sa podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 prenesie aj do roku 2009.

Predikcie hlavných makroekonomických indikátorov na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 a odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Predikcie MF SR		Predikcie EK	
		2008	2009	2008	2009
HDP v s. c.	%	7,7	6,5	7,0	4,9
Harmonizovaný index spotrebiteľských cien	%	4,0	3,9	4,0	3,5
Bilancia bežného účtu platobnej bilancie	%	- 5,0	- 2,9	- 5,6	- 4,7
Priemerný rast zamestnanosti podľa VZPS	%	2,4	1,3	2,2	0,8
Priemerná miera nezamestnanosti podľa VZPS	%	9,9	9,4	9,9	9,8

Zdroj: MF SR, Európska komisia

Na vývoj hlavných makroekonomických ukazovateľov v roku 2009 môže mať okrem globálnej finančnej a ekonomickej krízy negatívny vplyv aj iný ako prognózovaný rast cien energetických surovín a potravín na svetových trhoch. Napriek tomu, Slovensko bude mať v roku 2009 podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 najdynamickejší ekonomický rast v rámci 27 krajín EÚ, čo potvrdzuje napĺňanie hlavných zámerov celkovej hospodárskej politiky vlády SR a základné trendy strednodobého vývoja vyjadrené v aktualizovanom Konvergenčnom programe SR na roky 2007 až 2010. Problémovým aj naďalej v roku 2009 zostane vývoj harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien a priemernej miery nezamestnanosti.

2.1 Ekonomický rast

Podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 má HDP v b. c. v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 vzrásť o 6,3 mld. eur na 74,8 mld. eur. Reálny rast HDP v s. c. má podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 aj v roku 2009 pri zmiernení jeho tempa rastu o 1,2 p. b. oproti roku 2008 zostať na vysokej úrovni 6,5 %, a to bez ohrozenia makroekonomickej stability. Rizikom je globálna finančná a ekonomická kríza, ktorá v prípade neprijatia róznych a účinných opatrení vládou SR môže ohroziť reálnu ekonomiku Slovenska.

Predikcie rastu HDP v s. c. a jeho zložiek na základe výdavkovej metódy pre zostavenie HDP na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 a odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Predikcie MF SR		Predikcie EK	
		2008	2009	2008	2009
HDP v s. c.	%	7,7	6,5	7,0	4,9
z toho:					
konečná spotreba domácností	%	7,0	6,1	6,7	5,0
konečná spotreba verejnej správy	%	2,4	2,1	3,9	2,8
tvorba hrubého fixného kapitálu	%	7,1	6,6	6,4	5,2
vývoz tovarov a služieb	%	10,9	8,5	10,0	5,9
dovoz tovarov a služieb	%	10,2	7,9	8,9	5,6

Zdroj: MF SR, Európska komisia

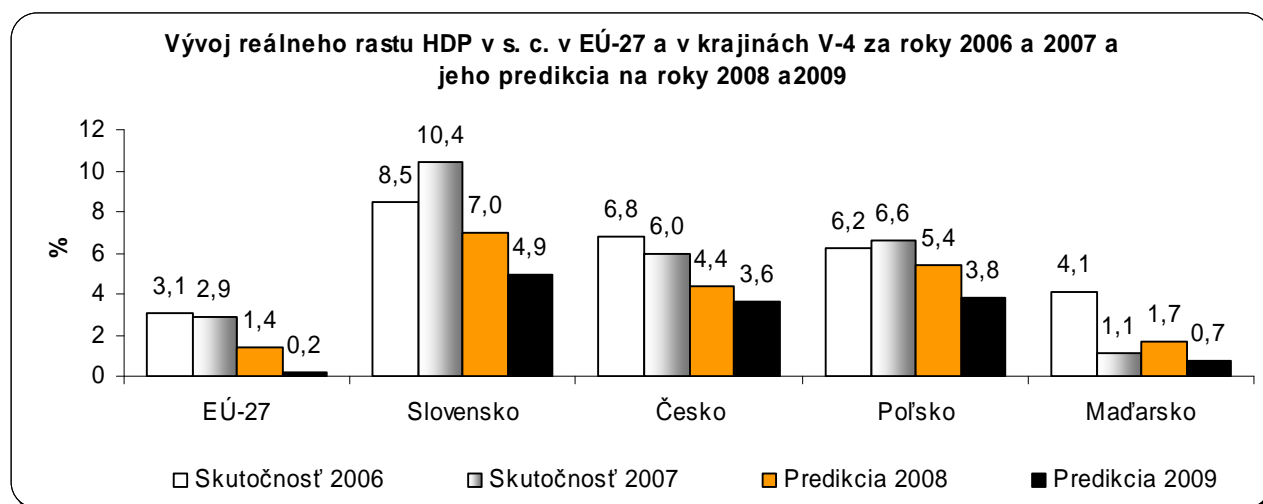
Rast slovenskej ekonomiky bude aj v roku 2009 ťahaný pri očakávanom nižšom príspevku čistého vývozu tovarov a služieb predovšetkým domácim dopytom, ktorý môže byť okrem prípadných dopadov globálnej finančnej a ekonomickej krízy negatívne ovplyvnený aj

prípadným neplnením rozpočtovaných daňových a odvodových príjmov a predovšetkým nezabezpečením čerpania prostriedkov zo zdrojov EÚ na rozpočtovej úrovni.

Na dynamiku rastu konečnej spotreby domácností 2009 bude mať vplyv predovšetkým očakávaný mierny pokles úrovne priemernej mesačnej reálnej mzdy. Pre vývoj konečnej spotreby verejnej správy bude rozhodujúce napĺňanie rozpočtových zámerov vlády SR. V tvorbe hrubého fixného kapitálu sa pozitívne prejaví vstup SR do eurozóny, čerpanie prostriedkov zo zdrojov EÚ na rozpočtovej úrovni a výstavba jadrovej energetiky a diaľničnej siete.

V reálnom raste vývozu v roku 2009 sa okrem očakávaného poklesu vývozu finančných a sprostredkovateľských služieb prejaví aj zníženie ekonomického rastu predovšetkým u hlavných obchodných partnerov Slovenska v dôsledku globálnej finančnej a ekonomickej krízy. Napriek tomu vývoz tovarov a služieb bude i naďalej jedným z hlavných faktorov ekonomického rastu v roku 2009. Zníženie tempa rastu sa tiež očakáva pri dovoze tovarov a služieb, čo súvisí hlavne s dokončením významných investícií predovšetkým v automobilovom a elektronickom priemysle.

Porovnanie vývoja reálneho rastu HDP v s. c. za roky 2006 a 2007 a jeho predikcie na roky 2008 a 2009 v priemere krajín EÚ-27 a v krajinách V-4 podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Európska komisia

Podľa Európskej komisie sa vývoj reálneho rastu HDP v priemere krajín EÚ-27 vplyvom globálnej finančnej a ekonomickej krízy výrazne zníži už v roku 2008 z pôvodne predpokladaných 2,0 % na 1,4 % a v roku 2009 dokonca z pôvodne predikovaných 1,8 % až na 0,2 %. Odhadovaný rast výkonnosti slovenskej ekonomiky na úrovni 4,9 % bude najdynamickejší v rámci priemeru krajín EÚ-27 ako aj krajín V-4. To potvrdzuje správnosť makroekonomickej politiky vlády SR, ktorá zodpovedá charakteru konvergujúcej ekonomiky a vytvára predpoklady pre jej bezpečné fungovanie v podmienkach globalizácie a integrácie účasti v eurozóne.

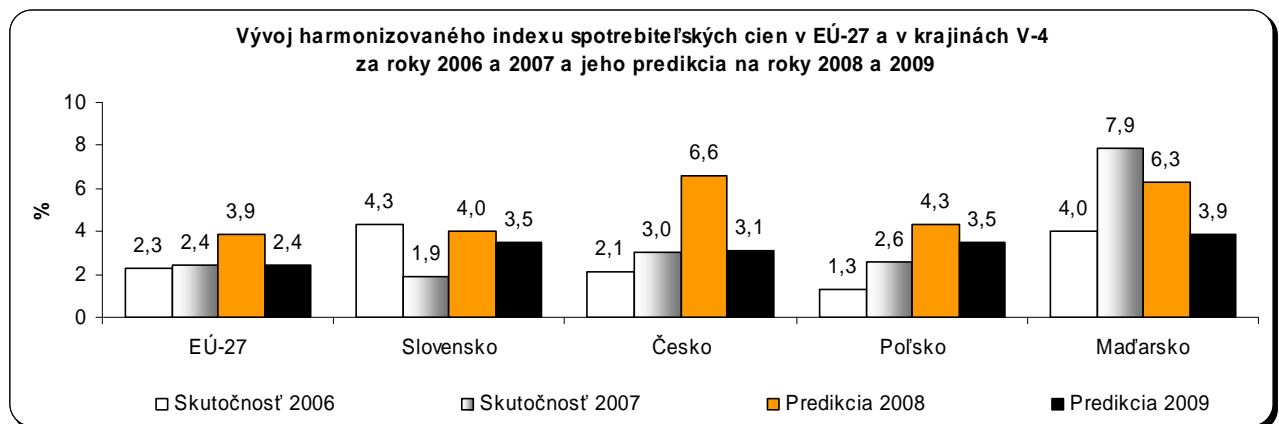
2.2 Menové ukazovatele

Priemerná ročná miera inflácie, meraná indexom spotrebiteľských cien, má podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 klesnúť o 0,4 p. b na úroveň 4,0 %. Harmonizovaný index spotrebiteľských cien, do ktorého sa od roku 2005 podľa metodiky Európskej centrálnej banky nezahŕňajú položky tzv. imputovaného nájomného a fondu opráv trhových služieb, má v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 klesnúť o 0,1 p. b. na úroveň 3,9 %, čo je o 0,4 p. b. viac oproti odhadom Európskej komisie z 3. novembra 2008 na úrovni 3,5 %.

Na vývoj harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien v roku 2009 bude mať okrem očakávaného posilnenia výmenného kurzu slovenskej koruny významný vplyv aj plnenie opatrení vlády SR, ktoré prijala v oblasti:

- konsolidácie verejných financií rozpočtovaním vyrovnaného RVS v roku 2011;
- zvyšovania miezd v súlade s rastom produktivity práce uzavretím tripartitnej dohody;
- spružnenia trhu práce a zvýšenia produkčnej schopnosti ekonomiky prijatím súboru štrukturálnych opatrení v Modernizačnom programe Slovensko 21;
- zabezpečenia ochrany ekonomických záujmov spotrebiteľov v procese zavedenia eura vytvorením komplexného systému monitorovania cien, vymedzením úloh a pôsobností vecne príslušných rezortov a ustanovením kontrolných mechanizmov – trhového dozoru s cieľom odhaľovania a eliminácie rizík z možného neodôvodneného rastu spotrebiteľských cien.

Porovnanie vývoja harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien za roky 2006 a 2007 a jeho predikcie na roky 2008 a 2009 v priemere krajín EÚ-27 a v krajinách V-4 podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Európska komisia

Vo vyššom raste harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien v SR na rok 2009 v porovnaní s priemerom krajín EÚ-27 sa premieta predovšetkým predpokladaný nárast cien z titulu ich zaokrúhľovania v súvislosti so zavedením eura a zvyšovanie spotrebnej dane z tabaku a tabakových výrobkov. Očakávaný rast regulovaných cien bude ovplyvnený snahou vlády SR vplývať na dodávateľov elektriny, plynu a tepla, aby svoje produkty ponúkali za primerané ceny. Z hľadiska budúceho vývoja rastu regulovaných cien bude významné tiež zvýšenie kontrolnej činnosti Úradu pre reguláciu sieťových odvetví v oblasti preverovania oprávnenosti výšky poplatkov v prenosových a distribučných sústavách a v prepravných a distribučných sieťach.

Rizikom inflačného vývoja v roku 2009 sa javí iný ako očakávaný vývoj svetových cien ropy a potravín vrátane vplyvu sekundárnych efektov zo zvýšenia týchto cien napríklad v cenách služieb. Pozitívne by mal pôsobiť vstup SR do eurozóny a s ním spojené zjednodušenie obchodnej výmeny a cenového porovnávania.

Slovensko sa od 1. januára 2009 v zmysle rozhodnutia Rady EÚ z 8. júla 2008 stane 16. krajinou eurozóny, v ktorej bude platiť jednotná mena euro. Už stanovenie oficiálneho konvezného kurzu pre SR Radou EÚ 29. júna 2008 na úrovni centrálnej parity výmenného kurzu slovenskej koruny voči euru vo výške 30,126 SKK/EUR podporilo konkurencieschopnosť domácich výrobcov tým, že sa zastavilo ďalšie zhodnocovanie slovenskej koruny. Vstup Slovenska do eurozóny sa pravdepodobne prejaví aj v poklese nominálnych a reálnych úrokových mier, čo sa premietne v raste konečnej spotreby domácností a tvorby hrubého fixného kapitálu.

Vo vývoji bilancie bežného účtu platobnej bilancie, ktorej saldo sa podľa odhadov MF SR v návrhu RVS na roky 2009 až 2011 a Európskej komisie z 3. novembra 2008 očakáva v roku 2009 na úrovni - 2,9 % až - 4,7 %, sa negatívne prejaví zníženie exportnej výkonnosti ekonomiky podnikov zo zahraničnou účasťou predovšetkým v automobilovom priemysle v rámci globálnej finančnej a ekonomickej krízy. Negatívny dopad však môže mať aj zvýšenie dovozov strojov a zariadení v súvislosti s výstavbou jadrovej energetiky a diaľničnej siete.

Vo vývoji slovenského akciového a dlhopisového trhu v roku 2009, vzhľadom na jeho malý rozmer a nízku likviditu, by sa nemala výraznejšie prejavíť globálna finančná a ekonomická kríza, čo sa týka aj bankového sektora, ktorý je v súčasnosti ziskový, s dostatočnou likviditou bez potreby špeciálnych štátnych podporných programov.

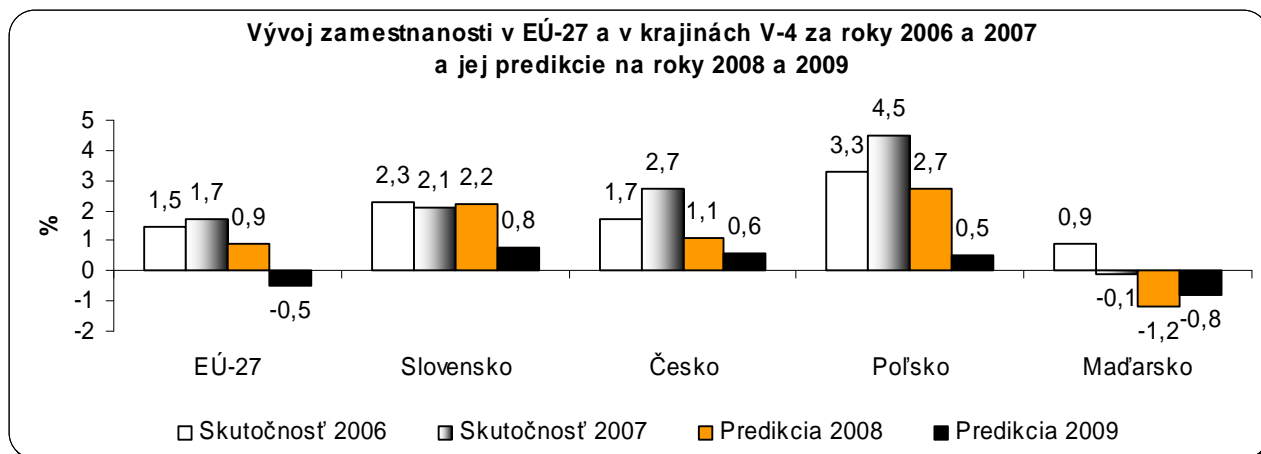
2.3 Trh práce

Zmiernenie dynamiky silného rastu slovenskej ekonomiky v roku 2009 z dôvodu globálnej finančnej a ekonomickej krízy sa podľa prognózy MF SR v návrhu RVS na roky 2009 až 2011 a odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 premietne aj vo vývoji ukazovateľov trhu práce, ktorý má jednu z kľúčových úloh v hospodárskej politike vlády SR.

Priemerný rast zamestnanosti podľa výberového zisťovania pracovných síl má podľa prognózy MF SR v návrhu RVS na roky 2009 až 2011 v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 klesnúť o 1,2 p. b. na úroveň 1,3 %. Podľa odhadu Európskej komisie z 3. novembra 2008 pri zohľadnení zmiernenia ekonomického rastu v dôsledku globálnej finančnej a ekonomickej krízy priemerný rast zamestnanosti na Slovensku v roku 2009 dosiahne úroveň len 0,8 %.

Porovnanie vývoja priemernej miery zamestnanosti v rokoch 2006 a 2007 a jeho predikcie na roky 2008 a 2009 v priemere krajín EÚ-27 a v krajinách V-4 podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúci graf:

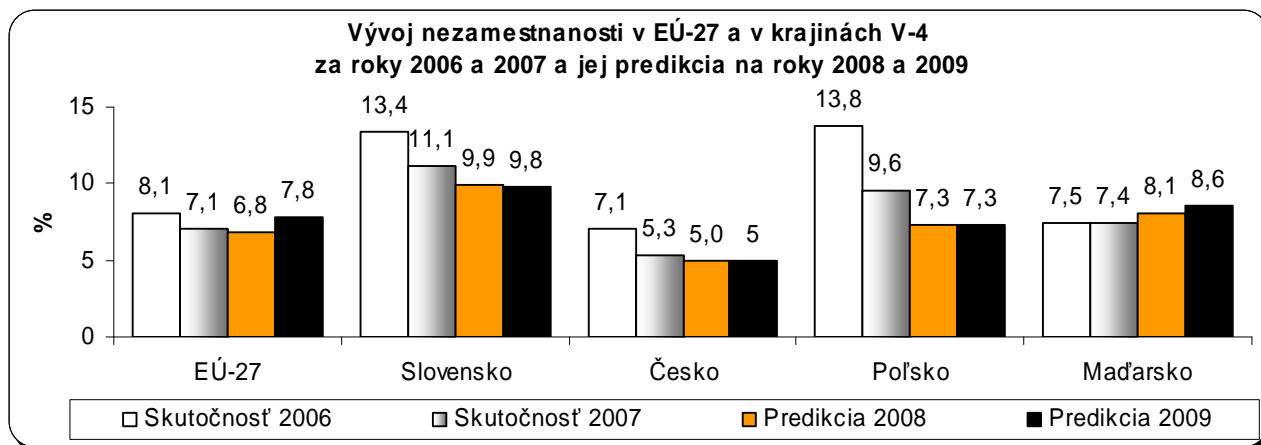
Zdroj: Európska komisia

Podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 vyšší rast miery zamestnanosti ako Slovensko (0,8 %) bude mať v roku 2009 len Luxembursko (1,8 %), Cyprus (1,5 %) Bulharsko (1,4 %), Grécko (0,9 %) a Malta (0,9 %). Na vývoj zamestnanosti na Slovensku v roku 2009 bude mať pozitívny vplyv zefektívnenie využívania nástrojov aktívnej politiky trhu práce, priame zahraničné investície spojené s vytváraním nových pracovných miest v súvislosti s nabíhaním a rozširovaním výroby a čerpanie prostriedkov zo zdrojov EÚ.

Priemerná miera nezamestnanosti podľa výberového zisťovania pracovných síl má podľa prognózy MF SR v návrhu RVS na roky 2009 až 2011 v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 klesnúť o 0,5 p. b. na úroveň 9,4 %, čo je o 0,4 p. b. viac ako predpokladá Európska komisia vo svojom odhade z 3. novembra 2008 na úrovni 9,8 %.

Mierne zníženie priemernej miery nezamestnanosti v podmienkach globálnej finančnej a ekonomickej krízy v roku 2009 súvisí nielen s nižším rastom zamestnanosti, predĺžovaním veku odchodu do dôchodku, ale aj s nedostatkom kvalifikovaných pracovníkov, nízkou zamestnanosťou určitých sociálnych skupín a s poklesom zamestnanosti mládeže. Pozitívne by sa vo vývoji nezamestnanosti mal začať postupne prejavovať spoločenský pokrok, ktorý sa dosiahol v oblasti celoživotného vzdelávania, školského a vzdelávacieho systému, výskumu, vývoja, inovácií a v oblasti rozvoja infraštruktúry.

Porovnanie vývoja priemernej miery nezamestnanosti v rokoch 2006 a 2007 a jeho predikcie na roky 2008 a 2009 v priemere krajín EÚ-27 a v krajinách V-4 podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Európska komisia

Priemerná miera nezamestnanosti na Slovensku bude v roku 2009 jednou z najvyšších v rámci krajín EÚ-27, keď podľa odhadu Európskej komisie z 3. novembra 2008 vyššiu mieru bude mať len Španielsko na úrovni 13,8 %.

Pre zabezpečenie ďalšieho znižovania priemernej miery nezamestnanosti v SR bude potrebné v rámci politiky trhu práce prioritne riešiť vysokú dlhodobú nezamestnanosť, na ktorej najväčší podiel majú osoby s nízkou kvalifikáciou. Zvýšenú pozornosť bude potrebné venovať aj opatreniam zameraným na odstraňovanie nesúladu v kvalifikačnej štruktúre pracovných síl a na zvyšovanie úrovne motivácie a záujmu pracovať. Dôležité bude pokračovať v hľadaní nových foriem realizácie aktívnej politiky trhu práce predovšetkým v prospech znevýhodnených skupín uchádzačov o zamestnanie s využitím sociálnej ekonomiky na zvyšovanie zamestnanosti. Významné bude aj zvýšenie dôslednosti pri uplatňovaní priebežnej kontroly plnenia záväzkov o počte vytvorených a udržaných pracovných miest u investorov, ktorým boli udelené investičné stimuly v rámci štátnej pomoci.

Rast priemernej nominálnej mesačnej mzdy za hospodárstvo sa má podľa prognózy MF SR v návrhu RVS na roky 2009 až 2011 v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 znížiť o 0,5 p. b. na 8,8 %, čo odráža podmienky na domácom trhu práce. Dynamika rastu priemernej reálnej mesačnej mzdy za hospodárstvo sa má v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 znížiť o 0,1 p. b. na 4,6 %. Tento rast je primeraný k očakávanému rýchlejšiemu rastu produktivity práce v roku 2009 na úrovni 5,2 %, čím sa nevytvára riziko dopytových inflačných tlakov.

Popri predstihu rastu produktivity práce pred rastom reálnych miezd bude rovnako dôležitý aj celkový vývoj podnikateľského prostredia v rámci globálnej finančnej a ekonomickej krízy. V tejto súvislosti vláda SR prijala opatrenia v oblasti aplikovaného výskumu a vývoja v malých a stredných podnikoch, podpory domáceho cestovného ruchu, monitorovania dopadov globálnej krízy na podnikateľov, štátnej investičnej pomoci, podpory inovatívnych technológií a v ďalších oblastiach s cieľom zabezpečiť kvalitné podnikateľské prostredie.

3 Stanovisko k východiskovému rámcu zostavenia návrhu RVS na roky 2009 až 2011

Návrh RVS na roky 2009 až 2011 je zostavený za ŠR a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy, ktoré sú ŠÚ SR zaradené do sektora verejnej správy v súlade s metodikou ESA 95 platnou pre EÚ-27. Závazným rozpočtom je návrh RVS na rok 2009. Návrhy RVS na roky 2010 a 2011 sú len orientačné, ktoré sa môžu v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov upresňovať v ďalšom rozpočtovom roku.

Návrh súhrnného rozpočtu za obce, vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie je vypracovaný MF SR, za zdravotné poisťovne Ministerstvom zdravotníctva SR a za verejné vysoké školy Ministerstvom školstva SR. Návrhy týchto rozpočtov rovnako ako návrhy rozpočtov Sociálnej poisťovne, Slovenského pozemkového fondu a Fondu národného majetku SR boli prerokované s MF SR v súlade s § 14 odsek 7 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov.

Návrh RVS na roky 2009 až 2011:

- vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR, aktualizovaného Konvergenčného programu Slovenska na roky 2007 až 2010, RVS na roky 2008 až 2010, záväzkov SR vyplývajúcich z nového znenia Paktu stability a rastu, obnovenej Lisabonskej stratégie, odporúčaní Rady EÚ a z ďalších záväzkov, ktorými je vláda SR a SR viazaná;
- nadväzuje na Východiská RVS na roky 2009 až 2011, ktoré boli schválené vládou SR uznesením č. 218 z 9. apríla 2008;
- bez dôsledkov na zvýšenie podielu schodku RVS na HDP a ďalších záväzných ukazovateľov stanovených vo Východiskách RVS na roky 2009 až 2011 zohľadňuje platný legislatívny rámec a vládou SR odsúhlasené legislatívne zmeny všeobecne záväzných právnych predpisov vrátane vyčíslenia ich dopadov na príjmy a výdavky verejnej správy;
- je zostavený v rámci komplexného a konzistentného kvantitatívneho makroekonomického rámca, ktorý je však momentálne z pohľadu globálnej finančnej a ekonomickej krízy príliš ambicióznym, a preto zabezpečenie prepojenia makroekonomických veličín so základnými parametrami okruhu verejných financií si pravdepodobne vyžiada prehodnotenie strednodobých rozpočtových cieľov.

Konsolidačné úsilie vlády SR za roky 2006 a 2007 a jeho predikcie na roky 2008 a 2009 podľa odhadu Inštitútu finančnej politiky MF SR dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť		Predikcia	
		2006	2007	2008	2009
Saldo RVS (čisté výpožičky)	% HDP	- 3,6	- 2,2	- 2,3	- 1,7
Cyklicky upravené saldo RVS bez jednorázových efektov		- 3,1	- 2,2	- 2,6	- 1,8
Vplyv zavedenia II. piliera starobného dôchodkového sporenia		1,2	1,3	1,2	1,0
Upravené saldo pre konsolidačné úsilie vlády SR		- 1,9	- 0,9	- 1,4	- 0,8
Konsolidačné úsilie vlády SR		- 1,1	1,0	- 0,5	0,6

Zdroj: MF SR

Konsolidačné úsilie vlády SR v roku 2009 aj napriek jeho očakávanému zníženiu v súvislosti s globálnou finančnou a ekonomickou krízou potvrdzuje správnosť stratégie fiškálnej politiky vlády SR a ňou prijatých a prijímaných opatrení na odstraňovanie rizík strednodobých rozpočtových cieľov v oblasti salda RVS, čo je v súlade s novým znením Paktu stability a rastu.

Predikcie základných ukazovateľov RVS vrátane vplyvu II. piliera starobného dôchodkového sporenia v metodike ESA 95 na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 a odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Predikcie MF SR		Predikcie EK	
		2008	2009	2008	2009
Saldo RVS	% HDP	- 2,3	- 1,7	- 2,3	- 2,2
Štrukturálne saldo		- 2,4	- 1,8	- 3,3	- 2,7
Hrubý dlh verejnej správy		28,7	28,2	28,8	29,0

Zdroj: MF SR, Európska komisia

Návrh RVS na roky 2009 až 2011 za predpokladu obozretnej rozpočtovej politiky vlády SR vytvára priestor pre dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti verejných financií a potvrdenie plnenia strednodobého cieľa aktualizovaného Konvergenčného programu Slovenska na roky 2007 až 2010 v rámci nového znenia Paktu stability a rastu, podľa ktorého štrukturálne saldo RVS očistené o cyklickú zložku a jednorázové efekty sa má do roku 2010 znížiť na úroveň 0,8 % HDP.

Rizikom návrhu RVS na roky 2009 až 2011 je očakávané zníženie ekonomického rastu z dôvodu globálnej finančnej a ekonomickej krízy, čo sa nevyhnutne v roku 2009 negatívne prejaví na strane príjmov RVS s následkom buď zníženia výdavkov RVS alebo zvýšenia deficitu RVS, čo predpokladá aj Európska komisia vo svojich odhadoch z 3. novembra 2008.

3.1 Fiškálny rámec zostavenia návrhu RVS na roky 2009 až 2011

Návrh RVS na roky 2009 až 2011 je vypracovaný v súlade s jednotnou metodikou používanou v EÚ upravenou príručkou s názvom Európsky systém účtov – ESA 95, ktorá tvorí prílohu Nariadenia rady Európskych spoločenstiev č. 2223/96. Táto metodika poskytuje reálny pohľad na hospodárenie verejného sektora a zároveň umožňuje medzinárodné porovnávanie.

V rozpočtovaní príjmov a výdavkov na aktuálnej báze v metodike ESA 95 s uplatnením princípu časového rozlíšenia sa ich toky zaznamenávajú na základe zásady zachytenia operácie v čase, keď je ekonomická hodnota vytvorená, transformovaná alebo likvidovaná, alebo vtedy, keď nároky a záväzky vznikajú, sú transformované, poprípade zrušené. Každá príjmová alebo výdavková operácia je tak zachytená v čase vzniku a nie vtedy, keď je hotovostne realizovaná, pričom pri aktualizácii daňových príjmov a príjmov zo sociálneho zabezpečenia sa použila metóda časového posunu hotovostného plnenia. V bilancii príjmov a výdavkov verejnej správy bežného roka na aktuálnej báze podľa metodiky ESA 95 sú oproti hotovostnému princípu vylúčené akékoľvek finančné operácie ako napríklad prijaté úvery, príjmy z návratných finančných výpomocí, poskytovanie úverov a pôžičiek, účasť na majetku, splácanie istiny a pod.

Návrh RVS na roky 2009 až 2011 je zostavený na aktuálnej a hotovostnej báze za subjekty verejnej správy, ktoré sú v súlade s metodikou ESA 95 zapísané v registri organizácií vedenom ŠÚ SR, a to aj vrátane Rozhlasovej a televíznej spoločnosti, spol. s r. o., založenej v apríli 2008 v zmysle zákona č. 68/2008 o úhrade za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom.

Základným parametrom strednodobého fiškálneho rámca návrhu RVS na roky 2009 až 2011 zostaveného na akruálnej báze v metodike ESA 95 je, aby sa štrukturálne saldo RVS očistené o cyklickú zložku a jednorázové efekty v súlade s novým znením Paktu stability a rastu znížilo v roku 2009 na úroveň - 1,8 % z HDP a v roku 2010 na úroveň - 0,8 % z HDP s tým, že v roku 2011 sa po prvýkrát predpokladá vyrovnané saldo RVS.

Predikcie podielu salda RVS z HDP vrátane a bez vplyvu zavedenia II. piliera starobného dôchodkového sporenia v metodike ESA 95 na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 a odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Predikcie MF SR		Predikcie EK	
		2008	2009	2008	2009
Saldo RVS vrátane vplyvu II. piliera starobného dôchodkového sporenia	% HDP	- 2,3	- 1,7	- 2,3	- 2,2
Vplyv II. piliera starobného dôchodkového sporenia	% HDP	- 1,2	- 1,0	- 1,2	- 1,0
Saldo RVS na HDP bez vplyvu II. piliera starobného dôchodkového sporenia	% HDP	- 1,1	- 0,7	- 1,1	- 1,2

Zdroj: MF SR, Európska komisia

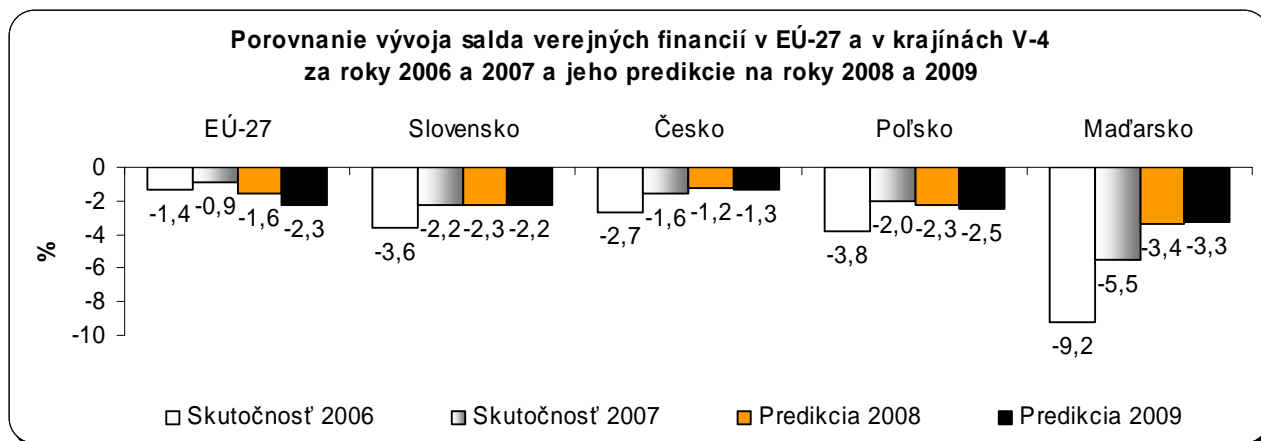
Vývoj podielu salda RVS z HDP v rokoch 2006 až 2009 naznačuje zodpovedný prístup vlády SR k hospodáreniu verejnej správy. Zvyšovanie miery konsolidácie verejných financií rozpočtovaním salda RVS na rok 2009 v metodike ESA 95 vo výške - 1,7 % HDP je v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR.

Vláda SR však bude pravdepodobne musieť v súvislosti so zmiernením ekonomického rastu a s očakávaným poklesom príjmov RVS v súvislosti s dopadmi globálnej a finančnej krízy prehodnotiť v návrhu RVS na roky 2009 až 2011 svoje zámery a priority. Tomu zodpovedá aj uznesenie vlády SR č. 808 zo 6. novembra 2008 k opatreniam na prekonanie dopadov globálnej finančnej krízy.

Vláda SR v citovanom uznesení v opatrení č. 3 uložila MF SR v termíne do 1. decembra 2008 informovať vládu SR o navrhnutí úspor na strane výdavkov verejnej správy tak, aby zostal rozpočtový cieľ deficitu na úrovni 1,7 % z HDP na rok 2009 zachovaný. Zároveň v opatrení č. 4 uložila MF SR v termíne do 1. decembra 2008 informovať vládu SR o prehodnotení rozpočtových cieľov salda verejnej správy na roky 2010 a 2011 tak, aby Slovensko pokračovalo v ceste konsolidácie smerom k splneniu strednodobého cieľa, ale aby sa zároveň minimalizovalo riziko spomalenia ekonomického rastu z dôvodu fiškálnej politiky.

V oblasti príjmov bude dôležité predovšetkým zabezpečiť úspešné čerpanie prostriedkov zo zdrojov EÚ a v oblasti výdavkov sa javí ako najpriateľnejšie riešenie hľadať úspory v tých oblastiach, ktoré bezprostredne neprispievajú k ekonomickému rastu Slovenska.

Porovnanie vývoja salda verejných financií v metodike ESA 95 za roky 2006 a 2007 a jeho predikcie na roky 2008 a 2009 podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Európska komisia

Slovensko aj v prípade neplnenia záväzku z nového znenia Paktu stability a rastu v roku 2009, podľa ktorého v prípade členských štátov eurozóny a štátov v systéme ERM II by malo ročné tempo znižovania schodku salda RVS dosiahnuť hodnotu 0,5 % z HDP, bude podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 vo vývoji salda verejných financií v roku 2009 na úrovni jeho priemeru v krajinách EÚ-27. To svedčí o zodpovednej fiškálnej politike vlády SR zameranej na konsolidáciu verejných financií.

Vývoj štruktúry podielu salda RVS z HDP vrátane vplyvu II. piliera starobného dôchodkového sporenia v metodike ESA 95 za roky 2006 a 2007 a jeho predikcie na roky 2008 až 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť		Návrh rozpočtu	
		2006	2007	2008	2009
Saldo RVS	mil. eur	- 1 839,4	- 1 328,5	- 1 542,7	- 1 272,3
v tom:					
saldo ŠR		- 1 700,9	- 499,2	- 1 697,5	
saldo rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy		- 138,5	- 829,3	154,8	- 1 671,4
Saldo RVS	% HDP	- 3,6	- 2,2	- 2,3	- 1,7
v tom:					
saldo ŠR		- 3,4	- 0,8	- 2,5	- 2,2
saldo rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy		- 0,2	- 1,4	0,2	0,5

Zdroj: MF SR

Podľa predpokladov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 vývoj salda RVS na aktuálnej báze v metodike ESA 95 v roku 2009 bude ovplyvnený predovšetkým medziročným zlepšením salda rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy o 244,3 mil. eur na 399,1 mil. eur pri zvýšení jeho podielu z HDP o 0,3 p. b. na úroveň 0,5 % z HDP.

Vývoj sáld rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy na aktuálnej báze v metodike ESA 95 za roky 2006 a 2007 a jeho predikcie na roky 2008 až 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Druh verejného rozpočtu		Skutočnosť		Návrh rozpočtu	
		2006	2007	2008	2009
Saldo rozpočtu ostatných subjektov VS	mil. eur	- 138,5	- 829,3	47,7	399,1
z toho:					
obce		- 158,5	- 35,6	0,0	0,0

vyššie územné celky		- 0,7	- 50,5	- 89,1	- 38,5
Sociálna poisťovňa		102,1	59,7	22,5	166,2
zdravotné poisťovne		- 32,9	- 2,5	45,8	22,3
Štátny fond rozvoja bývania		127,4	113,9	96,8	90,6
Národný jadrový fond		43,3	45,8	75,6	70,2
Environmentálny fond		18,1	- 1,4	2,7	82,3
Slovenský pozemkový fond		- 4,6	1,3	- 0,5	- 0,4
Fond národného majetku SR		- 366,8	983,5	- 10,1	- 6,0
Slovenská konsolidačná, a. s.		197,1	- 12,1	1,0	0,5
Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou		- 1,0	- 1,6	-1,0	0,7
verejné vysoké školy		- 33,9	46,1	1,8	3,7
príspevkové organizácie štátu, obcí a VÚC		- 28,3	- 5,8	9,2	8,2
Slovenská televízia		-	- 5,2	- 5,9	- 0,9
Slovenský rozhlas		-	2,3	- 1,1	0,2
Rozhlasová a televízna spoločnosť, spol. s r. o.		-	-	-	0,0

Zdroj: MF SR

Positívny vplyv na vývoj salda rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy v roku 2009 majú predovšetkým rozpočtované prebytky Sociálnej poisťovne v sume 166,2 mil. eur, Štátneho fondu rozvoja bývania v sume 90,6 mil. eur, Environmentálneho fondu v sume 82,3 mil. eur a Národného jadrového fondu v sume 70,2 mil. eur. Negatívne sa prejavuje predovšetkým schodok Fondu národného majetku SR v sume 38,5 mil. eur.

Rizikom návrhu rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2009 je okrem dopadov globálnej finančnej a ekonomickej krízy rovnako ako v predchádzajúcich rokoch návrh rozpočtu obcí, ktorý MF SR zostavilo ako vyrovnaný s nulovým saldom, a to najmä z hľadiska možného vyššieho čerpania úverov a prípadnej výraznejšej zmeny pohľadávok a záväzkov. Časové rozlíšenie vyplývajúce zo zmeny stavu pohľadávok a záväzkov v roku 2009 však bude dôležité aj v prípade hospodárenia iných subjektov verejnej správy.

Vývoj základných parametrov fiškálneho rámca verejných financií za roky 2006 a 200 a jeho predikcia v metodike ESA 95 na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť		Návrh rozpočtu	
		2006	2007	2008	2009
Schodok RVS	mil. eur	- 1 839,4	- 1 328,5	- 1 542,7	- 1 272,3
v tom:					
príjmy RVS		19 060,9	20 724,2	22 233,3	25 719,9
výdavky RVS		20 900,3	22 052,7	23 776,8	26 992,2
Schodok RVS	% HDP	- 3,6	- 2,9	- 2,3	- 1,7
v tom:					
príjmy RVS		33,5	34,7	32,4	34,4
výdavky RVS		37,2	36,9	34,7	36,1

Zdroj: MF SR

Podiel príjmov RVS z HDP na aktuálnej báze v metodike ESA 95 sa v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 má zvýšiť o 2,0 p. b. na úroveň 34,4 % z HDP pri medziročnom zvýšení podielu výdavkov RVS z HDP o 1,4 p. b. na úroveň 36,1 % z HDP.

Z celkových príjmov RVS, ktoré majú v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 vzrásť až o 3 486,6 mil. eur na 25 719,9 mil. eur, rozhodujúci vplyv na saldo RVS v roku 2009 budú mať predovšetkým daňové príjmy verejnej správy, ktoré v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 vzrastú o 989,1 mil. eur na 12 344,0 mil. eur. S plnením týchto príjmov RVS je však

spojené riziko súvisiace so zmiernením rastu ekonomiky a zamestnanosti v dôsledku globálnej finančnej a ekonomickej krízy. Podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 výpadok príjmov RVS môže v roku 2009 dosiahnuť sumu približne 550,0 mil. eur. Vláda SR tento výpadok odhaduje v sume približne 330,0 mil. eur.

Vývoj odhadu štruktúry daňových príjmov RVS na aktuálnej báze bez sankcií za roky 2006 a 2007 a jeho predikcie na roky 2008 a 2009 v metodike ESA 95 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť		Predikcia	
		2006	2007	2008	2009
Daňové príjmy verejnej správy spolu		9 315,8	10 513,9	11 354,9	12 344,0
z toho:					
daňové príjmy ŠR	mil. eur	7 523,1	8 457,6	9 060,9	9 827,9
daňové príjmy obcí		1 353,5	1 491,5	1 661,5	1 809,5
daňové príjmy vyšších územných celkov		438,4	492,5	552,6	604,8
daňové príjmy Slovenskej televízie		-	49,6	57,0	67,2
daňové príjmy Slovenského rozhlasu		-	21,6	22,0	23,7
daňové príjmy Environmentálneho fondu		0,9	1,2	0,9	0,9
Medziročný rast daňových príjmov	% HDP	4,0	12,0	8,0	8,6
Rast HDP		8,5	10,4	7,7	6,5
Podiel daňových príjmov na HDP		17,2	17,1	16,6	16,5

Zdroj: MF SR

Podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 z daňových príjmov verejnej správy rozpočtovaných v metodike ESA 95 majú mať na saldo RVS v roku 2009 významný vplyv iba daňové príjmy ŠR, nakoľko pri vyrovnanom hospodárení územnej samosprávy sa predpokladá, že táto použije vyššie výnosy z daňových príjmov na krytie svojich výdavkov, čo sa očakáva aj v prípade zdravotných poisťovní, Slovenskej televízie a Slovenského rozhlasu. Práve v tomto predpoklade sú skryté rozpočtové rezervy, ktoré môžu pozitívne ovplyvniť očakávané nižšie plnenie príjmov RVS v roku 2009 v súvislosti so zmiernením rastu ekonomiky a zamestnanosti v rámci globálnej finančnej a ekonomickej krízy.

3. 2 Hrubý dlh verejnej správy

Hrubý dlh verejnej správy je definovaný v Príručke deficitu a dlhu verejnej správy metodiky ESA 95, podľa ktorej je tento dlh rozhodujúcim ukazovateľom mapujúcim vývoj zadĺženia verejnej správy pre účely procedúry nadmerného deficitu. Ukazovateľ pomeru hrubého dlhu verejnej správy k HDP je jedným z maastrichtských kritérií používaných pri hodnotení kvality verejných financií krajín EÚ.

Hrubý dlh verejnej správy podľa metodiky ESA 95 predstavuje konsolidovaný súčet všetkých nesplatených záväzkov sektora verejnej správy ku koncu roka v menovitej nominálnej hodnote rovnajúcej sa zmluvne dohodnutej sume, ktorú bude musieť verejná správa zaplatiť veriteľom v deň splatnosti. Nesplatené záväzky, zásadne bez záväzkov z nesplatených úrokov, predstavujú prijaté vklady, emitované cenné papiere iné ako akcie okrem finančných derivátov a prijaté pôžičky vrátane imputovaných pôžičiek, ktoré sa rovnajú hodnote majetku nadobudnutého prostredníctvom finančného lízingu.

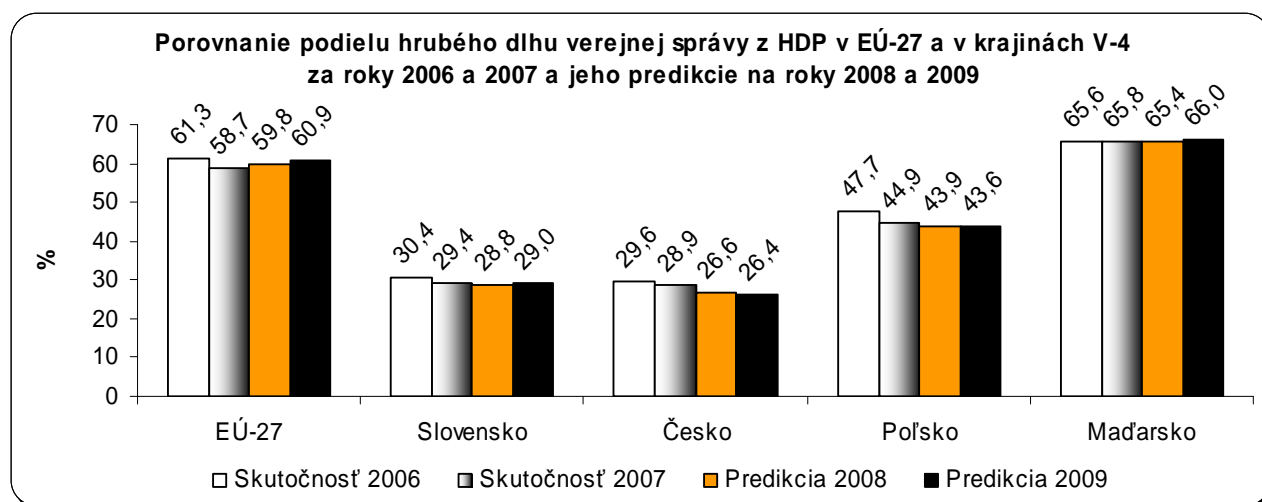
Predikcie vývoja hrubého dlhu verejnej správy a jeho podielu na HDP v metodike ESA 95 na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 a odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Predikcie MF SR		Predikcie EK	
		2008	2009	2008	2009
Hrubý dlh verejnej správy	mil. eur	19 673	21 138	19 741	21 738
Podiel hrubého dlhu verejnej správy na HDP	% HDP	28,7	28,2	28,8	29,0

Zdroj: MF SR, Európska komisia

V medziročnom nominálnom zvýšení hrubého dlhu verejnej správy ku koncu roka 2009 o 1 465 mil. eur na sumu 21 138 mil. eur sa najvýraznejšie prejaví saldo ŠR, ktoré v porovnaní s rokom 2008 medziročne vzrastie o 1 mil. eur na sumu 887 mil. eur. Financovanie výpadku príjmov Sociálnej poisťovne z dôvodu zavedenia II. piliera starobného dôchodkového sporenia zo zdrojov Štátnej pokladnice sa medziročne zníži o 63 mil. eur na sumu 505 mil. eur. Najnižší príspevok k medziročnému zvýšeniu hrubého dlhu verejnej správy majú mať ťažko predvídateľné úvery územnej samosprávy, ktoré majú ku koncu roka 2009 v porovnaní s rovnakým obdobím roka 2008 poklesnúť o 94 mil. eur na 73 mil. eur.

Porovnanie vývoja podielu hrubého dlhu verejnej správy na HDP v metodike ESA 95 za roky 2006 a 2007 a jeho predikcie na roky 2008 a 2009 podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Európska komisia

Vývoj a predikcia podielu hrubého dlhu verejnej správy z HDP na Slovensku v rokoch 2006 až 2009 aj podľa odhadov Európskej komisie z 3. novembra 2008 potvrdzuje trvalé a bezproblémové plnenie maastrichtského kritéria pre stav zadlženosti verejnej správy, podľa ktorého podiel hrubého dlhu verejnej správy nesmie byť vyšší ako 60,0 % z HDP.

Vývoj štruktúry hrubého dlhu verejnej správy v metodike ESA 95 za roky 2006 a 2007 a jeho predikcie v nominálnej hodnote na roky 2008 a 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť		Návrh rozpočtu	
		2006	2007	2008	2009
Hrubý dlh verejnej správy	mil. eur	16 770	18 052	19 673	21 138
z toho:					
štátny dlh		16 127	17 335	18 789	20 180

Dlh ostatných subjektov verejnej správy		643	717	884	957
---	--	-----	-----	-----	-----

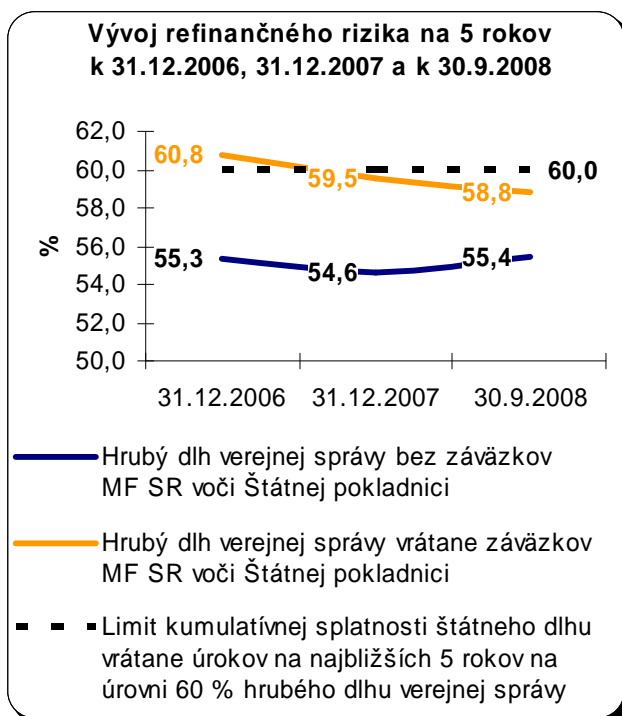
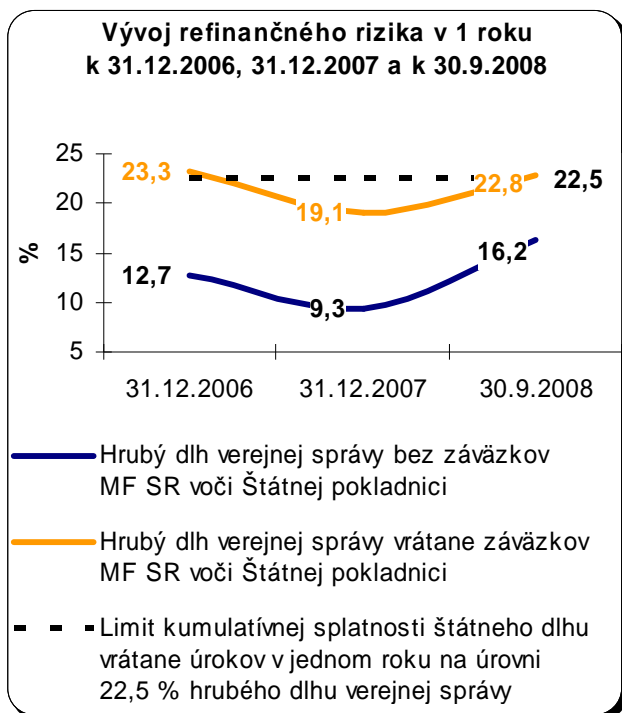
Zdroj: MF SR

Vývoj hrubého dlhu verejnej správy v roku 2009, ktorý bude z 95,5 % tvorený štátnym dlhom v správe MF SR, zodpovedá základným parametrom a cieľom aktualizovanej Stratégie riadenia štátneho dlhu na roky 2007 až 2010.

Za účelom zabezpečenia transparentného, obozretného a nákladovo úsporného spôsobu likvidity štátneho dlhu a prístupu na finančný trh za predpokladu udržateľnej a akceptovateľnej úrovne rizík obsiahnutých v štátnom dlhu bol na Slovensku, podobne ako v iných krajinách eurozóny, zavedený systém monitorovania a vyhodnocovania refinančných a úrokových rizík štátneho dlhu. Podstatou tohto systému je zavedenie limitu kumulatívnej splatnosti a precenenia v jednom roku a limitu kumulatívnej splatnosti a precenenia do 5 rokov.

Refinančné riziko predstavuje riziko, že štát si nedokáže požičať na krytie štátneho dlhu k dátumu splatnosti alebo si dokáže požičať iba za relatívne nevýhodných podmienok. Základnými parametrami refinančného rizika štátneho dlhu sú limit kumulatívnej splatnosti štátneho dlhu vrátane úrokov v jednom roku na úrovni 22,5 % hrubého dlhu verejnej správy a limit kumulatívnej splatnosti štátneho dlhu vrátane úrokov na najbližších päť rokov na úrovni 60 % hrubého dlhu verejnej správy. Kumulatívna splatnosť štátneho dlhu predstavuje sumár všetkých záväzkov štátu splatných v danom období.

Vývoj refinančného rizika štátneho dlhu k 31.12.2006, 31.12.2007 a k 30.09.2008 podľa údajov Agentúry pre riadenie dlhu a likviditu dokumentujú nasledujúce grafy:

Zdroj: Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity

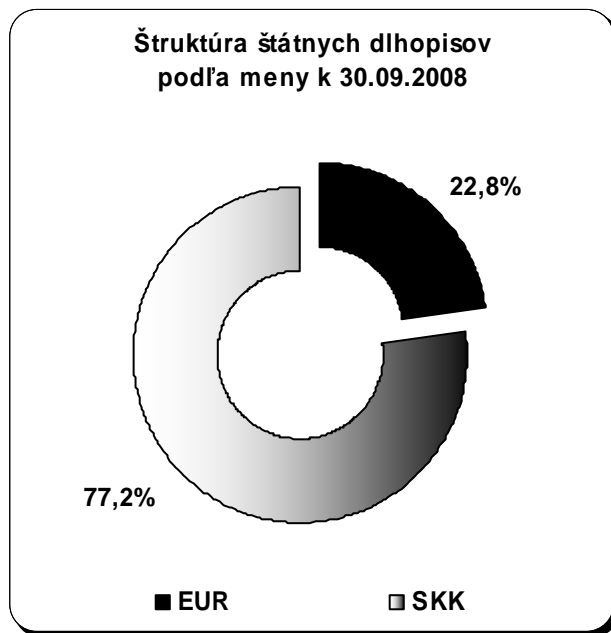
V miernom zhoršení ukazovateľov refinančného rizika v jednom roku k 30. septembru 2008 sa prejavila predovšetkým globálna finančná a ekonomická kríza, v rámci ktorej investori začali preferovať skôr krátke splatnosti, v rámci čoho sú napríklad splatné záväzky zo štátnych dlhopisov nahrádzané emisiou štátnych pokladničných poukážok.

Zlepšenie ukazovateľov refinančného rizika v jednom roku by malo nastať po zrealizovaní zahraničnej emisie bondov s dlhšou splatnosťou, ktoré nahradia splatné emisie začiatkom roka 2009, čo je v súlade so zámerom aktualizovanej Stratégie riadenia štátneho dlhu na roky 2007 až 2010 vydať každý rok jeden Eurobond. Takýto predaj štátnych

dlhopisov na európskom dlhopisovom trhu sa v rozhodujúcej miere prejavil v pozitívnom vývoji základných parametrov refinančného rizika už v rokoch 2006 a 2007.

V roku 2007 bol emitovaný jeden štátny dlhopis so splatnosťou 10 rokov pri menovitej hodnote 1 mld. eur a pevnej úrokovej sadzbe 4,375 %, čo sa pozitívne premietlo aj vo vývoji menovej štruktúry portfólia štátnych dlhopisov. Podiel štátnych dlhopisov vydaných v euro k 31.12.2007 oproti 31.12.2006 vzrástol o 4,4 p. b. na 24,2 % pri poklese podielu štátnych dlhopisov vydaných v slovenských korunách na úroveň 75,8 %.

Štruktúra portfólia štátnych dlhopisov podľa meny a kupónu k 30. septembru 2008 podľa údajov Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity dokumentujú nasledovné grafy:

Zdroj: Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity

Podľa údajov Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity k 30. septembru 2008 v štruktúre portfólia štátnych dlhopisov podľa meny podiel štátnych dlhopisov vydaných v slovenských

korunách predstavoval 77,2 % a v eurách 22,8 %. Podľa kupónu podiel štátnych dlhopisov s fixnou úrokovou sadzbou predstavoval 84,7 % a s pohyblivou úrokovou sadzbou 15,3 %.

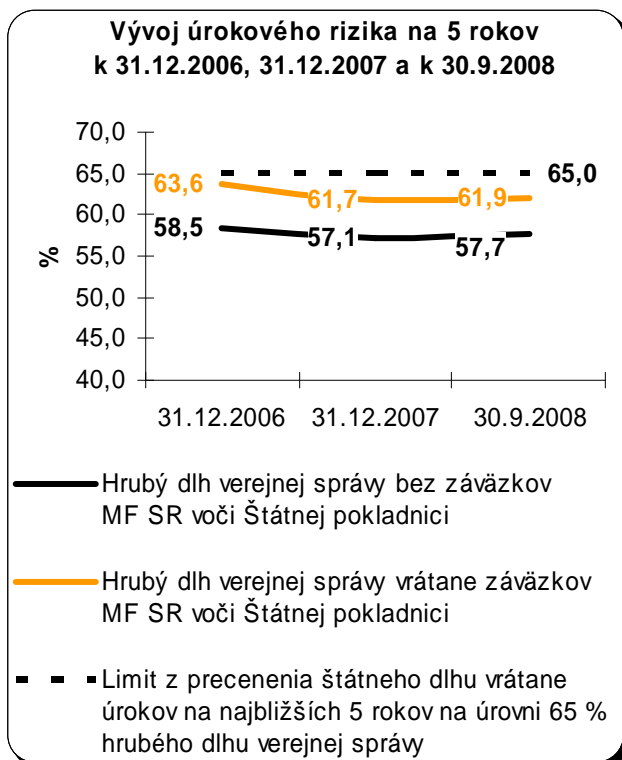
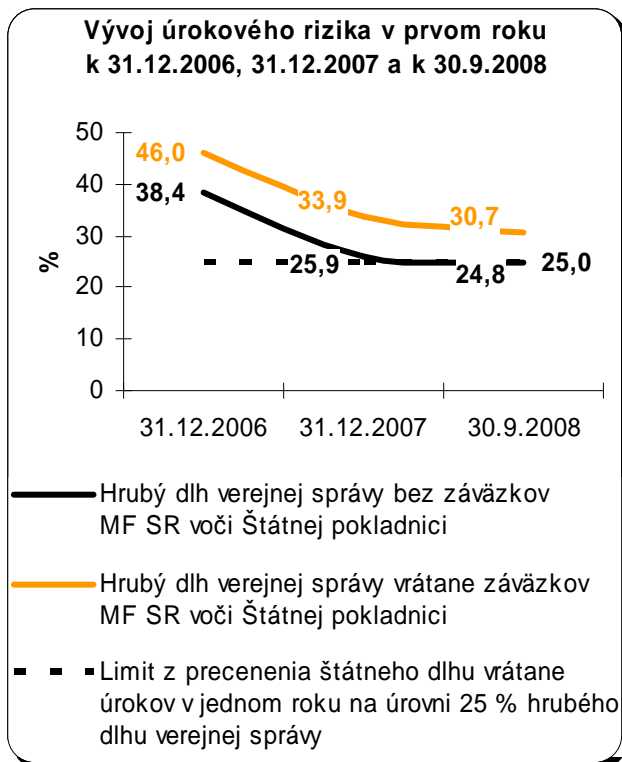
V podmienkach globálnej krízy na európskych a svetových finančných trhoch možno v roku 2009 očakávať nižší záujem investorov o slovenské štátne dlhopisy. Aj preto sa uvažuje v prípade vhodných podmienok s vybudovaním systému na predaj štátnych dlhopisov pre obyvateľstvo a s vydaním zahraničnej emisie štátnych dlhopisov mimo eurozóny za účelom bezproblémového refinancovania štátneho dlhu a zabezpečenia primeranej likvidity štátu.

Z hľadiska vývoja refinančného rizika štátneho dlhu v roku 2009 pri dočasnom krytí finančných potrieb štátu bude mať aj naďalej dôležitú úlohu využívanie zdrojov Štátnej pokladnice, vďaka čomu sa v roku 2007 dosiahli úspory v ŠR približne na úrovni 133 mil. eur.

Maximálne a efektívne využívanie týchto zdrojov namiesto výpožičiek z medzibankového trhu na likviditu štátneho dlhu by sa pri dôslednom vyhodnocovaní trhových finančných rizík a vhodnej emisnej politike malo naďalej pozitívne prejavovať vo výdavkoch ŠR aj v roku 2009.

Úrokové riziko predstavuje riziko, že v dôsledku nepriaznivého vývoja úrokových sadzieb sa zvýšia úrokové náklady štátneho dlhu s negatívnym dopadom na deficit ŠR. Základnými parametrami úrokového rizika štátneho dlhu sú limit z precenenia štátneho dlhu v prvom roku na úrovni 25 % z hrubého dlhu verejnej správy a limit z precenenia štátneho dlhu kumulatívne na 5 rokov na úrovni 65 % z hrubého dlhu verejnej správy.

Vývoj úrokového rizika štátneho dlhu k 31.12.2006, 31.12.2007 a k 30.09.2008 podľa údajov Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity dokumentujú nasledujúce grafy:

Zdroj: MF SR, Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity

Vývoj základných parametrov úrokového rizika s prekročením limitu z precenenia štátneho dlhu v prvom roku významným spôsobom negatívne ovplyvnilo zrušenie termínovaných obchodov s finančnými prostriedkami určenými na financovanie výpadku príjmov Sociálnej poisťovne z dôvodu zavedenia II. piliera starobného dôchodkového sporenia, ktoré mali pôvodne splatnosť až do roku 2012. Negatívny vplyv na zhoršenie ukazovateľov úrokového rizika v jednom roku má aj rozsah využívania voľných verejných

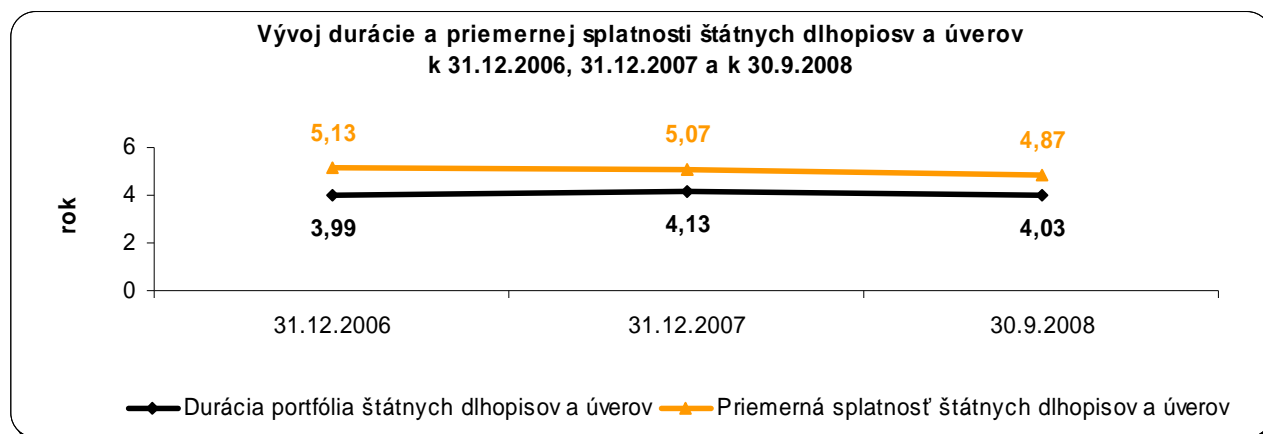
zdrojov prostredníctvom systému Štátnej pokladnice na krytie štátneho dlhu so splatnosťou maximálne do jedného roka, čo však má pozitívny dopad na výdavky ŠR. Negatívne sa prejaví aj globálna finančná a ekonomická kríza, nakoľko investori budú preferovať štátne dlhopisy s krátkou lehotou splatnosti a s pohyblivým kupónom.

Pre zlepšenie vývoja ukazovateľov úrokového rizika v roku 2009 bude po vstupe Slovenska do eurozóny dôležité v rámci redenominácie štátneho dlhu zo slovenských korún na eurá zabezpečiť harmonizáciu procesov a inštrumentov štátneho dlhu so štandardami kapitálového trhu eurozóny.

Z tohto pohľadu by bolo významné predovšetkým doladenie parametrov štátneho dlhu prostredníctvom úprav finančných derivátov a zmien pohyblivých úrokových sadziieb na fixné tak, ako je to bežné v eurozóne. Za predpokladu existencie ISDA zmlúv pre kreditné deriváty východiskom môžu byť úrokové swapy, pri ktorých štát vydaním svojich dlhopisov s pohyblivou úrokovou sadzbou získa potrebnú likviditu a na druhej strane zmení túto úrokovú sadzbu na fixnú prostredníctvom nákupu úrokových swapov. Takéto zmeny však predpokladajú dobudovanie potrebnej infraštruktúry, vytvorenie systému primárnych dealerov podľa štandardov Hospodárskej a menovej únie a zásadnú zmenu podmienok platobného styku a účtovnej metodiky.

Dodržiavanie limitov ukazovateľov refinančného a úverového rizika v roku 2009 by malo pozitívne vplývať aj na vývoj priemernej splatnosti portfólia štátnych dlhopisov a úverov a ich durácie, ktorá predstavuje mieru citlivosti cien dlhopisov na zmenu úrokovej miery a priemernej doby predchádzajúcej platbám do splatnosti jednotlivých dlhopisov.

Vývoj durácie a priemernej splatnosti portfólia štátnych dlhopisov a úverov k 31. decembru 2006, 31. decembru 2007 a k 30. septembru 2008 podľa údajov návrhu RVS na roky 2007 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: MF SR, Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity

Z hľadiska eliminácie refinančného rizika štátneho dlhu a zníženia citlivosti na zmenu trhových úrokových sadziieb v roku 2009 bude dôležité za predpokladu dodržiavania základných parametrov refinančného a úverového rizika pokračovať v ďalšom predlžovaní durácie a v rozkladaní splatnosti portfólia štátnych dlhopisov a úverov na dlhšie obdobie, čo by malo umožniť celkové zlepšenie podmienok krytia štátneho dlhu a prispieť k stabilizácii výdavkov na jeho obsluhu. Spôsob riadenia štátneho dlhu a likvidity však bude najvýraznejšie ovplyvnený vstupom Slovenska do eurozóny od 1. januára 2009, ktorý prinesie aj pre

slovenský finančný trh určité zmeny. Jedným z prvých očakávaní je zmena situácie v oblasti likvidity.

V tejto súvislosti sa očakáva zníženie rizika kurzových zmien na vývoj v eurách denominovaného hrubého dlhu verejnej správy, ktorý tak môže byť v roku 2009 negatívne ovplyvňovaný prípadným neúmerným zvyšovaním úrokových sadzieb v eurozóne v dôsledku neistoty a nedôvery na finančných trhoch vplyvom globálnej finančnej a ekonomickej krízy.

V oblasti likvidity štátneho dlhu sa očakáva postupné presúvanie kompetencií v súvislosti s operáciami na finančných trhoch z domácich bánk do materských bánk mimo územia Slovenska. Rovnaká situácia sa predpokladá aj pri umiestňovaní štátnych dlhopisov. Týmto ako aj ďalším predpokladaným zmenám podmienok v oblasti štátneho dlhu a jeho likvidity bude musieť štát v roku 2009 prispôbiť svoju emisnú a obchodnú politiku. Dôležité bude aj doriešenie akceptovateľnosti štátnych pokladničných poukážok podľa kritérií Európskej centrálnej banky.

3.3 Rámec na zostavenie štátneho rozpočtu na rok 2009

Schodok ŠR na aktuálnej báze v metodike ESA 95 je na rok 2009 rozpočtovaný za predpokladu nerealizovania tovarových deblokácií, neodpúšťania pohľadávok voči zahraničiu a nulovej zmeny stavu mimorozpočtových účtov, pohľadávok a záväzkov rozpočtových organizácií.

Ohraničujúcimi faktormi takto rozpočtovaného schodku ŠR na rok 2009 vo výške – 1 671,4 mil. eur (2,2 % z HDP) sú schodok RVS vo výške – 1 272,3 mil. eur (1,7 % z HDP) a prebytok rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy vo výške 399,1 mil. eur (0,1 % z HDP). Tento schodok ŠR je pretransformovaný pomocou modifikujúcich faktorov na hotovostné saldo ŠR.

Odhad modifikujúcich faktorov ŠR na roky 2008 a 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	Návrh rozpočtu		
	2008	2009	
Modifikujúce faktory	mil. eur	- 635,9	- 784,7
z toho:			
saldo rozpočtových operácií štátnych finančných aktív bez finančných operácií		- 540,2	- 477,1
vplyv časového rozlíšenia platených úrokov		- 144,6	- 101,2
medziročná zmena stavu pohľadávok SR voči EÚ		14,4	- 0,2
časové rozlíšenie daňových príjmov		80,3	- 151,8
výdavky na verejnoprospešný účel		- 45,8	- 54,4

Zdroj: MF SR

Z modifikujúceho faktora salda rozpočtových operácií štátnych finančných aktív sú v súlade s metodikou ESA 95 vylúčené finančné rozpočtové operácie štátnych finančných aktív na strane príjmov ako aj na strane výdavkov.

Finančné operácie na strane príjmových rozpočtových operácií štátnych finančných aktív v sume 42,2 mil. eur tvoria príjmy z vymáhania zahraničných pohľadávok získaných pri delení majetku bývalej Českej a Slovenskej federatívnej republiky vo výške 0,8 mil. eur a predovšetkým príjmy zo splátok poskytnutých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí vo výške 41,4 mil. eur v kapitolách MF SR, Ministerstva pôdohospodárstva SR

a Všeobecná pokladničná správa, ktoré v porovnaní s rokom 2008 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 majú v roku 2009 vzrásť o 17,0 mil. eur.

Vo finančných operáciách na strane výdavkových rozpočtových operácií štátnych finančných aktív vo výške 136,0 mil. eur najväčšou položkou je vysporiadanie pohľadávky Slovenských elektrární, a. s. vykazovanej voči zrušenému Združeniu Dunaj vo výške 113,9 mil. eur v zmysle uznesenia vlády SR č. 1174 z 8. decembra 2004.

Výdavkové rozpočtové operácie štátnych finančných aktív v sume 10,7 mil. eur súvisia s prístupím SR k financovaniu iniciatívy pre multilaterálne odpustenie dlhov v rámci Medzinárodného združenia pre rozvoj, ďalej s rezervou na valorizáciu akcií SR a prípadné zvýšenia základného kapitálu medzinárodnej Banky pre obnovu a rozvoj a napokon s príspevkami Európskej investičnej banky na zvýšenie jej kapitálu a rezervného fondu a na poskytnutie záruky SR v zmysle Záručnej zmluvy pri úveroch v prospech investičných projektov v štátoch Afriky, Karibiku, Tichomoria a zámoria.

Výdavkové rozpočtové operácie štátnych finančných aktív v sume 11,4 mil. eur súvisia s vkladom do základného imania Exportno-importnej banky SR v rámci inštitucionalizácie systému podpory exportu v rámci opatrení vlády SR prijatých na prekonanie dopadov globálnej finančnej a ekonomickej krízy.

Príjmové rozpočtové operácie štátnych finančných aktív bez finančných operácií sa rozpočtujú vo výške 470,9 mil. eur. Rozhodujúcou rozpočtovou operáciou sú príjmy z Fondu národného majetku SR z dividend od spoločností s jeho majetkovou účasťou vo výške 443,5 mil. eur, ktoré sú však z hľadiska bilancie štátnych finančných aktív rozpočtovo neutrálne, nakoľko sa v rovnakej výške prevedú výdavkovou rozpočtovou operáciou do príjmov ŠR. Zvyšných 27,4 mil. eur predstavuje v zmysle uznesenia vlády SR č. 455/2008 z 2. júla 2008 presunutie termínu splátky návratnej finančnej výpomoci mestu Žilina, ktorá bola poskytnutá na zabezpečenie realizácie výkupu pozemkov a ich úprav v súvislosti s výstavbou automobilového závodu KIA a závodu na výrobu autosúčiastok Hyundai Mobils.

Výdavkové rozpočtové operácie štátnych finančných aktív bez finančných operácií sa rozpočtujú vo výške 948,0 mil. eur. Pri zohľadnení rozpočtovo neutrálnej výdavkovej operácie prevodu prostriedkov z dividend Fondu národného majetku SR do príjmov ŠR vo výške 443,5 mil. eur jedinou výdavkovou rozpočtovou operáciou štátnych finančných aktív je prevod časti prostriedkov vo výške 504,5 mil. eur získaných z privatizácie 25 % podielu Slovenského plynárenského priemyslu, a. s. do Sociálnej poisťovne za účelom financovania výpadku jej príjmov vplyvom zavedenia II. piliera starobného dôchodkového sporenia.

Modifikujúci faktor časového rozlíšenia platených hotovostných a aktuálnych úrokov súvisiacich so štátnym dlhom podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 zníži schodok ŠR na hotovostnej báze oproti aktuálnej báze v roku 2009 o 101,2 mil. eur. Tieto úroky sa na hotovostnej báze odhadujú vo výške 998,5 mil. eur a na aktuálnej báze vo výške 1 099,7 mil. eur. Najväčším rizikom naplnenia týchto predpokladov sa javí nepriaznivý vývoj situácie na finančných trhoch v dôsledku globálnej finančnej a ekonomickej krízy a s vývojom úrokových sadzieb v roku 2009. Významný vplyv však môže mať prípadné vyššie čerpanie úverov najmä územnou samosprávou a úroveň riadenia likvidity finančného trhu a menového riadenia v rámci podmienok ERM II.

Modifikujúci faktor medziročnej zmeny pohľadávok SR voči EÚ zníži v roku 2009 schodok ŠR na hotovostnej báze oproti akruálnej báze o 0,2 mil. eur pri rozpočtovaní týchto pohľadávok na hotovostnej a akruálnej báze k 31. decembru 2008 vo výške 55,7 mil. eur a k 31. decembru 2009 vo výške 55,7 mil. eur.

Pohľadávky SR voči EÚ predstavujú prostriedky, ktoré sú vyčlenené na predfinancovanie prostriedkov zo všeobecného rozpočtu EÚ. Napríklad v prípade priamych platieb v rámci Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu sa tieto platby preplácajú až v nasledujúcom rozpočtovom roku, čo bude trvať pravdepodobne až do roku 2013, v ktorom sa očakáva vyrovnanie úrovne priamych platieb s EÚ. V priemere dva kalendárne mesiace trvá zo strany EÚ preplatenie kontraktov v prípade predvstupového fondu ISPA a Kohézneho fondu. Predfinancovanie je spojené aj pri záverečných platbách v rámci predvstupového fondu ISPA a pri finančných prostriedkoch poskytovaných z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru, Nórskeho finančného mechanizmu a Švajčiarskeho finančného mechanizmu.

Odhad stavu pohľadávok SR voči EÚ a jej štruktúry k 31. decembru 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Návrh rozpočtu na rok 2009
Odhad stavu pohľadávok SR voči EÚ k 31.12.2008	mil. eur	55,3
Odhad stavu pohľadávok SR voči EÚ k 31.12.2009		55,5
z toho:		
pohľadávky na priame platby		41,9
pohľadávky na predvstupové fondy		13,6

Zdroj: MF SR

Podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 sa k 31.12.2009 neočakáva vznik pohľadávok SR voči EÚ, ktoré by súviseli s čerpaním štrukturálnych fondov alebo Kohézneho fondu.

Odhad čistej finančnej pozície SR voči EÚ na rok 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Návrh rozpočtu na rok 2009
Odvody a príspevky SR do všeobecného rozpočtu EÚ	mil. eur	718,4
Príjmy z EÚ		2 034,6
Medziročný nárast pohľadávok SR voči EÚ		- 0,2
Čistá finančná pozícia SR		1 316,0

Zdroj: MF SR

V čistej finančnej pozícii SR voči EÚ v roku 2009 sa neprejavuje negatívny dopad odhadu odvodov do všeobecného rozpočtu EÚ a príspevkov do Európskeho rozvojového fondu na ŠR. Príjmy z EÚ sú z pohľadu ŠR rozpočtovo neutrálne, nakoľko časť príjmov z EÚ vôbec nevstupuje do okruhu ŠR a ostatné príjmy vo forme transferov ŠR sú súčasne jeho výdavkami. Tieto príjmy však budú mať významný vplyv na vývoj bežného účtu platobnej bilancie v roku 2009.

Modifikujúci faktor časového rozlíšenia odhadu daňových príjmov a sociálnych odvodov verejnej správy podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 zníži schodok ŠR na hotovostnej báze oproti akruálnej báze v roku 2009 o 151,8 mil. eur pri ich rozpočtovaní na hotovostnej báze vo výške 10 008,4 mil. eur a na akruálnej báze vo výške 9 856,6 mil. eur.

Vyčíslenie vplyvu modifikujúceho faktora časového rozlíšenia odhadu daňových príjmov a sociálnych odvodov verejnej správy je však spojené so značnou mierou neistoty. Táto neistota súvisí okrem globálnej finančnej a ekonomickej krízy aj s časovým posunom zaznamenávania hotovostných platieb daňových príjmov do príslušných časových období ich vzniku v súlade s metodikou ESA 95, s čím je spojené riziko nadhodnotenia či podhodnotenia daňových príjmov zo strany inštitúcií zodpovedných za prípravu verejných rozpočtov. Napríklad špecifikom dane z príjmov právnickej osoby a dane z príjmov fyzickej osoby je, že skutočný výnos týchto daní za rok 2007 bude známy až s ročným odstupom po ukončení daného roka začiatkom roka 2009. Aj pri odhadoch sociálnych odvodov zdravotného a sociálneho zabezpečenia bola v návrhu RVS na roky 2009 až 2011 použitá metóda časového posunu hotovostného plnenia.

Skutočné daňové príjmy a v rámci nich osobitne dane z príjmov právnických osôb a odvody do Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní v posledných rokoch zvyčajne prevýšili odhady MF SR, čo je výsledkom konzervatívnejších prístupov k odhadom niektorých daní v porovnaní s odhadmi ostatných daňových príjmov. Pri zohľadnení zníženia makroekonomických predpokladov a faktorov, ktoré majú najväčší vplyv na zmenu daňových prognóz, možno práve v tejto oblasti očakávať zmiernenie očakávaného výpadku rozpočtovaných daňových príjmov ŠR v súvislosti s globálnou finančnou a ekonomickou krízou.

Modifikujúci faktor vplyvu prevodu sumy 2 % z dane z príjmov právnických osôb a z dane z príjmov fyzických osôb na verejnoprospešný účel podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 zníži hotovostný schodok ŠR v roku 2009 o 54,4 mil. eur oproti aktuálnej báze v metodike ESA 95.

Vývoj vplyvu prevodu prostriedkov na verejnoprospešný účel za roky 2006 a 2007 a jeho predikcie na hotovostnej báze a aktuálnej báze v metodike ESA 95 na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť		Návrh rozpočtu	
		2006	2007	2008	2009
Prevod prostriedkov na verejnoprospešný účel	mil. eur	37,3	42,1	48,3	54,4
z toho:					
z dane z príjmov fyzických osôb		11,7	12,8	15,0	17,3
z dane z príjmov právnických osôb		25,6	29,3	33,3	37,1

Zdroj: MF SR

Prevod prostriedkov na verejnoprospešný účel sa rozpočtuje s tým, že pri rozpočtovaní na hotovostnej báze sa o sumu tohto prevodu znižujú daňové príjmy a tým aj celkové príjmy verejnej správy, kým pri rozpočtovaní na aktuálnej báze v metodike ESA 95 sa o sumu prevodu prostriedkov na verejnoprospešný účel zvyšujú výdavky verejnej správy s negatívnym dopadom na hospodárenie verejnej správy.

Schodok ŠR na aktuálnej báze v metodike ESA 95 pretransformovaný pomocou modifikujúcich faktorov na schodok ŠR na hotovostnej báze na roky 2008 a 2009 podľa odhadov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Návrh rozpočtu	
		2008	2009
Schodok ŠR na aktuálnej báze v metodike ESA 95	mil. eur	- 1 697,5	- 1 671,4

Modifikujúce faktory		- 635,9	- 784,7
Schodok ŠR na hotovostnej báze		- 1 061,6	- 886,7

Zdroj: MF SR

Takto pretransformovaný hotovostný schodok ŠR spolu s odhadom príjmov ŠR vytvárajú priestor pre rozpočtovanie výdavkov ŠR na rok 2009, ktoré však bude ovplyvnené dopadmi globálnej finančnej a ekonomickej krízy a opatreniami prijatými vládou SR na ich prekonanie.

Štruktúru ŠR na hotovostnej báze na roky 2008 a 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť		Návrh rozpočtu	
		2006	2007	2008	2009
Schodok ŠR na hotovostnej báze	mil. eur	- 1 051,5	- 781,0	- 1 061,6	- 886,7
z toho:					
príjmy ŠR		9 691,9	10 695,7	11 559,8	13 222,0
výdavky ŠR		10 743,4	11 476,7	12 621,4	14 108,7

Zdroj: MF SR

Podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 príjmy ŠR na hotovostnej báze na rok 2009 v porovnaní s rokom 2008 vzrastú o 14,2 % na 13 222,0 mil. eur a výdavky o 11,8 % na 14 108,7 mil. eur. V dôsledku globálnej finančnej a ekonomickej krízy sa však v súlade s plnením uznesenia vlády SR č. 808 zo 6. novembra 2008 k opatreniam na prekonanie dopadov globálnej finančnej krízy očakáva zníženie rozpočtových príjmov ako aj výdavkov ŠR na rok 2009.

4 Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov ŠR na rok 2009

Návrh rozpočtu príjmov ŠR na rok 2009 v sume 13 222,0 mil. eur v návrhu RVS na roky 2009 až 2011 možno posúdiť ako optimistický. Na jednej strane tento návrh síce zohľadňuje kvantifikované dopady pripravovaných legislatívnych zmien a predpokladaný vývoj hospodárenia jednotlivých kapitol ŠR vrátane ich pripravenosti na čerpanie prostriedkov zo zdrojov EÚ, ale na druhej strane nie je v ňom v dostatočnej miere zohľadnené očakávané zmiernenie ekonomického rastu a s ním spojeného nižšieho rastu zamestnanosti v hospodárstve SR v rámci globálnej finančnej a ekonomickej krízy.

Podľa aktuálnych prognóz sa v roku 2009 zmierni rast slovenskej ekonomiky oproti predpokladom, na ktorých bol založený návrh RVS na roky 2009 až 2011 schválený vládou SR dňa 15. októbra 2008, čo nevyhnutne povedie k zníženiu rozpočtovania celkových príjmov ŠR na rok 2009.

Štruktúru jednotlivých príjmov ŠR za roky 2006 a 2007 a ich rozpočtovanie na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na rok 2008 až 2010 a návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť		Návrh rozpočtu	
		2006	2007	2008	2009
Príjmy ŠR spolu	mil. eur	9 691,9	10 695,7	11 559,8	13 222,0
z toho:					
daňové príjmy		7 842,7	8 572,0	8 994,7	10 008,4
nedaňové príjmy		658,1	787,1	741,1	877,6

transfery		1 191,1	1 336,6	1 824,0	2 336,0
-----------	--	---------	---------	---------	---------

Zdroj: MF SR

Medziročný nárast rozpočtovania jednotlivých druhov príjmov ŠR na rok 2009 v návrhu RVS na rok 2009 odráža predovšetkým vyššie rozpočtovanie prostriedkov zo zdrojov EÚ a tempo ekonomického rastu, ktoré však z dôvodu zmiernenia v súvislosti s globálnou finančnou a ekonomickou krízou bude mať negatívny vplyv na plnenie rozpočtovaných príjmov ŠR. Najväčší podiel na celkových rozpočtovaných príjmoch ŠR majú daňové príjmy vo výške 75,7 % pri podiele nedaňových príjmov vo výške 6,6 % a transferov vo výške 17,7 %.

4.1 Stanovisko k rozpočtovaniu daňových príjmov na rok 2009

Rozpočtovanie daňových príjmov SR na rok 2009 vychádza z makroekonomických predpokladov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 a z platnej legislatívy vrátane pripravovaných zmien všeobecne záväzných právnych predpisov predovšetkým v oblasti dane z pridanej hodnoty, spotrebných daní a dane z príjmov, v ktorej je premietnutý aj vplyv zvýšenia minimálnej mzdy, zavedenia zamestnaneckej prémie a zvýšenia limitu pre biopalivá.

Rizikom je očakávané zhoršenie makroekonomického prostredia v oblasti rastu ekonomiky, zamestnanosti a mzdovej bázy v súvislosti s globálnou finančnou a ekonomickou krízou, čo sa prejaví v roku 2009 predovšetkým pri výnosoch z daní z príjmov fyzickej osoby, daní z pridanej hodnoty a pri výnosoch zo spotrebných daní.

Porovnanie rozpočtu daňových príjmov na rok 2008 s ich skutočným plnením k 30. septembru 2008 podľa údajov Daňového riaditeľstva SR dokumentuje nasledujúca tabuľka:

v mil. eur

Ukazovateľ	K 30.09.2008		Rozdiel	Rast
	Rozpočet	Skutočnosť		
Daňové príjmy ŠR spolu	8 994,7	6 468,8	- 2 525,8	71,9 %
z toho:				
dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	2 231,2	1 803,8	- 427,4	80,9 %
v tom:				
daň z príjmov fyzickej osoby	103,9	3,3	- 100,6	3,2 %
daň z príjmov právnickej osoby	1 940,4	1 646,5	- 293,9	84,9 %
daň z príjmov vybranej zrážkou	186,9	154,0	- 32,9	82,4 %
dane za tovary a služby	6 731,6	4 636,0	- 2 095,6	68,9 %
z toho:				
daň z pridanej hodnoty	4 714,4	3,238,9	- 1 475,5	68,7 %
spotrebné dane	2 017,2	1 397,0	- 620,2	69,3 %
dane z medzinárodného obchodu a transakcií	31,9	27,0	- 4,9	84,7 %
ostatné dane	-	1,1	1,1	-
sankcie	-	1,0	1,0	-

Zdroj: Daňové riaditeľstvo SR

Daňové riaditeľstvo SR a Colné riaditeľstvo SR napriek nižšiemu plneniu daňových príjmov k 30. septembru predpokladajú do konca roka 2008 prekročenie plnenia u všetkých druhov daní s výnimkou dane z pridanej hodnoty, u ktorej sa negatívne prejavuje zrýchľovanie tempa rastu nadmerných odpočtov v porovnaní s tempom rastu daňovej povinnosti.

Porovnanie štruktúry odhadu daňových príjmov ŠR vrátane sankcií k jednotlivým druhom daní na roky 2008 a 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Daňové príjmy ŠR spolu	mil. eur	9 048,9	10 008,4	959,5	10,6 %
z toho:					
dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku		2 416,6	2 771,8	355,2	14,7 %
dane na tovary a služby		6 564,6	7 168,2	603,6	9,2 %
dane z medzinárodného obchodu a transakcií		38,8	39,6	0,8	2,1 %
daň z úhrad za dobývací priestor		0,1	0,1	0,0	0,0 %
sankcie		28,8	28,7	- 0,1	- 0,3 %

Zdroj: MF SR

Najväčší podiel na daňových príjmoch ŠR vrátane sankcií k jednotlivým druhom daní, ktoré sú rozpočtované na rok 2009 v celkovej sume 10 008,4 mil. eur, majú dane na tovary a služby v sume 7 191,9 mil. eur.

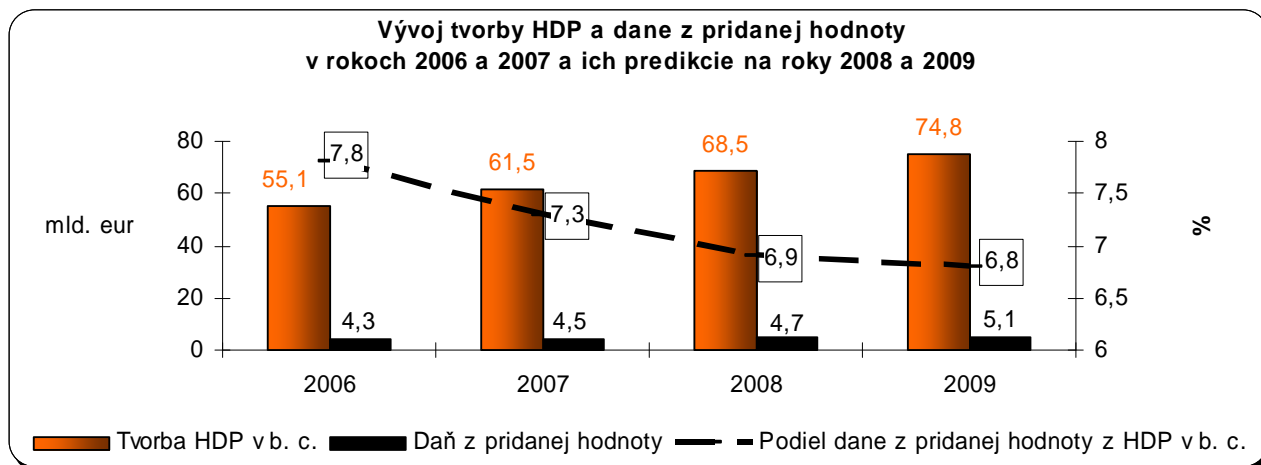
Porovnanie štruktúry dane na tovary a služby vrátane sankcií na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Dane na tovary a služby spolu	mil. eur	6 588,3	7 191,9	603,6	9,2 %
z toho:					
daň z pridanej hodnoty		4 691,4	5 071,2	379,8	8,1 %
spotrebné dane		1 873,2	2 097,0	223,8	11,9 %
v tom:					
z minerálnych olejov		1 175,5	1 212,6	37,1	3,2 %
z liehu		218,4	215,6	- 2,8	- 1,3 %
z piva		64,0	67,5	3,5	5,5 %
z vína		3,7	3,7	0,0	0,0 %
z tabaku a tabakových výrobkov		399,7	568,3	168,6	42,2 %
z elektrickej energie		3,7	9,1	5,4	5,4 %
zo zemného plynu		6,8	16,8	10,0	10,0 %
z uhlia		1,4	3,4	2,0	2,0 %
sankcie		23,7	23,7	0,0	0,0 %
v tom:					
k dani z pridanej hodnoty		19,9	19,9	0,0	0,0 %
k spotrebným daniam		3,8	3,8	0,0	0,0 %

Zdroj: MF SR

V rozpočtovaní dane z pridanej hodnoty na rok 2009 sa prejavuje vplyv rastu čerpania nadmerných odpočtov z tejto dane najmä v súvislosti s exportnou výkonnosťou ekonomiky. Jedným z vysvetlení je skutočnosť, že zahraničný kapitál vyrába aj z tovarov a služieb nakúpených v cenách s daňou z pridanej hodnoty s cieľom predaja ich produkcie mimo územia SR v cenách bez dane z pridanej hodnoty, pričom pri jej vyúčtovaní si zvyčajne spätne zinkasuje daň z pridanej hodnoty za nakúpené tovary a služby. Nadmerné odpočty dane z pridanej hodnoty však súvisia aj s nárastom dovozov tovarov a služieb z tretích krajín.

Vývoj tvorby HDP a dane z pridanej hodnoty podľa skutočnosti za roky 2006 a 2007 a prognózy na roky 2008 a 2009 dokumentuje nasledujúci graf.

Zdroj: MF SR

Z grafu je zrejmé zníženie očakávaného negatívneho vplyvu nadmerných odpočtov z dane z pridanej hodnoty na rozpočtovanie tejto dane v roku 2009, čo sa prejavuje v znížení dynamiky podielu dane z pridanej hodnoty z prognózovanej tvorby HDP v b. c.

V rozpočtovaní spotrebných daní z minerálnych olejov, liehu a piva sa výrazne prejavuje vývoj plnenia výnosov z týchto daní v roku 2008 s tým, že doterajší pozitívny vývoj v spotrebnej dani z minerálnych olejov je v rozpočtovaní tejto dane na rok 2009 kompenzovaný očakávaným negatívnym dopadom zo zvýšenia podielu biozložiek v benzíne a naftě. Ďalším vplyvom na rozpočtovanie spotrebných daní na rok 2009 je jednorázový efekt v sume približne 166,0 mil. eur z predzásobenia v prípade spotrebnej dane z tabaku a tabakových výrobkov v súvislosti s posunom účinnosti zvyšovania sadzieb spotrebnej dane na cigarety z 1. januára 2009 na 1. február 2009.

Daň z príjmov, ziskov a kapitálového majetku sa na rok 2009 rozpočtuje v sume 2 771,8 mil. eur, čo je oproti roku 2008 pri medziročnom raste na úrovni 14,7 % viac o 355,2 mil. eur.

Porovnanie štruktúry dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku vrátane sankcií na rok 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ	mil.eur	Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku		2 421,7	2 776,9	355,2	14,7 %
z toho:					
daň z príjmov fyzickej osoby		113,5	125,9	12,4	10,9 %
daň z príjmov právnickej osoby		2 104,4	2 436,1	331,7	15,8%
daň z príjmov vyberanej zrážkou		198,7	209,8	11,1	5,6 %
sankcie		5,1	5,1	0,0	0,0 %
v tom:					
k dani z príjmov fyzickej osoby		0,4	0,4	0,0	0,0 %
k dani z príjmov právnickej osoby		4,6	4,6	0,0	0,0 %
k dani vyberanej zrážkou		0,1	0,1	0,0	0,0 %

Zdroj: MF SR

Na rozpočtovanie dane z príjmov fyzickej osoby na rok 2009 majú najvýznamnejší vplyv okrem legislatívnych zmien napríklad v zákone o dani z príjmov v oblasti klesajúcej nezdaniteľnej časti základu dane a bonusu na diet'a aj vývoj zamestnanosti vrátane mzdovej

bázy, ktorý však v súvislosti s globálnou finančnou a ekonomickou krízou predstavuje najväčšie riziko v správnosti rozpočtovania týchto príjmov. Rast dane z príjmov fyzickej osoby zo závislej činnosti a tým aj daňového zaťaženia jednotlivcov v návrhu RVS na roky 2009 až 2011 vyplýva z nižšieho rastu daňovo odpočítateľných položiek v porovnaní s rastom priemerných mesačných nominálnych miezd v hospodárstve. Vysvetlením je skutočnosť, že hranica, od ktorej základná odpočítateľná položka začína klesať sa zvýšením rastu životného minima tiež zvyšuje. Rast dane z príjmov fyzickej osoby z podnikania súvisí so zvýšením minimálnej mzdy, čo sa priemietne do zvýšenia vymeriavacích základov odvodov podnikateľov.

Rozpočtovanie dane z príjmov právnickej osoby na rok 2009 je ovplyvnené predovšetkým vývojom skutočnosti za rok 2007, v ktorom viacero podnikov po niekoľkoročnom vykazovaní straty vykázali zisk. Negatívny vplyv na vývoj tejto dane popri globálnej finančnej a ekonomickej kríze môže mať aj čerpanie investičných stimulov formou daňových úľav existujúcim daňovým subjektom, ktoré pred poskytnutím takéhoto stimulu platili daň z príjmu.

V rozpočtovaní dane vyberanej zrážkou na rok 2009 sa vychádza z odhadu stabilného vývoja úrokových mier a mierneho poklesu podielu úspor na príjmoch domácností. Plnenie tejto dane môže pozitívne ovplyvniť okrem nominálneho rastu HDP predovšetkým príchod nových investorov a s tým spojený nárast počtu subjektov platiacich zrážkovú daň za licenčné poplatky.

Výnos z dane z medzinárodného obchodu a transakcií, ktorý je tvorený podielom vo výške 25 % zo sumy vlastných tradičných zdrojov EÚ pripadajúcich na dovozné clo a poľnohospodárske poplatky, sa na rok 2009 rozpočtuje v sume 39,6 mil. eur.

Výnos z dane z úhrad za dobývací priestor vo výške 20 % podielu sa na rok 2009 rozpočtuje v sume 0,1 mil. eur. V rozpočtovaní tejto dane je zohľadnená legislatívna zmena z roku 2007 súvisiaca s úpravou výšky úhrady za dobývací priestor z 5 000 Sk/km² na 20 000 Sk/km² a s úpravou pôvodného prerozdelenia 50 % pre ŠR a obce na 20 % pre ŠR a 80 % pre obce.

Rozpočtovanie daňových príjmov ŠR na rok 2009 je založené síce na výpočtoch, ktoré zohľadňujú doterajšie skúsenosti s výnosnosťou týchto daní, ale rizikom tohto rozpočtovania je popri globálnej finančnej a ekonomickej kríze aj iný ako očakávaný vývoj cien energetických surovín a potravín, zvýšenie používania biopalív alebo neprimeraný nárast objemu zasielania súm 2 % z daní na verejnoprospešný účel.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v daňovej oblasti zameria v roku 2009 na plnenie daňových príjmov ŠR za rok 2008, a to najmä na preverenie plnenia dane z príjmov právnickej osoby a dane z pridanej hodnoty vrátane systému správy, kontroly, poskytovania úľav, odkladov platenia daní a vymáhania daňových nedoplatkov. V colnej oblasti sa kontrolná činnosť zameria na plnenie príjmov z novozavedených spotrebných daní z elektriny, uhlia a zemného plynu.

4.2 Stanovisko k rozpočtovaniu nedaňových príjmov na rok 2009

Nedaňové príjmy ŠR, ktoré súvisia s činnosťou jednotlivých kapitol ŠR, sa na rok 2009 rozpočtujú v sume 877,6 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2008 pri medziročnom raste na úrovni 18,4 % viac o 136,5 mil. eur.

Porovnanie štruktúry nedaňových príjmov ŠR na roky 2008 a 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Nedaňové príjmy ŠR	mil. eur	741,1	877,6	136,5	18,4 %
z toho:					
príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku		29,9	97,7	67,8	226,8 %
administratívne a iné poplatky a platby		264,1	273,4	9,3	3,5 %
kapitálové príjmy		102,0	165,7	63,7	62,5 %
úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov		238,5	219,0	- 19,5	- 8,2 %
iné nedaňové príjmy		106,6	121,8	15,2	14,3 %

Zdroj: MF SR

Z nedaňových príjmov z podnikania a z vlastníctva majetku rozpočtovaných na rok 2009 v sume 97,7 mil. eur sa najväčší objem rozpočtuje u príjmov z podnikania v sume 90,2 mil. eur. Najväčší podiel na rozpočtovaní dividend má kapitola Ministerstva hospodárstva v sume 70,7 mil. eur, z toho od spoločnosti Slovak Telecom, a. s. v sume 68,4 mil. eur a od spoločnosti Jadrová vyrad'ovacia spoločnosť a. s. v sume 2,3 mil. eur. Výška týchto, ako aj ďalších dividend v príslušných kapitolách ŠR, bude závisieť od hospodárskeho výsledku a spôsobu rozdelenia zisku v kontrétnych spoločnostiach. Problematickým sa javí rozpočtovanie príjmu z dividend spoločnosti Transpetrol, a. s. v sume 11,6 mil. eur v kapitole Všeobecná pokladničná správa v súvislosti s pozastavením ich vyplatenia v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z dôvodu nedoriešenia majetkovej podstaty tejto spoločnosti.

Príjmy z vlastníctva majetku z nájomného z prenájmu pozemkov, budov, strojov, zariadení a pod. sa na rok 2009 rozpočtujú v sume 7,5 mil. eur.

Na rozpočtovaní administratívnych a iných poplatkov a platieb na rok 2009 v sume 273,4 mil. eur majú najväčší podiel administratívne poplatky v sume 162,9 mil. eur, z ktorých sa najviac rozpočtujú tržby z predaja kolkových známok v sume 112,9 mil. eur v kapitole Všeobecná pokladničná správa.

Príjmy z pokút, penále a iných sankcií sa rozpočtujú v sume 61,3 mil. eur a príjmy z poplatkov a platieb z nepriemyselného a náhodného predaja a služieb sa rozpočtujú v sume 49,2 mil. eur.

V kapitálových príjmoch, ktoré sa na rok 2009 rozpočtujú v sume 165,7 mil. eur, sa najväčší objem rozpočtuje u príjmov z predaja kapitálových aktív v sume 122,8 mil. eur. Príjmy z predaja pozemkov a nehmotných aktív sa rozpočtujú v sume 21,3 mil. eur a príjmy z ďalších kapitálových príjmov v sume 21,6 mil. eur.

Príjmy z úrokov z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí a vkladov sa na rok 2009 rozpočtujú v sume 219,0 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2008 pri medziročnom poklese o 8,2 % menej o 19,5 mil. eur. Tento medziročný pokles v rozpočtovaní súvisí predovšetkým s globálnou finančnou

a ekonomickou krízou a jej očakávaným nepriaznivým vplyvom na úrokové príjmy štátneho dlhu zo zhodnocovania dočasne voľných finančných prostriedkov na peňažnom trhu a na úroky z kreditných zostatkov peňažných prostriedkov vedených na účtoch Štátnej pokladnice v NBS.

Rozpočtovanie iných nedaňových príjmov na rok 2008 v sume 121,8 mil. eur súvisí predovšetkým s výťažkami z hazardných hier, vratkami neoprávnene použitých prostriedkov ŠR, náhradami poistného plnenia a s ostatnými nedaňovými príjmami v jednotlivých kapitolách ŠR.

4.3 Stanovisko k rozpočtovaniu transferov na rok 2009

V rámci transferov ŠR sa rozpočtujú transfery zo štátnych finančných aktív, transfery zo zdravotných poisťovní a zahraničné transfery. Granty sa v návrhu ŠR na rok 2009 nerozpočtujú, nakoľko predstavujú neodhadnuteľné dobrovoľné príspevky od darcov a sponzorov, prijatím ktorých si jednotlivé rozpočtové organizácie v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov zabezpečujú krytie svojich nerozpočtovaných potrieb.

Porovnanie štruktúry transferov ŠR na roky 2008 a 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledovná tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Transfery ŠR	mil. eur	1 824,0	2 336,0	512,0	28,1 %
z toho:					
transfery zo štátnych finančných aktív		620,7	443,5	- 1 177,2	- 28,5 %
transfery zo zdravotných poisťovní		8,8	9,8	1,0	11,4 %
zahraničné transfery		1 194,5	1 882,7	688,2	57,6 %

Zdroj: MF SR

Na transferoch ŠR na rok 2009 v sume 2 336,0 mil. eur majú najväčší podiel zahraničné transfery v sume 1 882,7 mil. eur, ktoré predstavujú prostriedky zo zdrojov EÚ v rámci prvého a druhého programového obdobia, a to z poľnohospodárskych fondov, štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu. Do zahraničných transferov ŠR nie sú zahrnuté prostriedky z predvstupových fondov, z vnútorných politík a vnútorných opatrení, z Prechodného fondu, z odstavenia bloku V 1 Jaslovských Bohuníc ani iné prostriedky zo zahraničia na základe medzinárodných zmlúv ako napríklad z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru, Nórskeho finančného mechanizmu a zo Švajčiarskeho finančného mechanizmu.

Z poľnohospodárskych fondov EÚ sa na rok 2009 rozpočtujú zahraničné transfery v sume 553,3 mil. eur, z toho na priame platby suma 225,0 mil. eur, na trhovo-orientované výdavky suma 33,9 mil. eur, na program rozvoja vidieka suma 272,6 mil. eur a z Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo v sume 1,8 mil. eur. Zo štrukturálnych fondov EÚ bez INTERREG IVC a INTERACT II sa na rok 2009 rozpočtujú zahraničné transfery v sume 889,2 mil. eur a z Kohézneho fondu v sume 460,2 mil. eur.

Plnenie zahraničných transferov zo všeobecného rozpočtu EÚ rozpočtovaných na rok 2009 bude závisieť predovšetkým od schopnosti SR čerpať prostriedky zo zdrojov EÚ vrátane ich spolufinancovania zo ŠR v súlade so stanovenými predpismi a pravidlami EÚ. To si

vyžiada nielen dostatok kvalitných projektov, ale aj funkčný systém riadenia a kontroly, ktorý dokáže včas eliminovať vznik nesprávneho a nezákonného použitia finančných prostriedkov EÚ a tým zamedziť uplatňovaniu sankcií zo strany Európskej komisie napríklad krátením alebo vykonaním finančnej korekcie časti záväzku Európskeho spoločenstva.

Medzi najväčšie riziko súvisiace s plnením zahraničných transferov ŠR patri nedočerpanie prostriedkov štrukturálnych fondov schválených pre programové obdobie na roky 2004 až 2006, ktoré môžu koneční prijímatelia realizovať do 31. decembra 2008. Európska komisia totiž môže v prípade nesplnenia podmienky N+2 voči záväzku z roka 2006 krátiť finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov o sumu nedočerpaných alebo inak neoprávnených použitých finančných prostriedkov. Potenciálne riziko uplatnenia pravidla N+2, a teda krátenia finančných prostriedkov zo záväzku z roka 2006 hrozí programom JPD NUTS II BA a Európskeho sociálneho fondu, ktoré v súčasnosti vykazujú najnižšie čerpanie.

Ďalším významným rizikom je prelínanie programového obdobia na roky 2004 až 2006 a programového obdobia na roky 2007 až 2013, ktoré môže v roku 2009 priniesť ťažkosti s čerpaním zdrojov na projekty štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, ktoré boli alokované na tieto dve programové obdobia. S tým súvisí aj možné predlžovanie realizácie projektov ako v prípade viacerých projektov Kohézneho fondu a projektov ISPA, ktoré prešli do Kohézneho fondu. Z celkového počtu 41 schválených projektov totiž bolo v súčasnosti ukončených len 7 projektov, nedokončených je 5 projektov a v prípade ostatných 29 projektov bolo Európskou komisiou schválené predĺženie termínu ich realizácie od 1,5 roka až do 4 rokov.

Aj z týchto dôvodov za účelom hospodárneho, efektívneho a účinného čerpania prostriedkov zo zdrojov EÚ bude potrebné prijať opatrenia zamerané na elimináciu problémov, ktoré sa vyskytli v prvom programovacom období rokov 2004 až 2006, a to predovšetkým v oblasti dodržiavania pravidiel pri verejnom obstarávaní, oprávnenosti a včasnosti čerpania týchto prostriedkov a plnenia stanovených merateľných ukazovateľov ako napríklad vytvorenie príslušného počtu pracovných miest, dosiahnutie potrebného počtu lôžok a podobne.

Návrhy týchto opatrení vychádzajú zo skúseností a z kontrolných zistení NKÚ SR.

NKÚ SR ako orgán vydávajúci vyhlásenia o ukončení pomoci zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu programového obdobia na roky 2004 až 2006 vo svojej kontrolnej činnosti v roku 2009 zohľadní požiadavky príslušných nariadení a usmernení EÚ o implementácii a ukončení pomoci z týchto fondov. Ich splnenie je základným predpokladom pre zúčtovanie programov štrukturálnych fondov a projektov Kohézneho fondu a vyplatenia konečných zostatkov SR v rámci programového obdobia na roky 2004 až 2006.

Pri programoch štrukturálnych fondov sa vyhlásenia o ukončení pomoci budú predkladať do 31. marca 2010, pričom vydanie rozhodnutia Európskej komisie o zúčtovaní môže trvať aj niekoľko rokov. Doba realizácie projektov Kohézneho fondu by sa mala ukončiť do konca roka 2011.

NKÚ SR sa však vo svojej kontrolnej činnosti v roku 2009 zameria aj na využívanie prostriedkov zo zdrojov EÚ u vybraných prijímateľov pomoci zo zdrojov EÚ, a to na ich vnútorné kontrolné prostredie, dodržiavanie lehôt a správnosť implementácie a financovania programov štrukturálnych fondov a projektov Kohézneho fondu.

Ďalšou oblasťou kontroly NKÚ SR budú riadiace a sprostredkovateľské orgány, ktoré svojou úrovňou riadenia implementácie programov štrukturálnych fondov a projektov Kohézneho fondu sú častokrát príčinou nedostatkov zistených kontrolnou činnosťou NKÚ SR u konečných príjemcov pomoci zo zdrojov EÚ.

Prioritou kontrolnej činnosti NKÚ SR v roku 2009 však bude aj pripravenosť na čerpanie a výsledky čerpania prostriedkov zo zdrojov EÚ v oblastiach vzdelávania, výskumu a vývoja, zamestnanosti, sociálnej inklúzie a zdravotníctva, ktoré sú v pôsobnosti Ministerstva školstva SR, Ministerstva zdravotníctva SR a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Významným prínosom v oblasti čerpania prostriedkov zo zdrojov EÚ by mal byť nový zákon o poskytovaní podpory z fondov Európskeho spoločenstva, ktorý by mal oproti terajšiemu stavu zaviesť okrem iného aj opravný postup pre prípady, ak žiadateľom o podporu neboli schválené projekty.

V transfere zo štátnych finančných aktív na rok 2009 v sume 443,5 mil. eur sa rozpočtujú príjmy z dividend z podnikov s majetkovou účasťou štátu. V transfere zo zdravotných poisťovní na rok 2009 v sume 9,8 mil. eur sa rozpočtujú príspevky zdravotných poisťovní na činnosť operačných stredísk záchranej zdravotnej služby.

5 Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov ŠR na rok 2009

Návrh rozpočtu výdavkov ŠR na rok 2009 bol postavený na predpokladoch, ktoré potvrdzovali zdravý stav slovenskej ekonomiky. Jeho hlavným cieľom bolo pri dodržiavaní fiškálnej disciplíny prostredníctvom štrukturálnych a kvalitatívnych zmien pokračovať v hospodárskej politike smerujúcej k splneniu cieľov v oblasti verejných financií a k rovnovážnemu rastu slovenského hospodárstva, čo sa malo odraziť na zlepšovaní životnej úrovne obyvateľstva.

Tento cieľ však nebude z dôvodu dopadov globálnej finančnej a ekonomickej krízy naplnený v plnom rozsahu z dôvodu očakávaného zníženia plnenia príjmov a úspor výdavkov rozpočtovaných na rok 2009 v súlade s opatrením č. 3 uznesenia vlády SR č. 808 zo 6. novembra 2008 k opatreniam na prekonanie dopadov globálnej finančnej krízy, podľa ktorého MF SR má v termíne do 1. decembra 2008 informovať vládu SR o navrhnutí úspor na strane výdavkov ŠR v rámci výdavkov verejnej správy tak, aby zostal rozpočtový cieľ deficitu verejnej správy na úrovni 1,7 % z HDP zachovaný.

V návrhu RVS na roky 2009 až 2011 sa mal v súlade s uznesením vlády SR č. 466 z 30. mája 2007 v rámci programového rozpočtovania pri stanovovaní a hodnotení ročných kvantitatívnych cieľov príslušných rezortov prvýkrát použiť súbor indikátorov pre sledovanie plnenia opatrení Národného programu reforiem SR schválený vládou SR citovaným uznesením.

Použitie vládou SR schváleného súboru indikátorov pre sledovanie plnenia opatrení Národného programu reforiem SR sa mali v rozpočtovom procese zvýrazniť kompetencie a zodpovednosť jednotlivých kapitol v oblasti skvalitňovania riadenia verejných financií.

Implementáciou kvantitatívnych merateľných ukazovateľov v programovom rozpočtovaní návrhu ŠR na rok 2009 sa malo tiež prispieť k ďalšiemu zefektívneniu vynakladania verejných výdavkov, transparentnosti ŠR a informovanosti o tom, do ktorých oblastí smerujú verejné výdavky a predovšetkým, či sú tieto výdavky účinne vynakladané. Táto úloha však bola v návrhu RVS na roky 2009 až 2011 splnená len čiastočne.

Porovnanie vývoja štruktúry výdavkov ŠR za roky 2006 a 2007 a ich odhad na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť		Návrh ŠR	
		2006	2007	2008	2009
Výdavky ŠR spolu	mil. eur	10 743,4	11 476,7	12 621,4	14 108,7
	% HDP	19,5	18,7	18,4	18,9
z toho:					
bežné výdavky		9 385,8	9 856,1	11 300,0	11 928,0
		17,0	16,0	16,5	15,9
kapitálové výdavky		1 357,3	1 620,6	1 321,4	2 180,7
		2,4	2,7	1,9	2,9
Výdavky na obsluhu štátneho dlhu	mil. eur	875,3	995,8	910,7	998,4
Výdavky ŠR bez výdavkov štátneho dlhu		9 868,1	10 480,9	11 710,7	13 110,3

Zdroj: MF SR

V medziročnom zvýšení rozpočtovania výdavkov ŠR na rok 2009 sa prejavuje predovšetkým očakávané zvýšenie príjmov zo zdrojov EÚ vrátane ich spolufinancovania zo ŠR a nárast výdavkov na krytie výpadku príjmov Sociálnej poisťovne z dôvodu zavedenia II. piliera starobného dôchodkového sporenia.

5.1 Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov podľa ekonomickej klasifikácie na rok 2009

V návrhoch rozpočtov jednotlivých kapitol ŠR, ktoré tvoria rozpočet ústredného orgánu ako rozpočtovej organizácie a rozpočty jednotlivých organizácií v ich zriaďovateľskej, resp. vecnej pôsobnosti sa uplatňuje v rámci rozpočtovej klasifikácie aj ekonomická klasifikácia, ktorá zodpovedá určitému druhu príjmov alebo výdavkov vyjadrujúcich náklady na rovnaké vstupy.

Porovnanie rozpočtovania štruktúry výdavkov ŠR podľa ekonomickej klasifikácie na roky 2008 a 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
600 Bežné výdavky	mil. eur	11 300,0	11 928,0	628,0	5,6 %
z toho:					
610 Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania		1 409,8	1 589,2	179,4	12,7 %
620 Poistné a príspevok do poisťovní		497,9	524,1	26,1	5,3 %
630 Tovary a služby		1 924,2	1 760,5	- 163,7	- 8,5 %

640 Bežné transfery		6 557,4	7 055,8	498,4	7,6 %
650 Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi		910,7	998,5	87,7	9,6 %
700 Kapitálové výdavky		1 321,4	2 180,7	859,3	65,0 %
z toho:					
710 Obstarávanie kapitálových aktív		410,3	440,0	29,7	7,2 %
720 Kapitálové transfery		911,1	1 740,7	829,6	91,1 %
Výdavky ŠR spolu		12 621,4	14 108,7	1 487,3	11,8 %

Zdroj: MF SR

Z celkových výdavkov rozpočtovaných v návrhu ŠR na rok 2009 v sume 14 108,7 mil. eur najväčší podiel vo výške 85,5 % tvoria bežné výdavky v sume 11 928,0 mil. eur. Rozhodujúci podiel na celkových bežných výdavkoch vo výške 59,2 % majú bežné transfery, ktoré sa na rok 2009 rozpočtujú v sume 7 055,8 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2008 pri medziročnom raste na úrovni 7,6 % viac o 498,4 mil. eur. Na vyššie rozpočtovanie bežných transferov má najvýznamnejší vplyv vyššie čerpanie prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovanie zo ŠR. Najväčší objem transferov v rámci sektora verejnej správy ako aj transferov jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám sa rozpočtuje v kapitolách Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR.

Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania sa na rok 2009 rozpočtujú v sume 1 589,2 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2008 pri medziročnom raste na úrovni 12,2 % viac o 179,4 mil. eur. Na vyššie rozpočtovanie týchto výdavkov má vplyv plánovaná valorizácia miezd a plátov zamestnancov v štátnom sektore.

Štátnym zamestnancom odmeňovaným podľa zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov sa navrhuje od 1. januára 2009 valorizácia vo výške 4 %. Štátnym zamestnancom odmeňovaným pri výkone práce vo verejnom záujme podľa základnej stupnice platových taríf a zamestnancom odmeňovaným podľa platových taríf pedagogických zamestnancov sa navrhuje valorizácia plátov na úrovni 7 %. Ústavným činiteľom, sudcom, prokurátorom, predstaveným v politických funkciách v služobných úradoch ministerstiev a predstaveným v politických funkciách v ostatných ústredných orgánoch štátnej správy je v rozpočte zohľadnený rast plátov zodpovedajúci rastu priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR. Pedagogickým zamestnancom štátneho špeciálneho školstva je v rozpočte zohľadnený rast plátov na úrovni 10,5 %.

Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní sa na rok 2009 rozpočtuje v sume 524,1 mil. eur, v ktorej je zahrnutá aj legislatívna zmena súvisiaca so zvýšením odvodovej povinnosti o 1 % na osobitný účet bezpečnostných a ozbrojených zložiek.

Porovnanie rozpočtových ukazovateľov osobných výdavkov, počtu a priemerného mzdového výdavku zamestnancov financovaných prostredníctvom kapitol ŠR na roky 2008 a 2009 podľa údajov RVS na roky 2008 až 2009 a návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		ŠR	Návrh ŠR	Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Osobné výdavky	mil. eur	2 231,9	3 392,4	1 160,5	52,0 %
z toho:					
mzdové výdavky		1 669,5	2 541,4	871,9	52,2 %
Počet zamestnancov	počet osôb	249 318	249 876	558	0,2 %
z toho:					
rozpočtové a príspevkové organizácie ŠR		145 548	146 106	558	3,8 %

verejné vysoké školy		21 529	21 529	0	0,0 %
prenesený výkon štátnej správy		82 241	82 241	0	0,0 %
Priemerný mzdový výdavok	Euro	859	848	- 11	- 1,3 %

Zdroj: MF SR

V jednotlivých ukazovateľoch sú bez kapitoly Slovenskej informačnej služby zahrnuté rozpočtové a príspevkové organizácie ŠR, verejné vysoké školy a prenesené kompetencie štátu na obce a vyššie územné celky, ktoré sú financované z kapitol ŠR. Hodnoty ukazovateľov schválených zákonom o ŠR na rok 2008 boli prepočítané konverzným kurzom 30,126 SKK/EUR. Pre plnenie týchto ukazovateľov v roku 2009 bude dôležité, aby sa pri nenaplnení limitu počtu zamestnancov nevyčerpal limit mzdových prostriedkov ako v minulých rokoch.

Na tovary a služby sa na rok 2009 rozpočtuje suma 1 760,5 mil. eur, v ktorej sú zohľadnené špecifiká jednotlivých kapitol ŠR a očakávaný vývoj priemernej miery inflácie. Na splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi sa na rok 2009 rozpočtuje suma 998,5 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2008 pri medziročnom raste na úrovni 9,6 % viac o 87,7 mil. eur.

Bežné transfery ŠR sú na rok 2009 rozpočtované v sume 7 055,8 mil. eur, z toho transfery v rámci sektora verejnej správy predstavujú sumu 1 863,8 mil. eur, transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám sumu 3 421,9 mil. eur, dotácie nefinančným subjektom – právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom sumu 1 078,6 mil. eur, zahraničné transfery sumu 683,5 mil. eur a transfery do tuzemských finančných inštitúcií sumu 8,0 mil. eur.

Na kapitálové výdavky sa v návrhu ŠR na rok 2009 rozpočtuje suma 2 180,7 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2008 pri medziročnom raste na úrovni 65,0 % viac o 859,3 mil. eur. Tento nárast je spojený s rozpočtovaním prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR priamo v kapitálových výdavkoch a nie v bežných výdavkoch ako v roku 2008.

Z tohto dôvodu najväčší podiel na celkových kapitálových výdavkoch ŠR vo výške 79,8 % predstavujú kapitálove transfery v sume 1 740,7 mil. eur, v rámci ktorých sa rozpočtujú transfery v rámci sektora verejnej správy v sume 386,7 mil. eur, transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám v sume 16,6 mil. eur, transfery nefinančným právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom v sume 1 335,8 mil. eur a transfery do zahraničia v sume 1,6 mil. eur. Na obstarávanie kapitálových aktív sa na rok 2009 rozpočtuje suma 440,0 mil. eur.

5.2 Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov podľa vybraných oblastí na rok 2009

Návrh RVS na roky 2009 až 2011 neumožňuje hodnotenie výdavkov podľa vybraných oblastí v medzinárodnom kontexte tak, ako by to bolo v prípade rozpočtovania týchto výdavkov podľa ich účelu v desiatich základných oddieloch, resp. odvetviach v zmysle funkčnej klasifikácie určenej vyhláškou ŠÚ SR č. 195/2003 Z. z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy.

5.2.1 Zdravotníctvo

Nevyhnutným predpokladom zaistenia plnohodnotného života jednotlivca v každom veku je popri spravodlivom dôchodkovom zabezpečení aj zodpovedná politika štátu v oblasti zdravotníctva. Verejné zdravie ako najvýznamnejší determinant prosperujúcej a výkonnej pracovnej sily je jednou zo základných podmienok zvýšenia konkurencieschopnosti a zvýšenia kreditu Slovenska v EÚ.

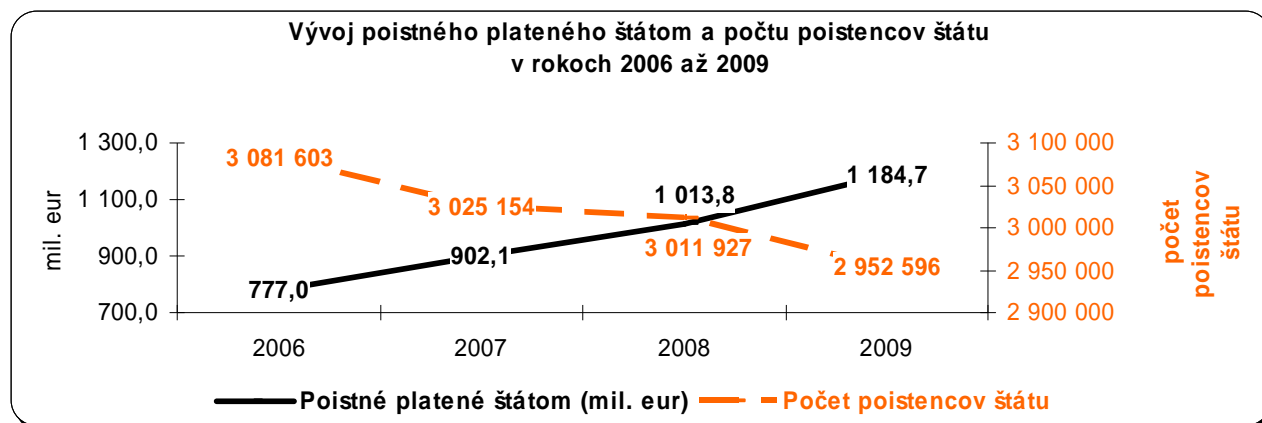
Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na zdravotníctvo na roky 2008 a 2009 vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na zdravotníctvo spolu	mil. eur	1 149,0	1 323,6	174,6	15,2 %
z toho:					
kapitola Ministerstva zdravotníctva SR		1 126,6	1 305,7	179,1	15,9 %
ostatné kapitoly ŠR		22,4	17,9	- 4,5	- 20,1 %

Zdroj: MF SR

Rozhodujúcim výdavkom ŠR na zdravotníctvo na rok 2009 je poistné platené štátom rozpočtované v kapitole Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré sa v porovnaní s rokom 2008 zvýši o 170,9 mil. eur na 1 184,7 mil. eur pri medziročnom raste na úrovni 16,9 %.

Porovnanie vývoja poistného plateného štátom a počtu poistencov štátu za roky 2006 a 2007 a ich predikcie na roky 2008 a 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: MF SR

Na priaznivý vývoj poistného plateného štátom v roku 2009 bude mať vplyv nielen zvýšenie sadzby pre výpočet poistného zo súčasných 4,5 % na 5,0 % z vymeriavacieho základu, ale aj očakávaný rast zamestnanosti a priemernej nominálnej mesačnej mzdy za hospodárstvo v rámci pokračujúceho dynamického rastu ekonomiky.

Vyššie rozpočtovanie poistného plateného štátom na rok 2009 sa má pozitívne prejavovať vo financovaní poskytovania zdravotnej starostlivosti, na zlepšenie ktorého má mať pozitívny vplyv aj zmena systému prerozdeľovacieho mechanizmu zdravotného poistenia. Podstatou tejto zmeny je zvýšenie základu mesačného prerozdeľovania z 85 % na 95 % z celkovej sumy zaplatených preddavkov na poistné. Tým sa upraví solidarita v rámci zdravotného poistenia na reálnu mieru a potrebu cez vyrovnávanie a kompenzáciu rizikových

štruktúr poistencov medzi zdravotnými poisťovňami. Zapojením týchto rizikových faktorov do výpočtu indexov rizík sa zvýši spravodlivosť a transparentnosť prerozdelenia zdravotného poistenia a tým aj schopnosť zdravotných poisťovní platiť za zdravotnú starostlivosť poskytnutú ich poistencom.

Zlepšenie financovania sa v roku 2009 očakáva tiež na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia, modernizácie zdravotníctva, vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, výskumu a vývoja, a to aj z rozpočtov iných kapitol ŠR.

Problémovou oblasťou v roku 2009 sa i naďalej javí financovanie zlej technologickej infraštruktúry zdravotníckych zariadení spôsobujúcej ťažkosti pri nasadzovaní informačných systémov, ktoré sú nevyhnutné pre racionalizáciu ich prevádzky a zvýšenie kvality poskytovaných zdravotníckych služieb. Východiskom z daného stavu by mohli byť strategické ciele programu eHealth ako kľúčového nástroja informatizácie verejnej správy v oblasti zdravotníctva na Slovensku. Vláda SR tento program schválila uznesením č. 497 zo 16. júla 2008.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v roku 2009 v oblasti zdravotníctva zameria na pripravenosť a výsledky čerpania prostriedkov zo zdrojov EÚ v novom programovom období na roky 2007 až 2013, ktorá bude vykonaná aj v špecializovaných organizáciách rezortu zdravotníctva, ktoré sú poverené prípravou a realizáciou prostriedkov zo zdrojov EÚ. Ďalšou oblasťou kontrolnej činnosti bude využívanie prostriedkov výpočtovej techniky vrátane dodržiavania stanovených podmienok verejného obstarávania pri ich nákupoch.

5.2.2 Zamestnanosť a sociálne veci

Spoločným cieľom obnovenej Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť je podpora sociálnej súdržnosti, rovnosti medzi mužmi a ženami, vytváranie rovnakých príležitostí pre sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľov prostredníctvom primeraných, dostupných, finančne udržateľných, adaptabilných a účinných systémov sociálnej ochrany a politiky sociálnej inklúzie, čo má prispieť k rastu zamestnanosti a tým aj k ekonomickému rastu založenom na raste produktivity práce a konkurencieschopnosti.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na zamestnanosť a sociálnu inklúziu prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky na zamestnanosť a sociálnu inklúziu	mil. eur	1 579,4	1 738,0	158,6	10,0 %
z toho:					
výdavky na zamestnanosť		125,0	141,0	16,0	12,8 %
výdavky na sociálnu inklúziu		1 454,4	1 597,0	142,6	9,8 %

Zdroj: MF SR

Z výdavkov ŠR na politiku zamestnanosti rozpočtovaných na rok 2009 v sume 141,0 mil. eur by sa mali prioritne riešiť hlavné problémy charakterizované nízkou mierou zamestnanosti, nesúlalom medzi dopytom a ponukou kvalifikovanej pracovnej sily, výraznými regionálnymi rozdielmi a vysokou mierou nezamestnanosti.

Vývoj miery zamestnanosti osôb vo veku 15 až 64 rokov podľa výberového zisťovania pracovných síl v priemere za krajiny EÚ-27 a za Slovensko v rokoch 2003 až 2007 podľa údajov Eurostatu dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		2003		2004		2005		2006		2007	
		EÚ	SR	EÚ	SR	EÚ	SR	EÚ	SR	EÚ	SR
Miera zamestnanosti	%	62,6	57,7	62,9	57,0	63,5	57,7	64,5	59,4	65,4	60,7
z toho:											
ženy		54,9	52,2	55,5	50,9	56,3	50,9	57,3	51,9	58,3	53,0
muži		70,3	63,3	70,4	63,2	70,8	64,6	71,6	67,0	72,5	68,4

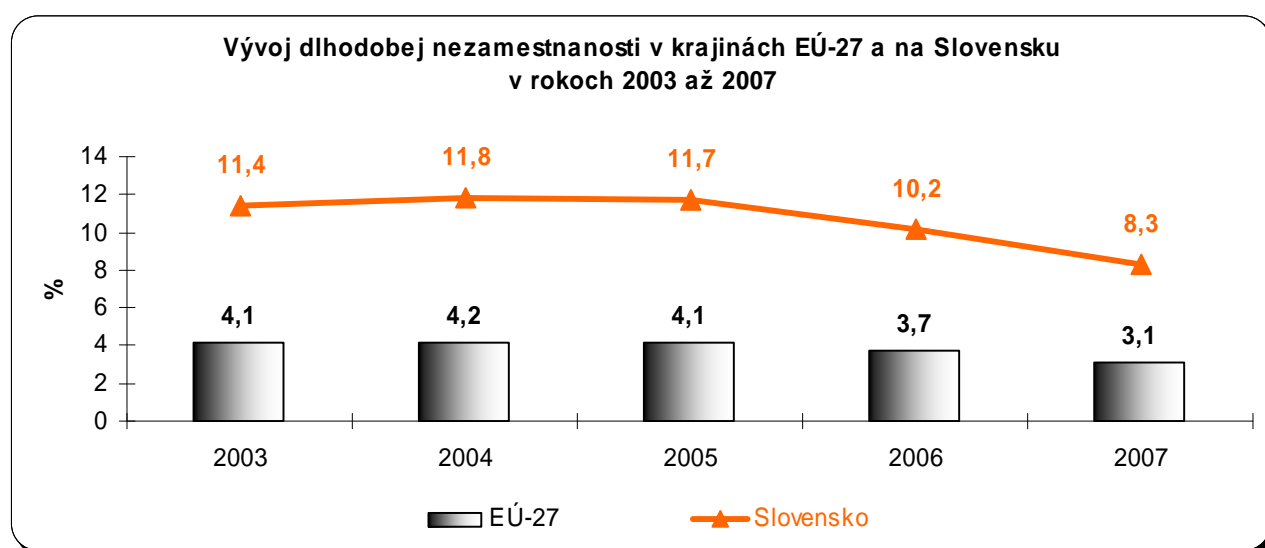
Zdroj: Eurostat

Slovensko vo vývoji miery zamestnanosti na úrovni 60,7 % zaostávalo v roku 2007 o 4,7 p. b. za priemerom krajín EÚ-27 na úrovni 65,4 %, a to aj napriek rýchlejšiemu medziročnému rastu zamestnanosti na úrovni 2,1 % oproti priemernému rastu krajín EÚ-27 na úrovni 1,6 %.

Zaostávanie vo vývoji zamestnanosti v SR sa výraznejšie prejavilo vo vývoji miery zamestnanosti žien na úrovni 53,0 %, ktorá by z hľadiska cieľov obnovenej Lisabonskej stratégie mala do konca roka 2010 dosiahnuť v rámci priemeru krajín EÚ-27 úroveň 60 %. Zvýšenú pozornosť okrem zamestnanosti žien však bude treba venovať aj problematike zamestnanosti starších pracujúcich vo veku 55 až 64 rokov, u ktorých v roku 2007 miera zamestnanosti na Slovensku na úrovni 33,6 % napriek medziročnému nárastu o 2,4 p. b. zaostávala o 9,1 p. b. za priemerom krajín EÚ-27 na úrovni 44,7 %, pričom cieľom obnovenej Lisabonskej stratégie do konca roka 2010 je dosiahnuť úroveň 50 %.

Pre vývoj zamestnanosti v roku 2009 bude dôležité, aby sa po revízii právnych predpisov pokračovalo v úsilí revidovať aktívnu politiku trhu práce tak, aby lepšie odzrkadľovala vývoj zamestnanosti. Kľúčovým problémom zostáva naďalej riešenie dlhodobej nezamestnanosti.

Porovnanie vývoja dlhodobej nezamestnanosti v priemere krajín EÚ-27 a na Slovensku v rokoch 2003 až 2007 podľa údajov Eurostatu dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Eurostat

Prioritou v riešení dlhodobej nezamestnanosti v rámci politiky zamestnanosti v roku 2009 by malo byť predovšetkým zlepšenie prístupu k zamestnanosti prostredníctvom podpory rovnosti v prístupe na trh práce a podpory integrácie skupín ohrozených vylúčením na tomto trhu. Nemenej dôležité bude aj riešenie rodových rozdielov v odmeňovaní a zamestnanosti, rozvoj stratégie aktívneho starnutia a vytváranie pracovných príležitostí pre mladých ľudí s využitím efektov z celoživotného vzdelávania a z dokončenia reformy základného, stredného a vysokého školstva. Aktívna politika trhu práce by však mala zohľadňovať aj princíp poskytovania vyššej intenzity pomoci v okresoch, ktoré patria do zaostávajúcich regiónov.

Na politiku sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľstva do spoločnosti sa v návrhu ŠR na rok 2009 rozpočtujú výdavky v sume 1 597,0 mil. eur. Pozitívom tohto rozpočtovania je, že vychádza z celkového procesu globalizácie a demografických zmien pri rešpektovaní podmienok zdravého ekonomického rastu, udržateľnosti verejných financií, zlepšovania sociálnej inklúzie, zvyšovania zamestnanosti a znižovania nezamestnanosti. Negatívom sa javí oblasť financovania sociálnych služieb, ktoré by mali byť viac zamerané na rodinu, zvýšenie vnútornej aktivácie fyzických osôb a na ich zotrvanie v prirodzenom sociálnom prostredí.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na sociálnu inklúziu na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky na sociálnu inklúziu	Mil. eur	1 454,4	1 597,0	142,6	9,8 %
z toho:					
pomoc v hmotnej núdzi		305,4	295,6	- 9,8	- 3,2 %
vianočný príspevok		56,4	61,3	4,9	8,7 %
podpora rodiny		785,8	865,3	79,5	10,1 %
kompenzácie ťažko zdravotne postihnutých		193,5	224,8	31,3	16,2 %
starostlivosť o ohrozené deti		70,6	73,8	3,2	4,5 %
nesystémové dávky		36,2	36,2	0,0	0,0 %

Zdroj: MF SR

Vo výdavkoch ŠR na pomoc v hmotnej núdzi rozpočtovaných na rok 2009 v sume 295,6 mil. eur sa v rámci podpory sociálnej súdržnosti pozitívne prejavuje snaha rozpočtovať výšku dávok a príspevkov tak, aby zodpovedali základným životným potrebám pri zachovávaní adresnosti a motivovaní jednotlivcov a rodín k aktivite pri riešení svojej nepriaznivej situácie. Správnosť tejto politiky sa prejavila už v roku 2007, v ktorom percento osôb v hmotnej núdzi na celkovej populácii v porovnaní s rokom 2006 podľa údajov ŠÚ SR medziročne pokleslo o 1,1 p. b. na úroveň 6,45 %.

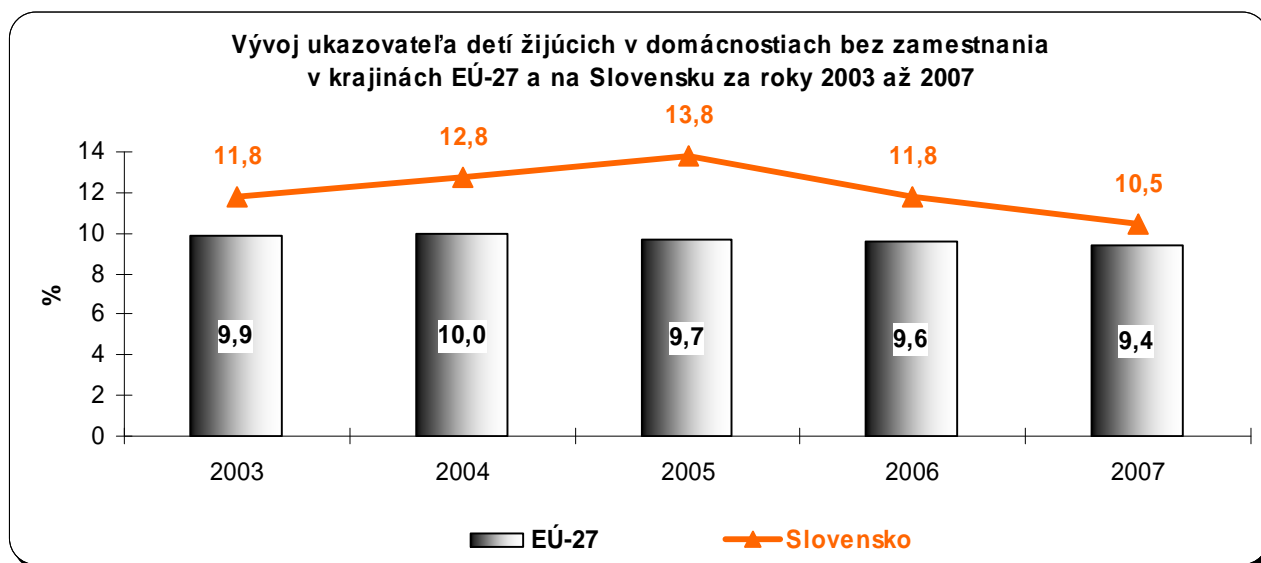
Vyššie rozpočtovanie vianočného príspevku na rok 2009 v sume 61,3 mil. eur je spojené s rozšírením okruhu poberateľov o osoby poberajúce iba sirotsky, vdovský a vdovecký dôchodok.

Vo výdavkoch ŠR na podporu rodiny rozpočtovaných na rok 2009 v sume 865,3 mil. eur, čo je oproti roku 2008 viac o 79,5 mil. eur, sa premieta okrem celoplošnej valorizácie štátnych sociálnych dávok predovšetkým rozšírenie štátnej podpory pri narodení dieťaťa aj na druhé a tretie dieťa, zvýšenie prídavku na dieťa a legislatívna úprava príspevku na starostlivosť o dieťa, ktorá má vytvoriť rovnakú východiskovú pozíciu pre všetkých rodičov detí vo veku do troch rokov s umožnením vykonávania zárobkovej činnosti rodičov.

Rozpočtovanie výdavkov ŠR na peňažné príspevky na kompenzácie zdravotne ťažko postihnutých na rok 2009 v sume 224,8 mil. eur je do značnej miery ovplyvnené zásadnou legislatívnou zmenou systému poskytovania týchto príspevkov, v rámci ktorej sa okrem iného zavádza kategorizácia pomôcok a zoznam stavebných prác, materiálov a zariadení, upravujú sa viaceré formy vykonávania osobnej asistencie, valorizujú sa jednotlivé peňažné príspevky a podobne. Pozitívom je vytvorenie lepších podmienok pre integráciu fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím a ich rodín do spoločnosti za ich aktívnej účasti v tomto procese pri zachovaní, obnove a rozvoji ich schopností viesť samostatný život.

Výdavky ŠR na starostlivosť o ohrozené deti rozpočtované v sume 73,8 mil. eur by mali aj v roku 2009 udržať pozitívny trend v danej oblasti a priniesť ďalšie zvýšenie kvality a efektivity opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonávaných v detských domovoch a v iných zariadeniach na výkon rozhodnutia súdu v nadväznosti na požiadavky vyplývajúce z aktuálnej štruktúry sociálnych problémov. Negatívom sa javí nižšie rozpočtovanie výdavkov na personálne posilnenie ústavnej starostlivosti v detských domovoch v nadväznosti na povinnosti ustanovené zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov.

Porovnanie vývoja detí vo veku 0 až 17 rokov žijúcich v domácnosti bez zamestnania v priemere za krajiny EÚ-27 a na Slovensku v rokoch 2003 až 2007 podľa údajov Eurostatu dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Eurostat

Vývoj v rokoch 2006 a 2007 potvrdzuje správnosť politiky vlády SR v oblasti starostlivosti o ohrozené deti a ich sociálnoprávnej ochrany detí, ktorá sa v roku 2009 priblíži k priemeru krajín EÚ-27.

Nesystémové dávky sociálneho poistenia pri zohľadnení valorizácie a prirodzeného úbytku poberateľov tejto dávky sa v návrhu ŠR na rok 2009 rozpočtujú na úrovni roka 2008 v dostatočnej výške 36,2 mil. eur.

Celkovo možno rozpočtovanie výdavkov ŠR na financovanie oblasti zamestnanosti a sociálnej inklúzie v návrhu ŠR na rok 2009 z hľadiska plnenia základného cieľa sociálnej

politiky vlády SR hodnotiť pozitívne. Pri rešpektovaní dlhodobej udržateľnosti verejných financií legislatívny a inštitucionálny rámec zamestnanosti a sociálnych vecí vytvára dostatočné podmienky pre prijímanie a realizovanie opatrení, ktoré zabezpečia primeraným spôsobom udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv a zdrojov smerujúcich k zabezpečeniu dôstojnej životnej úrovne každého človeka, k podpore rodovej rovnosti, rovnosti príležitostí a k eliminácii akejkoľvek formy diskriminácie.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v roku 2009 v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí zameria na plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou Európskeho sociálneho fondu ako aj na pripravenosť a čerpanie prostriedkov zo zdrojov EÚ v rámci nového programového obdobia na roky 2007 až 2013, a to predovšetkým z hľadiska úrovne riadenia zo strany riadiacich a sprostredkovateľských orgánov, dodržiavanie lehôt pri implementácii a financovaní projektov ako aj zásad správneho hospodárenia. Ďalšou prioritou kontrolnej činnosti NKÚ SR v roku 2009 bude oblasť verejného obstarávania a využívania prostriedkov výpočtovej techniky.

5.2.3 Školstvo, veda a technika, šport, kultúra

Zvyšovanie úrovne vzdelávania, výskumu a vývoja je základným predpokladom rastu produktivity práce a konkurencieschopnosti spoločnosti v oblasti ľudských zdrojov a tým aj zabezpečenia zvyšovania životnej úrovne obyvateľstva a dlhodobu udržateľného ekonomického rastu. Nevyhnutnou podmienkou zvyšovania kvality života obyvateľstva je aj rozvoj kultúry, v rámci ktorej predovšetkým ochrana a využívanie kultúrneho dedičstva spoločnosti spolu s podporou novej pôvodnej tvorby a jej prezentácie v tuzemsku a zahraničí sú základom pre uchovanie a posilnenie identity Slovenska.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na školstvo, vedu a techniku, šport a kultúru vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na školstvo, vedu a techniku, šport a kultúru	mil. eur	2 238,8	2 761,4	522,6	23,3 %
z toho:					
výdavky na školstvo		1 713,0	2 046,0	333,0	19,4 %
výdavky na vedu a techniku		286,9	423,2	136,3	47,5 %
výdavky na šport		42,8	51,2	8,4	19,6 %
výdavky na kultúru		196,1	241,0	44,9	22,9 %

Zdroj: MF SR

Na výdavkoch ŠR na školstvo, vedu a techniku, šport a kultúru rozpočtovaných na rok 2009 v sume 2 761,4 mil. eur majú najväčší podiel výdavky na školstvo v sume 2 046,0 mil. eur.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na školstvo vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

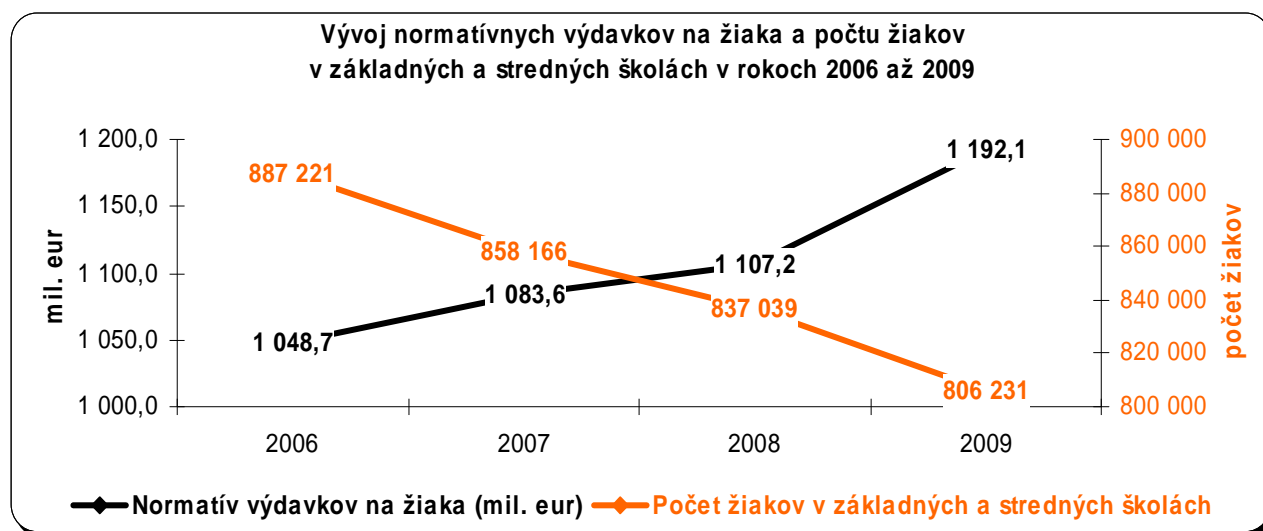
Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na školstvo	mil. eur	1 713,0	2 046,0	333,0	19,4 %

z toho:					
výdavky na regionálne školstvo		1 219,0	1 362,3	143,3	11,8 %
výdavky na vysoké školstvo		497,0	683,7	186,7	37,6 %

Zdroj: MF SR

Z výdavkov ŠR na regionálne školstvo rozpočtovaných na rok 2009 v sume 1 362,3 mil. eur sa najväčší objem rozpočtuje na normatívne a nenormatívne výdavky, administratívne výdavky a výdavky na štipendiá v kapitole Ministerstva školstva SR, ktoré v porovnaní s rokom 2008 pri medziročnom raste na úrovni 9,1 % vzrastú o 110,1 mil. eur na 1 313,7 mil. eur. Rozhodujúci podiel na týchto výdavkoch majú normatívne výdavky v sume 1 217,8 mil. eur, ktorými sa podľa počtu žiakov a personálnej a ekonomickej náročnosti výchovno-vzdelávacieho procesu financujú základné a stredné školy regionálneho školstva v rámci systému viacdrojového financovania.

Porovnanie vývoja normatívnych výdavkov na žiaka a počtu žiakov v základných a stredných školách za roky 2006 a 2007 a ich predikcie na roky 2008 a 2009 podľa údajov Ministerstva školstva SR a návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: MF SR a Ministerstvo školstva SR

Vývoj normatívnych výdavkov na žiaka a počtu žiakov v základných a stredných školách v roku 2009 vytvára dostatočný priestor pre uplatnenie viacerých legislatívnych zmien.

Prijatím nového školského zákona a súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov sa výrazným spôsobom mení prostredníctvom výchovno-vzdelávacích programov obsah výchovy a vzdelávania na základných a stredných školách. Školy majú väčšiu voľnosť pri definovaní svojho učiva. Posilňuje sa výučba cudzích jazykov a informačno-komunikačnej výchova. Vytvára sa možnosť získať sociálne štipendium na jednoročné štúdium na vybraných stredných školách v zahraničí. Nový zákon o odbornom vzdelávaní a odbornej príprave má vytvoriť systém koordinácie odborného vzdelávania a prípravy pre potreby trhu práce s aktívnou účasťou zamestnávateľov na regionálnej a miestnej úrovni.

Významnou zmenou v regionálnom školstve je aj zavádzanie bezplatnej predškolskej výchovy detí v materskej škole jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky a preradenie materských škôl z kategórie školských zariadení do kategórie škôl s poskytovaním predprimárneho vzdelávania.

Ostatné výdavky ŠR na regionálne školstvo v sume 48,6 mil. eur sú na rok 2009 rozpočtované v kapitole Ministerstva vnútra SR vo výške 14,0 mil. eur na financovanie stredných odborných škôl v pôsobnosti tohto ministerstva a v kapitole Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR vo výške 34,6 mil. eur na financovanie budovania infraštruktúry vzdelávania.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v roku 2009 v oblasti školstva zameria na dodržiavanie zákona o verejnom obstarávaní, pripravenosť a čerpanie prostriedkov zo zdrojov EÚ a na kontrolu evidencie a využívania výpočtovej techniky vo vybraných organizáciách rezortu školstva.

Na vysoké školstvo sa v návrhu ŠR rozpočtujú výdavky v sume 683,7 mil. eur, z ktorých najväčší objem sa rozpočtuje v kapitole Ministerstva školstva SR v sume 649,4 mil. eur na financovanie prevádzky, vedy, rozvojových projektov a sociálnych výdavkov 20 vysokých škôl, ďalej na financovanie štipendií pre zahraničných študentov a projektov výskumu a vývoja.

Vo výraznom medziročnom zvýšení výdavkov na vysoké školstvo sa premietajú opatrenia prijaté na zefektívnenie riadenia vysokých škôl, zvýšenie kvality a dostupnosti vysokoškolského vzdelávania a jeho napojenia na vedu a výskum. Pozitívne by sa mali prejavovať zmeny v akreditácii vysokých škôl, ďalej zvýšenie podpory profesne orientovaných vysokoškolských štúdijských programov, nový vzdelávací program pre študentov doktorandského štúdia so zameraním na získanie pedagogickej spôsobilosti a zavedenie pôžičiek na vysokoškolské štúdium v zahraničí.

Na vedu a techniku sa v návrhu ŠR na rok 2009 rozpočtujú výdavky v sume 424,0 mil. eur, na ktorých najvýraznejší podiel majú prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ, ktoré v porovnaní s rokom 2008 vrátane spolufinancovania zo ŠR vzrastú o 129,1 mil. eur na 171,8 mil. eur. Ich efektívne čerpanie bude do značnej miery závisieť od motivácie súkromnej sféry investovať do perspektívnych oblastí vývoja a inovácií.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na vedu a techniku vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

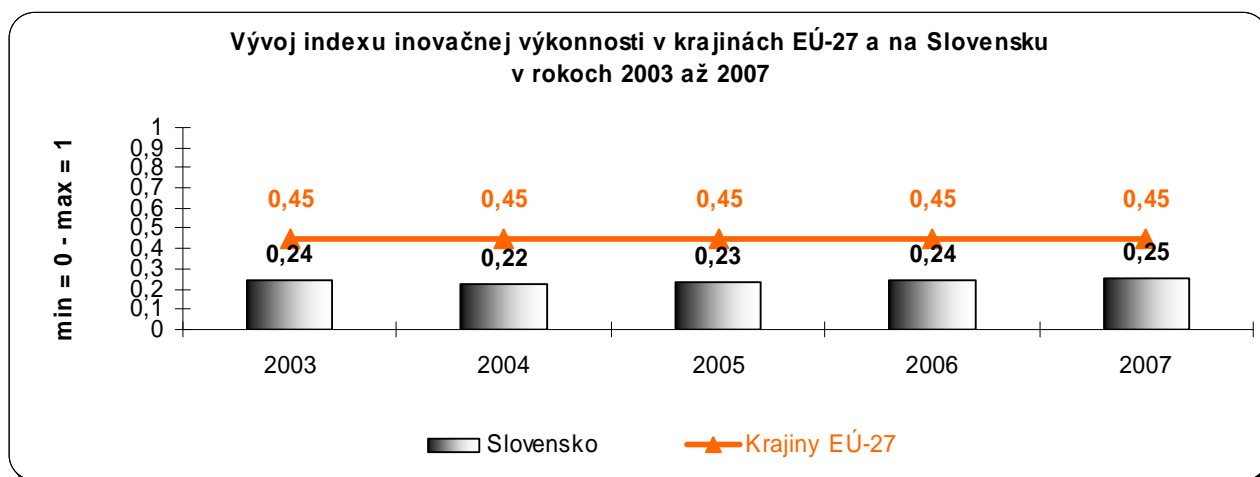
Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009	2-1	
Výdavky ŠR na vedu a techniku	mil. eur	286,9	423,2	136,3	47,5 %
z toho:					
Slovenská akadémia vied		58,2	61,6	3,4	5,8 %

Zdroj: MF SR

Najväčší objem výdavkov ŠR na vedu a techniku sa na rok 2009 rozpočtuje v kapitole Ministerstva školstva SR v sume 228,3 mil. eur, a to najmä na financovanie výskumu a vývoja, vysokoškolskej vedy, činnosti Agentúry na podporu výskumu a vývoja, štátnych programov výskumu a vývoja, ostatných výdavkov na vedu a techniku, časti miezd pedagogických pracovníkov verejných vysokých škôl a členských príspevkov medzinárodným organizáciám. Na činnosť a zabezpečenie plnenia úloh Slovenskej akadémie vied sa rozpočtuje suma 61,6 mil. eur a na financovanie realizácie výskumu a vývoja v iných rezortoch suma 33,5 mil. eur.

Problémom Slovenska v oblasti vedy a výskumu je výrazné zaostávanie za priemerom krajín EÚ-27 predovšetkým v národnej inováčnej výkonnosti a jej príspevku k tvorbe vedomostnej ekonomiky. To súvisí s nepostačujúcim prenosom poznatkov z výskumno-vývojových aktivít do hospodárskej praxe.

Porovnanie vývoja indexu inováčnej výkonnosti v priemere za krajiny EÚ-27 a na Slovensku v rokoch 2003 až 2007, ktorý poskytuje prehľad o národnej inováčnej výkonnosti, podľa údajov Eurostatu dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: Eurostat

Za účelom zníženia zaostávania v inováčnej výkonnosti Slovenska za priemerom krajín EÚ-27 a pre úspešné fungovanie vedomostnej spoločnosti bude nevyhnutné zintenzívniť spoluprácu medzi organizáciami výskumu a vývoja vrátane vysokých škôl a subjektami podnikateľského sektora. Zlepšenie tejto spolupráce na regionálnej, nadregionálnej a medzinárodnej úrovni by sa malo dosiahnuť predovšetkým budovaním regionálnych inováčných centier, čím by sa vytvorili lepšie podmienky pre riešenie inováčných projektov a zavádzanie samotných inovácií s pozitívnym dopadom na vznik nových pracovných miest a zvyšovanie zamestnanosti.

Výrazné zvýšenie rozpočtovania výdavkov na vedu a techniku na rok 2009 možno hodnotiť pozitívne, nakoľko sa vytvárajú základné predpoklady pre efektívnu finančnú podporu zo strany štátu a zlepšujú sa podmienky pre medzinárodnú spoluprácu a konkurencieschopnosť v tejto oblasti.

Na šport sa v návrhu ŠR na rok 2009 rozpočtujú výdavky v sume 51,2 mil. eur, z ktorých najväčšiu časť predstavujú výdavky na štátnu reprezentáciu rozpočtované v rezortoch školstva, vnútra a obrany v sume 25,4 mil. eur.

Porovnanie výdavkov ŠR na podporu športu na roky 2008 a 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na šport	mil. eur	42,8	51,2	8,4	19,6 %

Zdroj: MF SR

Rozpočtovanie výdavkov ŠR na šport na rok 2009 v sume 51,2 mil. eur v primeranej miere zabezpečí výkon štátnej správy v športe a zodpovedajúcu úroveň financovania štátnej športovej reprezentácie, rozvoja športových odvetví a podpory regionálneho, mládežníckeho a akademického športu vrátane budovania športovej infraštruktúry.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v roku 2009 v oblasti športu zameria na kontrolu verejných prostriedkov vynaložených na reprezentáciu SR na Letných olympijských hrách v Pekingu v roku 2008.

Na rozvoj kultúry sa v návrhu ŠR na rok 2009 rozpočtujú výdavky v sume 241,0 mil. eur, z toho najviac v kapitole Ministerstva kultúry SR v sume 189,0 mil. eur.

Porovnanie výdavkov ŠR na rozvoj kultúry na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na kultúru	mil. eur	196,1	241,0	44,9	22,9 %

Zdroj: MF SR

Výdavky ŠR na rozvoj kultúry sú v kapitole Ministerstva kultúry SR na rok 2009 rozpočtované v sume 189,0 mil. eur predovšetkým na zabezpečenie financovania inštitucionálnej podpory štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií rezortu, cirkví a náboženských spoločenstiev, účelovej podpory kultúry prostredníctvom grantového systému, administratívnej a vlastnej činnosti úradu Ministerstva kultúry SR vrátane jeho strategických zámerov v oblasti rozvoja múzeí a galérií, slovenského knihovníctva a informatizácie kultúry.

V ostatných kapitolách ŠR sa na rozvoj kultúry rozpočtuje na rok 2009 suma 52,0 mil. eur, a to predovšetkým na financovanie rozvoja múzeí, jaskýň a zoologických záhrad v rezorte životného prostredia a činnosť umeleckých súborov v rezorte obrany.

5.2.4 Bývanie a regionálny rozvoj

Bývanie, ktoré v súčasnosti vykazuje veľké problémy, patrí k základným potrebám človeka. Problematický je aj regionálny rozvoj s trendom regionálnych disparít, v ktorom je nevyhnutné účelnou kombináciou centrálnych rozvojových impulzov a parciálnych politík predovšetkým samosprávnych krajov podporiť harmonický a trvalo udržateľný rozvoj na celom území Slovenska.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na bývanie a regionálny rozvoj vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

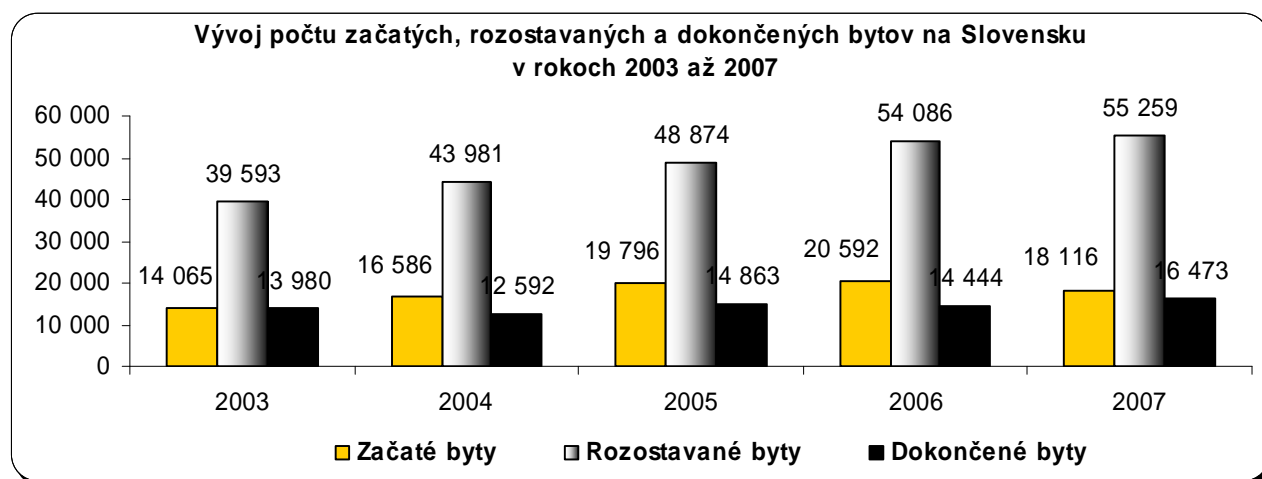
Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na bývanie a regionálny rozvoj	mil. eur	342,4	357,7	15,3	4,5 %
z toho:					
výdavky na bývanie		197,6	200,9	3,3	1,7 %
výdavky na regionálny rozvoj		144,8	156,8	12,0	8,3 %

Zdroj: MF SR

V rozpočtovaní výdavkov ŠR na bývanie na rok 2009 v sume 200,9 mil. eur sa prejavuje zníženie vyrovnávacieho transferu pre Štátny fond rozvoja bývania o 4,5 mil. eur na 67,0 mil. eur, čo je v súlade s očakávaným rastom jeho vlastných zdrojov a s naplňaním revolvingového zámeru tohto fondu. Rozpočtovanie bonifikácie k hypotekárnym úverom, ktoré sa zaviedlo v roku 2007, zostáva na rovnakej úrovni ako v roku 2008 v sume 23,9 mil. eur.

K medzročnému zvýšeniu rozpočtovania výdavkov ŠR na bývanie o 5,2 mil. eur na 60,2 mil. eur dochádza pri dotáciách Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR na výstavbu a obnovu bytového fondu. V porovnaní s rokom 2008 sa zvyšuje aj rozpočtovanie dotácií na štátnu prémii v stavebnom sporení o 2,7 mil. eur na 49,8 mil. eur, v čom sa prejavuje najmä zvýšenie percentuálnej sadzby štátnej prémie, rozšírenie okruhu stavebných sporiteľov o niektoré právnické osoby a možnosť čerpať úvery stavebného sporenia aj na zariadenie bytu.

Porovnanie vývoja počtu začatých, rozostavaných a dokončených bytov na Slovensku v rokoch 2003 až 2007 podľa údajov Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR a ŠÚ SR dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR a ŠÚ SR

Intenzita bytovej výstavby na Slovensku v roku 2007 dosiahla úroveň 3 dokončených bytov na 1 000 obyvateľov, čo je približne o 1 byt menšia intenzita ako v priemere krajín EÚ 27. Na 1 000 obyvateľov Slovenska v roku 2007 pripadalo 350 existujúcich bytov, čo je približne o 100 bytov menej ako je štandard v EÚ. Z celkového počtu 16 473 bytov dokončených v roku 2007 sa najviac 5 726 bytov postavilo v Bratislavskom kraji a najmenej 934 bytov v Banskobystrickom kraji, čo odráža ekonomickú silu jednotlivých regiónov. Výhodiskom z daného stavu by mal byť predovšetkým rastúci záujem miest a obcí o rozvoj nájomného bývania, čo súvisí s vytvoreným systémom štátnej podpory na obstaranie nájomných bytov a technickej vybavenosti súvisiacej s ich výstavbou.

Vo výdavkoch ŠR na regionálny rozvoj rozpočtovaných na rok 2009 v sume 156,8 mil. eur najväčší podiel predstavujú prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ v sume 155,0 mil. eur vrátane spolufinancovania zo ŠR. Tieto prostriedky sú v rozhodujúcej miere určené pre rozvoj obcí a vyšších územných celkov, a to na regeneráciu sídiel, regionálnu a mestskú hromadnú dopravu, inovácie a informatizáciu Bratislavského kraja a na regeneráciu jeho

sídiel, infraštruktúru, vzdelávanie, sociálne služby, podporu a rozvoj cestovného ruchu, technickú pomoc a rozvoj cezhraničnej spolupráce ostatných krajov. Z ostatných prostriedkov ŠR na regionálny rozvoj v sume 1,8 mil. eur bude financovaná podpora územného rozvoja obcí a miest, integrovanej siete regionálnych rozvojových agentúr a euroregionálnych združení.

5.2.5 Doprava

Doprava je nosným pilierom pre dosahovanie ekonomického rastu, mobilitu pracovných síl, zamestnanosť, zlepšovanie sociálneho postavenia obyvateľstva, odstraňovanie disparít menej rozvinutých regiónov a pre zvyšovanie konkurencieschopnosti a prosperity spoločnosti.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na dopravu vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na dopravu	mil. eur	1 027,3	1 377,6	350,3	34,1
z toho:					
cestná infraštruktúra		560,1	853,4	293,3	52,4 %
železničná doprava		394,0	433,7	39,7	10,1 %
letecká doprava a infraštruktúra		3,3	5,3	2,0	60,6 %
ostatné		69,9	85,2	15,3	21,9 %

Zdroj: MF SR

Na zvýšení rozpočtovania výdavkov na dopravu na rok 2009 má najväčší podiel zvýšenie výdavkov na cestnú infraštruktúru, z ktorých výdavky na výstavbu ciest a diaľnic v porovnaní s rokom 2008 vzrastú o 59,3 % na 783,3 mil. eur. Odôvodnením je súčasný stav cestnej infraštruktúry, ktorý možno charakterizovať relatívne hustou sieťou ciest avšak s nízkym podielom diaľnic a rýchlostných komunikácií, čo spôsobuje najmä na hlavných medzinárodných cestných spojeniach časté prekročenie existujúcej kapacity ciest. Aj preto medzi priority rezortu v roku 2009 bude okrem budovania elektronického mýta patriť aj výstavba vybranej nadradenej cestnej dopravnej infraštruktúry vrátane realizácie formou projektov verejno-súkromného partnerstva.

Pri realizácii projektov verejno-súkromného partnerstva v rámci výstavby nadradenej cestnej dopravnej infraštruktúry bude v roku 2009 dôležité udržať súčasnú profesionalitu a kvalitu pri koncesnom dialógu a komunikácii s jednotlivými uchádzačmi o jednotlivých projektoch rovnako ako pri príprave súťažných podkladov a všetkých súťažných oznámení. Pre dosiahnutie rozpočtových zámerov bude dôležité vytvoriť taký platobný mechanizmus, v rámci ktorého dokážu štát a jednotliví uchádzači spresňovať svoje vzájomné platby a ich prípadné korekcie. Úspešné zvládnutie týchto projektov verejno-súkromného partnerstva, ktoré budú prvé v histórii Slovenska, predpokladá maximálne úsilie nielen zo strany štátu, ale aj zo strany jednotlivých uchádzačov a príslušných bánk. Aj preto bude potrebné pozornosť venovať predovšetkým plneniu termínov spojených so spracovávaním kompletných podkladov pre vydanie stavebných povolení, výkupu pozemkov a prijímať účinné opatrenia na elimináciu akýchkoľvek budúcich kompenzácií a sporov.

Zabezpečenie realizácie projektov verejno-súkromného partnerstva v oblasti výstavby diaľničnej siete je v podmienkach globálnej finančnej a ekonomickej krízy jednou z priorit vlády SR na rok 2009, ktorá je však podmienená úspešnosťou čerpania prostriedkov zo zdrojov EÚ vrátane ich spolufinancovania. Aj z tohto dôvodu vláda SR prijala opatrenie na vypracovanie alternatívneho plánu financovania výstavby diaľničnej siete priamo zo ŠR pre prípad, že by tieto projekty nebolo možné financovať zo súkromných zdrojov z dôvodu nepriaznivej situácie na finančných trhoch.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v roku 2009 v oblasti dopravy zameria na kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami vynaloženými na zníženie nehodovosti a na preverenie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti vynakladania finančných prostriedkov pri výstavbe vybraných úsekov diaľnic, pričom sa uvažuje aj o vykonaní spoločnej kontroly s Najvyššou kontrolnou inštitúciou Nemecka s cieľom porovnania nákladov na výstavbu diaľnic.

Výdavky ŠR na správu, údržbu a opravy ciest, diaľnic a rýchlostných ciest rozpočtované na rok 2009 medziročne vzrastú o 2,6 % na 70,1 mil. eur. Pri ich čerpaní bude dôležité postupné uplatňovanie nových prístupov údržby, opráv a systematickej obnovy cestného majetku, súvisiacich objektov a podobne s cieľom uspokojovania nárokov vnútroštátnej a medzinárodnej dopravy.

Stav infraštruktúry cestnej dopravy v km na Slovensku v rokoch 2003 až 2007 podľa údajov ŠÚ SR a Slovenskej správy ciest dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		2003	2004	2005	2006	2007
Infraštruktúra cestnej dopravy	km	17 777,030	17 786,544	17 808,957	17 833,633	17 882,885
z toho:						
diaľnice a privádzače spolu		317,662	322,403	333,713	333,713	372,520
cesty I. triedy		3 334,657	3 341,260	3 341,133	3 359,019	3 365,924
cesty II. triedy		3 728,693	3 729,028	3 733,546	3 742,133	3 742,376
miestne komunikácie		25 219,900	25 219,900	25 941,900	25 941,900	25 941,900

Zdroj: ŠÚ SR a Slovenská správa ciest

Z hľadiska správy, údržby a opravy infraštruktúry cestnej dopravy ku koncu roka 2007 bol najväčší rozsah tejto infraštruktúry v pôsobnosti územnej samosprávy, a to miestnych komunikácií v pôsobnosti obcí a ciest II. triedy v pôsobnosti vyšších územných celkov.

Výdavky ŠR na železničnú dopravu rozpočtované na rok 2009 v sume 433,7 mil. eur sú určené predovšetkým na zvýšenie kvality jej technickej základne vrátane údržby a obnovy tak, aby sa zlepšila pripravenosť na meniace sa podmienky a štruktúru dopravného trhu s využitím dostatočnej hustoty tratí, staníc a zastávok, dobrej základne dopravnej infraštruktúry a nadväznosti železničnej siete na sieť susedných štátov. Doplatky k výkonom vo verejnom záujme železníc sa rozpočtujú v sume 33,2 mil. eur.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v roku 2009 v oblasti železničnej dopravy zameria na kontrolu hospodárenia s prostriedkami zo zdrojov EÚ určenými na rozvoj a modernizáciu mobilného parku Železníc SR, a. s.

Na leteckú dopravu sa na rok 2009 rozpočtujú výdavky ŠR v sume 5,3 mil. eur s cieľom zvýšiť predovšetkým bezpečnosť leteckej prevádzky a zlepšiť ochranu osôb a majetku na civilných letiskách. Ostatné výdavky ŠR na rok 2009 v sume 85,2 mil. eur sa

rozpočtujú na efektívnu podporu vládnej politiky v oblasti dopravy, telekomunikačného trhu a poštových služieb.

5.2.6 Hospodárstvo

Úroveň a efektívnosť hospodárstva závisí od kvality podnikateľského prostredia, ktoré je základným predpokladom dlhodobej konkurencieschopnosti a rastu ekonomiky pri zohľadnení potenciálu každého regiónu Slovenska a ukazovateľov administratívnej záťaže v podnikaní, legislatívneho a regulačného prostredia, vymožitelnosti práva a úrovne informatizácie spoločnosti.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na hospodárstvo vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na hospodárstvo	mil. eur	304,4	309,3	4,9	1,6 %
z toho:					
rozvoj priemyslu a podpora podnikania		192,9	218,3	25,4	13,2 %
štátne hmotné rezervy		21,3	21,7	0,4	1,9 %
inštitucionálna podpora hospodárstva		90,2	69,3	- 20,9	- 23,2 %

Zdroj: MF SR

V rozpočtovaní výdavkov ŠR na hospodárstvo na rok 2009 v sume 309,3 mil. eur sa premietlo najmä nižšie rozpočtovanie inštitucionálnej podpory a podpory významných investícií.

Vo výdavkoch ŠR na rozvoj priemyslu a podporu podnikania rozpočtovaných na rok 2009 v sume 218,3 mil. eur sa najväčší objem rozpočtuje na podporu podnikania v oblasti inovácií, aplikovaného výskumu a technologických transferov v sume 67,6 mil. eur, ktorej prínosom má byť predovšetkým zvýšenie konkurencieschopnosti priemyslu.

Z ďalších výdavkov na rozvoj a podporu podnikania na rok 2009 sa na projekty energetiky rozpočtuje suma 35,2 mil. eur, na budovanie komplexných služieb, propagáciu a rozvoj informačných služieb cestovného ruchu suma 32,9 mil. eur, na výstavbu a revitalizáciu infraštruktúry priemyselných parkov, rekonštrukciu budov a technologických priestorov v rámci podpory podnikania suma 25,3 mil. eur, na podporu investičných projektov suma 50,5 mil. eur a na činnosť Národného jadrového fondu suma 6,8 mil. eur.

Na vykonávanie opatrení hospodárskej mobilizácie realizovaných na zabezpečenie potrieb nevyhnutných na prežitie obyvateľstva a na zabezpečenie činnosti ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov a ostatných zložiek počas krízovej situácie sa v rámci štátnych hmotných rezerv na rok 2009 rozpočtuje suma 21,7 mil. eur.

Na inštitucionálnu podporu hospodárstva sa na rok 2009 rozpočtujú výdavky ŠR v sume 68,3 mil. eur, v ktorých sa prejavuje medziročné zníženie výdavkov na inštitucionálnu podporu Ministerstva hospodárstva SR v súvislosti s rozpočtovaním prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ podľa ich vecného smerovania a nie v tejto kapitole ako v minulom roku. V ostatných kapitolách ŠR sa na inštitucionálnu podporu hospodárstva rozpočtujú výdavky ŠR na úrovni roka 2008, ktoré v dostatočnom rozsahu zabezpečia činnosti a plnenia úloh týchto kapitol.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na inštitucionálnu podporu hospodárstva rozpočtovaných na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na inštitucionálnu podporu hospodárstva	mil. eur	85,7	68,3	- 17,4	- 20,3 %
z toho:					
Ministerstvo hospodárstva SR		67,9	50,5	- 17,4	- 25,6 %
Úrad jadrového dozoru SR		5,0	5,2	0,2	4,0 %
Úrad priemyselného vlastníctva SR		3,2	3,4	0,2	6,3 %
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR		7,2	7,7	0,5	6,9 %
Protimonopolný úrad SR		2,4	2,5	0,1	4,2 %

Zdroj: MF SR

Vláda SR v súvislosti s globálnou finančnou a ekonomickou krízou prijala vo viacerých oblastiach hospodárstva opatrenia na prekonanie jej dopadov.

V rámci finančného trhu vláda SR prijala opatrenia v oblasti poskytovania úverov bankovými inštitúciami SR. Pre podporu malého a stredného podnikania sa zvýši zdrojové krytie obchodných aktivít Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., urýchlí sa príprava čerpania úverovej linky od Európskej investičnej banky a rozšíri sa poisťná kapacita Exportno-importnej banky SR pre poisťovanie vývozných úverov v segmente malých a stredných podnikov.

V oblasti podnikateľského prostredia vláda SR prijala opatrenia na podporu inovácií, transferu inovatívnych technológií, aplikovaného výskumu, cestovného ruchu a energetickej efektívnosti. Ďalšími opatreniami sú zriadenie monitorovacieho výboru dopadov globálnej a finančnej krízy pre podnikateľov, zavedenie jednotných kontaktných miest pre všetky skupiny a formy podnikov pre urýchlenie registrácie nových firiem a podpora účasti slovenských firiem na veľtrhoch a výstavách v teritóriách perspektívnych z hľadiska exportu slovenských výrobkov a služieb. Prínosom pre podnikateľské prostredie by mali byť aj legislatívne úpravy v zákone o investičnej pomoci týkajúce sa zníženia minimálneho podielu výrobných a technologických zariadení z celkovej hodnoty investície z pôvodných 60 % na 50 % a zrušenia podmienky limitovania príspevku na novovytvorené pracovné miesta priemernou mierou nezamestnanosti.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v roku 2009 v oblasti hospodárstva zameria na kontrolu dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s prostriedkami zo zdrojov EÚ poskytnutými na geologický výskum a prieskum, podporu rozvoja nových podnikov a budovanie infraštruktúry pre rozvoj podnikania v oblasti priemyslu a služieb. Ďalším predmetom kontroly bude aj preverenie verejných výdavkov na oficiálnu účasť SR na výstave Expo Zaragoza.

5.2.7 Poľnohospodárstvo a životné prostredie

Konkurencieschopnosť, trvalá udržateľnosť a stabilita podnikateľského prostredia v poľnohospodárstve, potravinárstve a v lesnom hospodárstve podporená využívaním

národných zdrojov a ekonomických nástrojov Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ pri rešpektovaní zásad ochrany životného prostredia garantujú regionálne vyvážený rozvoj vidieka.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na pôdohospodárstvo a životné prostredie vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na pôdohospodárstvo a životné prostredie	mil. eur	1 305,8	1 331,0	25,2	1,9 %
z toho:					
pôdohospodárstvo		965,7	949,5	- 16,1	- 1,7 %
Úrad geodézie, kartografie a katastra		41,5	41,8	0,3	0,7 %
SR					
životné prostredie		298,6	340,0	41,4	13,9 %

Zdroj: MF SR

Vo výdavkoch ŠR na pôdohospodárstvo a životné prostredie rozpočtovaných na rok 2009 v sume 1 331,0 mil. eur sú rozhodujúce výdavky na pôdohospodárstvo v sume 949,2 mil. eur.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na pôdohospodárstvo vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na pôdohospodárstvo	mil. eur	965,7	949,5	- 16,1	- 1,7 %
z toho:					
priame platby		335,1	394,5	59,4	17,7 %
rozvoj vidieka		471,9	352,6	- 119,3	- 25,3 %
rybné hospodárstvo		1,0	2,5	1,5	150,0 %
trhovo-orientované výdavky		39,0	35,0	- 4,0	- 10,3 %
štátna pomoc		12,9	37,9	25,0	193,8 %
inštitucionálna pomoc		105,8	127,0	21,2	20,0 %
pôdohospodárstva					

Zdroj: MF SR

Najväčší podiel na výdavkoch ŠR na pôdohospodárstvo rozpočtovaných na rok 2009 v sume 949,5 mil. eur majú priame platby vrátane zvýšenia národnej vyrovnávacej platby poľnohospodárom v celkovej sume 394,5 mil. eur v zmysle platných nariadení vlády SR a legislatívy EÚ, a to formou jednotnej platby na plochu, doplnkových priamych platieb, osobitnej platby na cukor a platby na pestovanie energetických plodín. Priame platby pre poľnohospodárov sa v roku 2009 zvýšia zo súčasných 80 % na 90 % priemeru starých členov EÚ.

Na zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, životného prostredia a krajiny, kvality života vo vidieckych oblastiach, diverzifikácie vidieckeho hospodárstva a správy, riadenia a mobilizácie rozvojového potenciálu vo vidieckych oblastiach sa na rok 2009 rozpočtuje suma 352,6 mil. eur, ktorá je v porovnaní s rokom 2008 vplyvom alokácie prostriedkov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a ich spolufinancovania zo ŠR v rámci II. programovacieho obdobia na roky 2007 až 2013 nižšia o 119,3 mil. eur.

Na modernizácie, inovácie a reštrukturalizácie v oblasti rybného hospodárstva sa na rok 2009 rozpočtuje suma 2,5 mil. eur, na trhovo-orientované výdavky spojené s podpornými opatreniami v zmysle spoločnej organizácie trhu v rámci EÚ suma 35,0 mil. eur, na štátnu pomoc podnikateľským subjektom v pôdohospodárstve suma 37,9 mil. eur a na inštitucionálnu podporu rezortu pôdohospodárstva suma 127,0 mil. eur. Rozpočtovanie týchto výdavkov ŠR zodpovedá rozsahu podpory, pomoci a zabezpečovania úloh rezortu pôdohospodárstva v roku 2009.

Na plnenie úloh Úradu geodézie, kartografie a katastra SR vrátane medzinárodnej spolupráce a európskej integrácie sa na rok 2009 rozpočtuje suma 41,8 mil. eur, ktorá dostatočne pokrýva požiadavky na zabezpečenie činnosti úradu a jeho rozvoja.

Na životné prostredie, ktoré je jedným z rozhodujúcich nástrojov na zabezpečovanie trvalo udržateľného rozvoja pri garantovaní ochrany zdravia a života a zachovania podmienok pre ďalší hospodársky rast a sociálny rozvoj spoločnosti, sa v návrhu ŠR na rok 2009 rozpočtujú výdavky v sume 340,0 mil. eur. Najväčší objem z týchto výdavkov sa rozpočtuje v kapitole Ministerstva životného prostredia SR na starostlivosť o životné prostredie v sume 278,9 mil. eur. Prioritou je znižovať zaťaženie životného prostredia, chrániť prírodné dedičstvo, ekologickú stabilitu a krajinnú diverzitu v oblastiach vodného hospodárstva, ochrany ovzdušia, odpadového hospodárstva a ochrany prírody a krajiny.

Pre zabezpečenie účinných a efektívnych nástrojov na dosiahnutie týchto priorít vrátane realizácie environmentálnej politiky a vykonávania inšpekcie a integrovanej starostlivosti o životné prostredie sa na rok 2009 v rámci inštitucionálnej pomoci rezortu životného prostredia rozpočtujú výdavky ŠR v sume 72,8 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2008 viac o 7,3 mil. eur.

Nevyhnutným predpokladom realizácie aktivít v oblasti životného prostredia v roku 2009 je však v podmienkach fiškálnej konsolidácie verejných financií vyčerpanie všetkých prostriedkov zo zdrojov EÚ vrátane spolufinancovania zo ŠR, ktoré sú rozpočtované na zlepšenie ochrany prírody, krajiny a kvality ovzdušia, riešenie problematiky environmentálnych záťaží a ich odstraňovania, zabezpečenie ochrany životného prostredia pred nepriaznivými vplyvmi znečistených komunálnych odpadových vôd, zefektívnenie systému separovaného zberu a vyššej miery jeho zhodnotenia a na zachovávanie a dosiahnutie priaznivého stavu biotopov a druhov voľne žijúcich organizmov v chránených oblastiach biodiverzity.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v roku 2009 v oblasti pôdohospodárstva a životného prostredia zameria predovšetkým na kontrolu hospodárenia s prostriedkami zo zdrojov EÚ určených na program Životné prostredie LIFE a na program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka SR financovaného z prostriedkov Poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu EÚ.

5.2.8 Financie a štátny dlh

Hlavným cieľom fiškálnej politiky je v dlhodobom stabilnom makroekonomickom prostredí pri vyrovnanom salde verejnej správy dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť verejných

financií a rast životnej úrovne obyvateľstva. V rámci plnenia tohto cieľa sa kladie väčší dôraz na vytvorenie kvalitného, efektívneho a účinného systému riadenia verejných financií.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na financie a štátny dlh vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

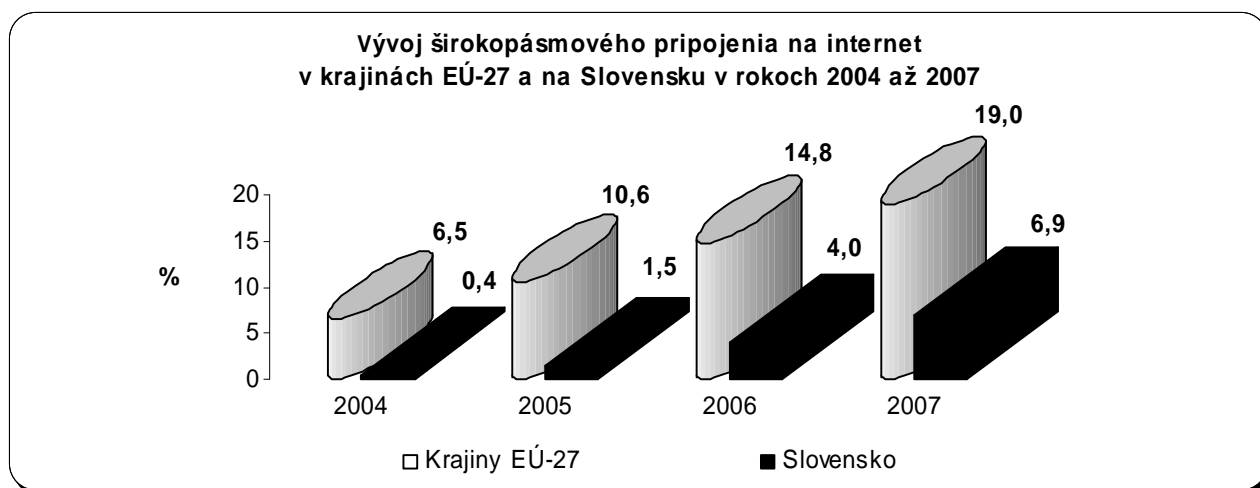
Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na financie a štátny dlh	mil. eur	1 268,1	1 467,6	199,5	15,7 %
z toho:					
financie		357,4	469,1	111,7	31,3 %
štátny dlh		910,7	998,5	87,8	9,6 %

Zdroj: MF SR

Vo výdavkoch ŠR na financie rozpočtovaných na rok 2009 v sume 469,1 mil. eur sa najväčší objem prostriedkov rozpočtuje v sume 145,4 mil. eur na elektronizáciu verejnej správy, rozvoj služieb elektronických registrov inštitúcií vrátane ich vzájomného prepojenia, zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu a na ďalšie úlohy v oblasti informatizácie spoločnosti.

Cieľom rozpočtovania výdavkov v oblasti informatizácie spoločnosti, ktoré sú v porovnaní s rokom 2008 vyššie o 92,0 mil. eur, je zvýšenie úrovne technologickej infraštruktúry, dostupnosti elektronických služieb a pripravenosti používateľov na efektívne využívanie informačno-komunikačných technológií na úrovni verejnej správy ako aj u občanov.

Porovnanie vývoja širokopásmového pripojenia na internet vyjadreného počtom pripojení v percentách na celkovej populácii v priemere za krajiny EÚ-27 a na Slovensku v rokoch 2004 až 2007 podľa údajov Eurostatu dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Eurostat

V roku 2007 bolo zaostávanie Slovenska v širokopásmovom pripojení na internet za priemerom krajín EÚ-27 najvýraznejšie u domácností o 15,0 p. b., kým u podnikateľov to bolo len o 1,0 p. b. V ukazovateli E-government, ktorý vyjadruje percentuálnu dostupnosť verejných služieb prostredníctvom internetu, Slovensko podľa údajov Eurostatu v roku 2007

zaostávalo za priemerom krajín EÚ-27 na úrovni 59,0 % o 34,0 p. b. V indexe digitálnej gramotnosti (maximum=1) Slovensko v roku 2007 dosiahlo úroveň 0,37.

Na výber daní v správe daňových úradov sa na rok 2009 rozpočtuje suma 106,7 mil. eur, na výber ciel a daní v správe colných úradov suma 97,4 mil. eur a na vybudovanie efektívnej a zákaznícky orientovanej elektronickej daňovej a colnej správy v rámci jej reformy sa rozpočtuje suma 13,9 mil. eur. Rozpočtovanie výdavkov na činnosť daňovej a colnej správy primerane pokrývajú jej finančné nároky rámci rezortu.

Na zabezpečenie úloh organizácií rezortu financií v oblasti rozpočtovej politiky, kontroly, štátneho výkazníctva, finančného trhu a distribúcie kolkov sa v dostatočnom rozsahu rozpočtuje suma 56,6 mil. eur. Na vytvorenie Jednotného systému štátneho účtovníctva a výkazníctva na aktuálnom princípe kompatibilnom so systémom Štátnej pokladnice a na činnosť informačných systémov riadenia verejných financií nadrezortného charakteru, ktoré zabezpečuje úrad MF SR Štátna pokladnica, Datactrum a Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity sa rozpočtuje suma 49,1 mil. eur.

Výdavky ŠR na obsluhu štátneho dlhu, v ktorých sú zohľadnené základné parametre úrokových sadzieb, schodku ŠR, riadenia likvidity finančného trhu, menového riadenia a rizikové faktory, sa na rok 2009 rozpočtujú v sume 998,5 mil. eur. Rozpočtovanie týchto výdavkov výrazne ovplyvní podiel finančných prostriedkov použitých pre potreby bezproblémového krytia štátneho dlhu a likvidity prostredníctvom refinančného systému Štátnej pokladnice.

V podmienkach globálnej finančnej a ekonomickej krízy bude potrebné zo strany MF SR ešte viac ako doteraz zvýšenú pozornosť venovať optimalizácii výdavkov dlhovej služby štátu pri zachovaní akceptovateľnej miery rizika.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v roku 2009 v oblasti financií zameria na kontrolu hospodárenia s prostriedkami zo zdrojov EÚ určených na program Informatizácia spoločnosti v programovom období na roky 2007 až 2013, ďalej na kontrolu realizácie projektu zavedenia jednotného štátneho účtovníctva a výkazníctva, na kontrolu postupov a finančného plnenia MF SR pri realizácii projektu na posilnenie národných kapacít účtovníctva, finančného výkazníctva a audítorstva, na kontrolu plnenia daňových príjmov ŠR a postupu implementácie systému VIES, na kontrolu postupu colných orgánov pri správe spotrebnej dane z elektriny, uhlia a zemného plynu, a na kontrola spôsobu vyrubovania dane z príjmov právnických osôb a dane z pridanej hodnoty.

5.2.9 Obrana

Slovensko sa vstupom do NATO stalo v rámci euroatlantického priestoru súčasťou kolektívnej obrany vrátane spolugarantovania bezpečnosti spojencov. Vstupom do EÚ získalo ďalšie záruky politickej a ekonomickej stability a možnosť aktívne sa podieľať na formovaní a realizácii európskej bezpečnostnej a obrannej politiky.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na obranu na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na obranu	mil. eur	1 035,5	1 045,7	10,2	1,0 %

Zdroj: MF SR

Výdavky na obranu sú na rok 2009 rozpočtované v sume 1 045,7 mil. eur pri podiele na HDP na úrovni 1,4 %, čo nezodpovedá požiadavke NATO, ktorá predpokladá rozpočtovanie týchto výdavkov na úrovni 2,0 % z HDP.

Výdavky rozpočtované na obranu v roku 2009 sú určené predovšetkým na zabezpečenie úloh súvisiacich so spôsobilosťou jednotiek síl reakcie NATO a EÚ a s operáciami krízového manažmentu, ďalej s realizáciou komunikačných a informačných systémov, investičných akcií vrátane nákupov techniky, hospodárskej mobilizácie a výskumu a vývoja podpory obrany štátu.

5.2.10 Bezpečnosť a verejná správa

Bezpečnosť je základným predpokladom demokraticky a právne usporiadaného štátu, v ktorom funguje kvalitný a efektívny systém riadenia verejnej správy a verejnej kontroly. Neoddeliteľnou súčasťou demokratického a právneho štátu je aj nezávislá a nestranná justícia, ktorá má vytvárať podmienky pre efektívne a kvalitné súdne konania a rozhodovania bez zbytočných prietahov.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na bezpečnosť a verejnú správu na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na bezpečnosť a verejnú správu	mil. eur	1 081,8	1 192,2	110,4	10,2 %
z toho:					
bezpečnosť		820,7	891,2	70,5	8,6 %
verejná správa		65,7	88,7	23,0	35,0 %
súdnictvo a väznenstvo		195,4	212,3	16,9	8,6 %

Zdroj: MF SR

Vo výdavkoch ŠR na bezpečnosť a verejnú správu rozpočtovaných na rok 2009 v sume 1 192,2 mil. eur sa najväčší objem prostriedkov rozpočtuje na bezpečnosť v sume 891,2 mil. eur. Tieto výdavky sa rozpočtujú nielen na ochranu verejného poriadku a bezpečnosť, ale aj na činnosť záchranných zložiek, Národného bezpečnostného úradu a Slovenskej informačnej služby.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na bezpečnosť na roky 2008 a 2009 podľa údajov návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na bezpečnosť	mil. eur	820,7	891,2	70,5	8,6 %
z toho:					
ochrana verejného poriadku a bezpečnosť		692,6	749,4	56,8	8,2 %
záchranné zložky		79,8	89,9	10,1	12,7 %
Slovenská informačná služba		39,6	42,4	2,8	7,0 %

Národný bezpečnostný úrad		8,7	9,5	0,8	9,2 %
---------------------------	--	-----	-----	-----	-------

Zdroj: MF SR

Výdavky ŠR na ochranu verejného poriadku a bezpečnosť rozpočtované na rok 2009 v sume 749,4 mil. eur v primeranej miere pokrývajú zabezpečenie priameho výkonu úloh na úseku poriadkovej polície, dopravnej, justičnej a kriminálnej polície, inšpekčnej služby a útvaru kriminalisticko-expertíznych činnosti Policajného zboru SR, cudzineckej a hraničnej polície, špecializovaného útvaru polície vrátane zohľadnenia nového systému odmeňovania policajtov a migračného úradu Ministerstva vnútra SR.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti v roku 2009 v oblasti bezpečnosti a verejnej správy zameria na kontrolu dodržiavania podmienok verejného obstarávania zákaziek vo vybraných organizáciách rezortu vnútra, hospodárenia s verejnými prostriedkami vynaloženými na zníženie nehodovosti a plnenia opatrení na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou čerpania prostriedkov Schengenského prechodného fondu.

Na činnosť záchranných zložiek Hasičského a záchranného zboru a Horskej záchranej služby vrátane vyrovnaní sociálneho zabezpečenia hasičov a horských záchranárov na úroveň príslušníkov Policajného zboru SR sa na rok 2009 rozpočtuje suma 89,9 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2008 pri medziročnom raste na úrovni 12,7 % viac o 10,1 mil. eur.

Na primerané zabezpečenie činnosti Slovenskej informačnej služby vrátane realizácie jej rozvojových projektov sa na rok 2009 rozpočtuje suma 42,4 mil. eur. Na plnenie úloh Národného bezpečnostného úradu, ktoré súvisia predovšetkým s ochranou utajovaných skutočností, elektronickým podpisom a s bezpečnosťou komunikačných a informačných systémov, sa na rok 2009 rozpočtuje suma 9,5 mil. eur.

Na verejnú správu sa v návrhu ŠR na rok 2009 rozpočtujú výdavky v sume 88,7 mil. eur, z ktorých najväčší objem sa rozpočtuje na plnenie úloh v oblasti všeobecnej vnútornej správy vrátane preneseného výkonu štátnej správy, živnostenského podnikania, civilnej ochrany, krízového manažmentu a ďalších úloh v rámci riadenia a výkonu obvodných úradov v sume 56,4 mil. eur. Na voľby do orgánov samosprávnych krajov, prezidenta SR, zástupcov do Európskeho parlamentu a doplnujúcich volieb sa na rok 2009 rozpočtuje suma 22,8 mil. eur. Na činnosť archívov a registratúr v pôsobnosti rezortu vnútra sa na rok 2009 rozpočtuje suma 9,5 mil. eur.

Na súdnicstvo a väzenstvo sa v návrhu ŠR na rok 2009 rozpočtuje suma 332,7 mil. eur.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na súdnicstvo a väzenstvo na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na súdnicstvo a väzenstvo	mil. eur	315,1	348,3	33,2	10,5 %
z toho:					
súdnicstvo		195,4	212,3	16,9	8,6 %
väzenstvo		119,7	136,0	16,3	13,6 %

Zdroj: MF SR

Vo výdavkoch ŠR na súdnicstvo, ktoré sú na rok 2009 rozpočtované v sume 212,3 mil. eur, sa najväčší objem rozpočtuje na činnosť a efektívny výkon súdov v rezorte spravodlivosti

v sume 140,1 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2008 pri medziročnom raste na úrovni 8,4 % viac o 10,9 mil. eur.

Rozpočtovanie výdavkov ŠR v kapitolách Kancelárie Ústavného súdu SR v sume 5,7 mil. eur, Najvyššieho súdu SR v sume 7,5 mil. eur a Generálnej prokuratúry SR v sume 59,0 mil. eur v primeranej miery pokrýva činnosť, plnenie úloh a rozvoj týchto inštitúcií súdnictva v roku 2009.

Na zabezpečenie výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody a ochrany, stráženia a bezpečnosti objektov vrátane súdnych objektov v rámci činnosti Zboru väzenskej a justičnej stráže SR sa na rok 2009 rozpočtujú výdavky ŠR v sume 133,3 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2008 pri medziročnom zvýšení rastu o 11,4 % viac o 13,6 mil. eur.

5.2.11 Štátna správa a diplomacia

Štátna správa je popri zákonodárnej a súdnej moci jednou zo základných činností štátu, ktorú vykonávajú a jej nositeľmi sú orgány štátnej správy. Diplomacia v rámci zahraničnej politiky vychádza zo štátnych záujmov Slovenska s cieľom zabezpečiť nevyhnutné medzinárodné podmienky pre upevnenie bezpečnosti, hospodárskej prosperity štátu a pre zlepšenie životnej úrovne obyvateľstva s využitím členstva v EÚ, eurozóne, NATO, OSN, OECD a v ďalších medzinárodných organizáciách.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na štátnu správu a diplomáciu na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na štátnu správu a diplomáciu	mil. eur	308,5	331,6	23,1	7,5 %
z toho:					
štátna správa		103,4	117,0	13,6	13,2 %
Diplomacia		205,1	218,7	13,6	6,6 %

Zdroj: MF SR

Medziročné zvýšenie rozpočtovania výdavkov ŠR na štátnu správu a diplomáciu na rok 2009 o 13,2 % na sumu 117,0 mil. eur súvisí predovšetkým s financovaním výdavkov ŠÚ SR na zabezpečenie volieb do orgánov samosprávnych krajov, prezidenta SR a zástupcov do Európskeho parlamentu a s novou stratégiou zahraničnej politiky Ministerstva zahraničných vecí SR.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na štátnu správu na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na štátnu správu	mil. eur	103,4	117,0	13,6	13,2 %
z toho:					
Kancelária NR SR		39,4	42,4	3,0	7,6 %
Kancelária prezidenta SR		4,4	3,9	- 0,5	- 21,3 %
Úrad vlády SR		32,1	33,7	1,6	5,0 %
NKÚ SR		7,3	8,2	0,9	12,3 %
ŠÚ SR		17,4	25,3	7,9	45,4 %
Úrad pre verejné obstarávanie		2,8	3,5	0,7	25,0 %

Zdroj: MF SR

Výdavky ŠR na štátnu správu rozpočtované na rok 2009 v sume 117,0 mil. eur dostatočne pokrývajú plnenie jej úloh a činnosti vrátane zabezpečenia volieb ŠÚ SR a budovania elektronického verejného obstarávania Úradom pre verejné obstarávanie.

Vo zvýšení rozpočtovania výdavkov ŠR na diplomaciu na rok 2009 sa premieta popri rozšírení oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenska predovšetkým implementovanie prvkov nového konceptu strategického riadenia zameraného na dosiahnutie vyššej profesionality, efektivity a transparentnosti výkonu Ministerstva zahraničných vecí SR v rámci realizácie zahraničnej politiky.

Porovnanie štruktúry výdavkov ŠR na diplomaciu na roky 2008 a 2009 podľa návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ		Návrh ŠR		Rozdiel	Rast
		2008	2009		
Výdavky ŠR na diplomaciu	mil. eur	205,1	218,7	13,6	6,6 %
z toho:					
zahraničná politika		105,1	114,8	9,7	9,2 %
oficiálna rozvojová pomoc		52,5	57,0	4,5	8,6 %
príspevky medzinárodným organizáciám		47,5	46,9	- 0,6	- 0,6 %

Zdroj: MF SR

Výdavky ŠR na zahraničnú politiku rozpočtované v rezorte zahraničných vecí na rok 2009 v sume 114,8 mil. eur zohľadňujú globalizáciu, prehlbovanie európskej integrácie a iné vonkajšie trendy. Ich výška zodpovedá primeraným nárokom na financovanie činnosti, prevádzky a obnovy veľvyslanectiev, pobočiek zastupiteľských úradov, generálnych konzulátov, stálych misií a ďalších zastupiteľských úradov v zahraničí vrátane osobných nákladov zamestnancov zahraničnej služby a ich rodinných príslušníkov a plnenia záväzkov SR v oblasti vízovej politiky.

Z výdavkov ŠR na oficiálnu rozvojovú pomoc rozpočtovaných na rok 2009 v sume 57,0 mil. eur sa v rezorte zahraničných vecí rozpočtuje na pomoc rozvojovým krajinám a krajinám v procese transformácie (Srbsko-Čierna Hora) suma 7,6 mil. eur a na ostatné výdavky ŠR započítané do oficiálnej rozvojovej pomoci suma 49,4 mil. eur.

Z rozpočtovaných prostriedkov na oficiálnu rozvojovú pomoc v sume 49,4 mil. eur najväčší objem výdavkov predstavuje 5,4 % z odvodu SR do všeobecného rozpočtu EÚ v sume 36,5 mil. eur a spoločný program Oficiálnej rozvojovej pomoci rezortov zahraničných vecí, životného prostredia, vnútra a pôdohospodárstva v sume 9,9 mil. Na príspevky SR do Fondu pre krajiny západného Balkánu, Medzinárodného združenia pre rozvoj, Banky pre obnovu a rozvoj, Mnohostrannej agentúry pre investičné záruky a príspevky a na poplatky za členstvo SR v medzinárodných organizáciách sa rozpočtuje suma 3,0 mil. eur.

Na poplatky a príspevky za členstvo jednotlivých kapitol ŠR v medzinárodných organizáciách sa na rok 2009 rozpočtujú výdavky ŠR v sume 46,9 mil. eur, z toho v rezorte zahraničných vecí suma 9,4 mil. eur a v ostatných kapitolách ŠR suma 37,5 mil. eur.

6 Stanovisko k návrhom rozpočtov kapitol ŠR na rok 2009

Návrhy rozpočtov väčšiny kapitol ŠR na rok 2009 odrážajú dôležité vývojové trendy príjmov a výdavkov ŠR, čo vytvára reálne predpoklady pre dodržanie stanovených finančných rámcov. Plnenie zámerov a cieľov programov týchto kapitol si však v priebehu roka 2009 vyžiada maximálnu hospodárnosť a efektívnosť pri nakladaní s výdavkami ŠR vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR.

Prehľad návrhu príjmov a výdavkov rozpočtov jednotlivých kapitol ŠR na rok 2009 a ich medziročného rastu v porovnaní s rokom 2008 podľa RVS na roky 2008 až 2010 a návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

v mil. eur

Ukazovateľ	Návrh ŠR na rok 2009		Medziročný rast	
	Príjmy	Výdavky	Príjmy	Výdavky
Kancelária Národnej rady SR	1,1	42,4	22,2 %	7,5 %
Kancelária prezidenta SR	0,0	3,9	0,0 %	- 12,1 %
Úrad vlády SR	0,8	33,7	14,3 %	5,0 %
Kancelária Ústavného súdu SR	0,0	5,7	0,0 %	53,5 %
Najvyšší súd SR	0,0	7,5	0,0 %	-2,1 %
Generálna prokuratúra SR	0,3	59,0	0,0 %	7,8 %
Najvyšší kontrolný úrad SR	0,0	8,2	0,0 %	11,1 %
Slovenská informačná služba	0,2	42,4	0,0 %	7,0 %
Ministerstvo zahraničných vecí SR	68,9	131,8	562,5 %	12,1 %
Ministerstvo obrany SR	27,2	1 045,7	- 29,9 %	1,0 %
Ministerstvo vnútra SR	83,0	928,8	24,4 %	10,7 %
Ministerstvo spravodlivosti SR	8,2	286,0	3,8 %	11,2 %
Ministerstvo financií SR	128,9	468,9	70,8 %	31,2 %
Ministerstvo životného prostredia SR	184,5	323,1	48,4 %	24,3 %
Ministerstvo školstva SR	217,8	2 170,3	207,2 %	17,8 %
Ministerstvo zdravotníctva SR	45,7	1 305,4	134,6 %	15,9 %
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	146,0	1 889,6	39,2 %	7,6 %
Ministerstvo kultúry SR	1,2	188,3	- 65,7 %	10,9 %
Ministerstvo hospodárstva SR	210,6	268,8	135,0 %	1,3 %
Ministerstvo pôdohospodárstva SR	561,5	949,5	- 13,1 %	- 1,7 %
Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR	128,6	382,2	15,1 %	4,6 %
Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR	452,7	1 377,6	296,1 %	34,1 %
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	0,6	41,8	0,0 %	0,7 %
Štatistický úrad SR	0,8	25,9	300,0 %	48,7 %
Úrad pre verejné obstarávanie	0,1	3,5	- 50,0 %	25,8 %
Úrad jadrového dozoru SR	4,1	5,2	2,5 %	3,8 %
Úrad priemyselného vlastníctva SR	0,7	3,4	0,0 %	6,1 %
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	0,2	7,7	50,0 %	9,5 %
Protimonopolný úrad SR	0,0	2,5	0,0 %	2,9 %
Národný bezpečnostný úrad	0,1	9,5	0,0 %	9,6 %
Správa štátnych hmotných rezerv SR	1,0	21,7	0,0 %	2,1 %
Všeobecná pokladničná správa	0,0	2 005,1	0,0 %	6,8 %
Slovenská akadémia vied	2,2	63,6	0,0 %	4,5 %
Kapitoly ŠR spolu	2 277,0	14 108,7	57,8 %	11,8 %

Zdroj: MF SR

V návrhu rozpočtu Najvyššieho súdu SR nie je pokryté zvýšenie počtu zamestnancov o asistentov sudcov v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a požiadavky na dosiahnutie európskeho štandardu v oblasti dátovej bezpečnosti a kvalitného vybavenia informačného systému.

V návrhu rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany SR na rok 2009 nie je splnený záväzok člena NATO vynakladať na obranu 2 % z HDP, nakoľko celkové výdavky v sume 1 045,7 mil. eur sú rozpočtované na úrovni 1,4 % z HDP.

V návrhu rozpočtu kapitoly Ministerstva spravodlivosti na rok 2009 sú nedostatočne pokryté výdavky osobitného účtu sociálneho zabezpečenia príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže.

V návrhu rozpočtu Ministerstva financií SR nie sú dostatočne pokryté požiadavky na úpravu plátov colníkov, podporu hmotnej zainteresovanosti zamestnancov daňových úradov a správ finančnej kontroly a na obstarávanie tovarov a služieb spojených s obstarávaním externých právnych služieb, licencií Microsoft a so zabezpečením bezpečnosti informačných systémov.

V návrhu rozpočtu kapitoly Ministerstva životného prostredia SR na rok 2009 nie sú rozpočtované prostriedky na zabezpečenie záväzku SR v oblasti odvádzania a čistenia odpadových vôd z verejných kanalizácií v súlade so Smernicou Rady EÚ č. 91/271/EEC Komunálne odpadové vody, ktorým sa SR zaviazala do roku 2015 dobudovať verejné kanalizácie vo všetkých obciach nad 2 000 obyvateľov. To si podľa predbežných odhadov vyžiada vynaloženie verejných prostriedkov približne v sume 3 020,6 mil. eur. V tejto súvislosti vláda SR pripravuje novelu zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, v rámci ktorej sa pripravuje prenesenie povinnosti financovať výstavbu verejnej kanalizácie na obce, mestá a vodárenské spoločnosti, ktoré sú vlastníkami verejnej kanalizácie. V návrhu rozpočtu na rok 2009 však nie sú v dostatočnej výške rozpočtované tiež výdavky na investičné akcie vo vodnom hospodárstve zamerané na protipovodňovú ochranu.

V návrhu rozpočtu Ministerstva zdravotníctva SR na rok 2009 nie sú v dostatočnej výške rozpočtované výdavky na financovanie odstraňovania havárijných stavov nehnuteľností a zdravotníckej techniky.

V návrhu rozpočtu kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR nie je v potrebnom rozsahu pokryté personálne posilnenie ústavnej starostlivosti v detských domovoch v nadväznosti na povinnosti ustanovené zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov.

V návrhu rozpočtu kapitoly Ministerstva hospodárstva SR na rok 2009 nie sú dostatočne rozpočtované prostriedky na financovanie priamej podpory inovačných aktivít v rámci opatrení prijatých vládou SR na prekonanie dopadov globálnej finančnej a ekonomickej krízy.

V návrhu rozpočtu kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva SR na rok 2009 rizikom pri rozpočtovaní nedaňových príjmov môže byť plnenie administratívnych poplatkov za realizáciu veterinárnych opatrení rozpočtovaných v sume 3,2 mil. eur a plnenie príjmov z predaja bližšie nešpecifikovaných kapitálových aktív rozpočtovaných v sume 16,6 mil. eur. V rámci rozpočtovania výdavkov na poskytovanie štátnej pomoci v sume 37,9 mil. eur bude potrebné zvýšiť kontrolu podnikateľských subjektov vrátane identifikácie dlžníkov zo strany Ministerstva pôdohospodárstva SR a Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

V návrhu rozpočtu kapitoly Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR na rok 2009 sa výrazne zvýšilo rozpočtovanie výdavkov ŠR vrátane prostriedkov zo zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR o 34,1 % na 1 377,6 mil. eur, čo bude vyžadovať prijatie účinných opatrení na zabezpečenie priebežného čerpania týchto prostriedkov tak, aby sa eliminovala možnosť ich presúvania do ďalšieho roka.

V návrhu rozpočtu kapitoly Úradu geodézie, kartografie a katastra SR na rok 2009 je rizikom plnenia príjmov rozpočtovaných v sume 0,6 mil. eur bezodplatné poskytovanie informácií katastra nehnuteľností, ktoré sa zaviedlo od 1. septembra 2007. V kapitálových výdavkoch rozpočtovaných v sume 1,2 mil. eur je nižšie pokrytie potrieb súvisiacich so správou približne 100 objektov v správe úradu.

V návrhu rozpočtu Úradu priemyselného vlastníctva SR na rok 2009 nie sú dostatočne pokryté potreby konaní o predmetoch priemyselného vlastníctva, resp. dodržiavania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv a dohôd v oblasti priemyselného vlastníctva, a to aj napriek medziročnému zvýšeniu rozpočtovania o 6,1 % na sumu 3,4 mil. eur.

V návrhu rozpočtu Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR na rok 2009 nie je v dostatočnom rozsahu zabezpečené financovanie realizácie projektu Cyklotrónového centra SR, ktoré má slúžiť k efektívnejšiemu a lepšiemu diagnostikovaniu nádorových ochorení.

V návrhu rozpočtu Národného bezpečnostného úradu SR na rok 2009 celková výška rozpočtovaných výdavkov nepokrýva v plnom rozsahu zabezpečenie plnenia záväzkov SR voči NATO a EÚ v oblasti informačných a komunikačných systémov vrátane testovania ich bezpečnosti a ďalších úloh, ktoré tomuto úradu vyplývajú zo zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností v znení neskorších predpisov a zákona č. 251/2002 Z. z. o elektronickom podpise v znení neskorších predpisov.

7 Stanovisko k návrhom rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy na rok 2009

Prehľad návrhu príjmov a výdavkov rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy na rok 2009 a ich medziročného rastu v porovnaní s rokom 2008 podľa RVS na roky 2008 až 2010 a návrhu RVS na roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

v mil. eur

Ukazovateľ	Návrh RVS na rok 2009		Medziročný rast	
	Príjmy	Výdavky	Príjmy	Výdavky
Obce	3 620,7	3 459,8	13,5 %	11,7 %
Vyššie územné celky	1 131,3	1 131,3	4,4 %	8,4 %
Sociálna poisťovňa	6 413,1	5 558,1	19,1 %	13,1 %
Zdravotné poisťovne	4 104,7	3 716,0	17,1 %	16,4 %
Štátny fond rozvoja bývania	136,5	136,2	0,2 %	0,3 %
Národný jadrový fond	839,6	84,4	14,8 %	17,2 %
Environmentálny fond	133,8	49,9	253,0 %	32,7 %
Slovenský pozemkový fond	19,3	19,3	-1,5 %	-1,5 %
Fond národného majetku SR	528,6	459,4	-25,4 %	-31,7 %
Slovenská konsolidačná, a. s.	74,7	8,2	-9,8 %	-18,8 %
Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou	33,1	16,7	6,8 %	3,7 %
Verejné vysoké školy	798,7	703,5	30,4 %	37,3 %
Príspevkové organizácie obcí, štátu a VÚC	629,7	677,8	7,6 %	7,7 %

Slovenská televízia	94,8	94,8	6,4 %	7,6 %
Slovenský rozhlas	28,6	28,4	1,4 %	-1,0 %
Rozhlasová a televízna spoločnosť, spol. s r.o.	3,8	3,8	5,6 %	5,6 %
Ostatné subjekty verejnej správy spolu	18 591,0	16 147,6	14,2 %	11,6 %

Zdroj: MF SR

Návrh rozpočtu obcí na rok 2009 je z dôvodu samostatnosti finančného hospodárenia obcí iba odhadom MF SR, preto jeho plnenie bude do značnej miery závisieť od kvalifikovanosti tohto odhadu. V rozpočtovaní daňových príjmov dochádza k ďalšiemu poklesu podielu miestnych daní na celkových daňových príjmoch obcí na úroveň 21,3 %, čo na základe poznatkov NKÚ SR z kontrolnej činnosti v oblasti spôsobu vyrubovania a vymáhania miestnych daní súvisí s nižšou efektivitou obcí pri ich výbere a správe predovšetkým v oblasti evidencie daňovníkov, správnosti výpočtu dane z nehnuteľností, kategorizácie stavieb ako predmetu dane, vypracúvania pravidiel a kritérií pre povoľovanie úľav a v oblasti vymáhania daňových nedoplatkov. Jednou z príčin daného stavu je aj nedostatok odborne zdatných a zručných zamestnancov mestských a obecných úradov v oblasti správy miestnych daní. V rozpočtovaní výdavkov obcí, v ktorom sa po prvýkrát uplatňuje programové rozpočtovanie, sa môže negatívne premietnuť nižšia účasť zamestnancov najmä menších obcí na školeniach venovaných tejto problematike, ako aj nedostatky, ktoré zisťuje NKÚ SR pri kontrole správnosti vykazovania výdavkov a uplatňovania rozpočtovej klasifikácie.

V návrhu rozpočtu vyšších územných celkov na rok 2009 nie sú v dostatočnej miere rozpočtované výdavky na vysporiadanie vlastníckych práv a súvisiacich záväzkov k pozemkom pod cestami II. a III. triedy, ktoré boli vyšším územným celkom delimitované v zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky. Nevysporiadanie vlastníctva k týmto pozemkom sa môže negatívne prejaviť v čerpaní prostriedkov zo zdrojov EÚ na rozvoj dopravnej infraštruktúry.

V návrhu rozpočtu Sociálnej poisťovne na rok 2009 sa v súvislosti s globálnou finančnou a ekonomickou krízou počíta s návratom sporiteľov z II. piliera starobného dôchodkového sporenia do Sociálnej poisťovne po jeho opätovnom otvorení do 30. júna 2009, čo by malo viesť k jednorázovému zvýšeniu príjmov Sociálnej poisťovne o 23,1 mil. eur a k ďalšiemu zvýšeniu z titulu zníženia objemu postúpených príspevkov na dôchodkové správcovské spoločnosti. S týmto rozpočtovým predpokladom je však spojené riziko súvisiace so správnosťou odhadu počtu sporiteľov, ktorí opustia II. pilier starobného dôchodkového sporenia.

V návrhu rozpočtu zdravotných poisťovní na rok 2009 sa pozitívne prejavuje zvýšenie sadzby pre výpočet verejného zdravotného poistenia za poistencov štátu zo súčasných 4,5 % z vymeriavacieho základu na 5 %. Pozitívne by sa mali prejať tiež zmeny v systéme verejného zdravotného poistenia najmä v oblasti prerozdelenia mechanizmu poistného, preukazovania platobnej schopnosti zdravotných poisťovní a v oblasti vydávania platobných výmerov v rámci správneho konania spojeného s vymáhaním dlžného verejného zdravotného poistenia. Pri čerpaní výdavkov zdravotných poisťovní však bude potrebné prostredníctvom Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zamerať pozornosť na oblasť zmluvného zabezpečovania zdravotnej starostlivosti, a to z hľadiska rozsahu výkonov a zohľadňovania geografickej dostupnosti, počtu obyvateľov a ich vekovej štruktúry, chorobnosti alebo úmrtnosti.

V návrhu rozpočtu Štátneho fondu rozvoja bývania na rok 2009 sa potvrdzuje opodstatnenosť zriadenia tohto fondu ako jedného z ekonomických nástrojov bytovej politiky štátu. Hlavnými prioritami fondu sú podpora obnovy a revitalizácie bytového fondu, výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny a výstavba zariadení sociálnych služieb pre starších občanov a osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Výška rozpočtovaného transferu zo ŠR je v súlade s plnením jeho vyrovnávacej funkcie vo vzťahu k rastu vlastných príjmov fondu, ktorý bol zriadený ako obrátkový fond.

Návrh rozpočtu Národného jadrového fondu na rok 2009 pokrýva činnosť a úlohy fondu v oblasti vyradovania jadrových zariadení a nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi v zmysle zákona č. 238/2006 Z. z. o Národnom jadrovom fonde.

Návrh rozpočtu Environmentálneho fondu na rok 2009 zabezpečuje napĺňanie jeho programových cieľov v oblasti realizácie štátnej podpory a starostlivosti o životné prostredie zameraných predovšetkým na znižovanie rozostavanosti investícií environmentálneho charakteru prevažne v malých obciach do 2 000 obyvateľov.

Návrh rozpočtu Slovenského pozemkového fondu na rok 2009, ktorý je zostavený na princípe štruktúrne vyváženého a bilančne vyrovnaného salda príjmov a výdavkov bez príspevkov zo ŠR, vytvára priaznivé ekonomické predpoklady pre zabezpečenie plynulého a komplexného financovania činností v zmysle zákona č. 330/1991 Z. z. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov.

Návrh rozpočtu Fondu národného majetku SR na rok 2009 vychádza z predpokladaného vývoja likvidity FNM SR do konca roka 2008 s tým, že v rozpočtovom roku nedôjde k uzavretiu nových zmlúv. Plnenie príjmov bude do značnej miery závisieť od vývoja hospodárenia spoločností s majetkovou účasťou Fondu národného majetku SR. Rizikom čerpania výdavkov môžu byť prípadné prehraté súdne spory v súvislosti s činnosťou tohto fondu.

V návrhu rozpočtu Slovenskej konsolidačnej, a. s. na rok 2009 významnú úlohu zohráva problematika vysporiadanie opravnej položky v sume 229,3 mil. eur k nadobudnutému majetku po bývalej Konsolidačnej banke Bratislava, š. p. ú. Vysporiadaním tejto opravnej položky z kapitálových zdrojov v rezervnom fonde spoločnosť zrejme dosiahne účtovnú stratu, ale na druhej strane si vytvorí predpoklady pre ziskové hospodárenie v nasledujúcich rokoch.

V návrhu rozpočtu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou na rok 2009 nie je dostatočná pozornosť venovaná zvýšeniu úrovne vykonávania integračnej a centrálnej analytickej funkcie úradu vo vzťahu k zdravotným poisťovniam zameranej na odhaľovanie negatívnych dopadov na oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti v rámci dostupných disponibilných zdrojov, čo by prispelo k zvýšeniu schopnosti tohto úradu objektívne a zodpovedne posudzovať zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti v rámci koordinovania a prispôsobovania všeobecne záväzných právnych predpisov potrebám praxe.

Návrh rozpočtu verejných vysokých škôl na rok 2009, ktoré hospodária podľa rozpočtu výnosov a nákladov, je v oblasti výdavkov len orientačný, nakoľko použitie dotácie zo ŠR je v zmysle zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov priamo v kompetencii 20 verejných vysokých škôl. Pozitívne by sa mali prejavovať legislatívne

zmeny a opatrenia prijaté v oblasti zefektívnenia riadenia a akreditácie vysokých škôl, zvýšenia kvality a dostupnosti vysokoškolského vzdelávania a podpory základného a aplikovaného výskumu, ktorý napriek tomu, že patrí medzi významné priority Ministerstva školstva SR nemá dostatočne pokryté financovanie výskumných projektov. Nedostatočne sú rozpočtované aj prostriedky na financovanie údržby a obnovy budov verejných vysokých škôl.

V návrhu rozpočtu príspevkových organizácií štátu, obcí a vyšších územných celkov na rok 2009 rozpočtované príjmy v primeranej miere pokrývajú potreby 85 príspevkových organizácií štátu v oblasti kultúry, školstva, životného prostredia, pôdohospodárstva, výskumu, služieb a informatiky rovnako ako aj činnosť príspevkových organizácií obcí a vyšších územných celkov, ktoré sú zapísané v štatistickom registri organizácií ŠÚ SR.

V návrhu rozpočtu Slovenskej televízie na rok 2009 sa ako problematické javí rozpočtovanie daňových príjmov z úhrad za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou v zmysle zákona č. 68/2008 Z. z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom. Z hľadiska vývoja čerpania výdavkov bude dôležité adekvátne zvýšenie objemu pôvodnej výroby k počtu zamestnancov Slovenskej televízie.

V návrhu rozpočtu Slovenského rozhlasu na rok 2009 sú primerane pokryté jeho činnosti a funkcie v zmysle zákona č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení neskorších predpisov.

V návrhu rozpočtu Rozhlasovej a televíznej spoločnosti, spol. s r. o. na rok 2009 je dostatočne zabezpečené financovanie predmetu činnosti spoločnosti súvisiacej s výberom úhrad za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom, kontrolou platenia týchto úhrad a s vymáhaním nezaplatených úhrad a pokút v zmysle zákona č. 68/2008 Z. z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom.